

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Stemmer kart og kompass - utdanner vi gårsdagens kompetanse?

Does the education match the accountants professional standards or are we educating yesterday's competence?

**Kristin Bolstad, Kathinka Hyllestad og
Marie Hyllestad**

Bacheloroppgave regnskapsfører, BO6-2001
Fakultet for økonomi- og samfunnsvitenskap
Institutt for økonomi og administrasjon, Sogndal
Veileder: Jon Arve Hatlevoll
19.05.2021

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Abstract

This thesis aims to examine whether the accounting education reflects the digital change the accounting profession has experienced, and also identify any gaps that may exist between an accountant's daily tasks and the competences acquired through studies at Western Norway University. With this in mind, the following question has been developed: "Does the accounting education correspond with the competences needed to become an accountant?" Students and recent graduate accountants were asked if they felt they were prepared to work as a professional accountant, and if the work designated by the university was relevant to the standards of practice, competences and skills needed to be a successful accountant. Experienced employers were also asked which required competences are important today, and in the future.

This theoretical framework covers the accounting profession, changes which happen within the accounting profession, development of the proficiency of the profession and labour market relevance. Considering the design and the aforementioned question, the triangulation method was best suited to collect data. The data collection was carried out using a quantitative survey which was distributed to practicing and former accounting students at Western Norway University. Semi-structured interviews were also conducted with experienced employers and newly qualified individuals in the accounting and auditing industry. To complete the data collection, the study program manager for the Bachelor's degree in economics and administration at the Western Norway University was also interviewed.

The results from this survey indicates that there is no complete connection between the required competences needed in the accounting profession and the newly qualified accountant's acquired competences. However, these findings also showed that employers believe that there is a substantial connection between the competences acquired by the newly qualified accountant and the competences needed to practice within the industry. Nevertheless, it is shown that students have the opinion that there is a gap between competences needed and competences gained, due to the lack of practical skills. Lastly, the Western Norway University can bridge this gap perceived by students by incorporating digital tools as well as completing case studies in teaching.

Sammendrag

I denne bacheloroppgaven ønsket vi å undersøke hvorvidt utdanningen reflekterer det digitale skiftet som regnskapsbransjen har gjennomgått, og på denne måten avdekke eventuelle gap mellom regnskapsførers daglige oppgaver og kompetansen tilegnet gjennom utdanningen ved Høgskulen på Vestlandet. Vi har med dette som utgangspunkt utarbeidet følgende problemstilling: *I hvilken grad samsvarer regnskapsbransjens kompetansebehov med tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere?*. For å besvare problemstillingen har vi undersøkt hva studentene og de nyutdannede selv synes om sin oppfattede kompetanse innen regnskap, og hvordan de opplever studiets arbeidslivsrelevans. Vi har også diskutert hvilke kompetansebehov regnskapsførere mener er viktige nå og framover.

Det teoretiske rammeverket tar for seg regnskapsføreryrket, endringer i regnskapsføreryrket, utvikling av kompetanse og arbeidslivsrelevans. Med bakgrunn i problemstillingen og dens utforming, var det hensiktsmessig å ta i bruk metodetriangulering for å samle inn data. Datainnsamlingen ble gjennomført ved en kvantitativ spørreundersøkelse som gikk ut til nåværende og tidligere studenter ved Høgskulen på Vestlandet. Videre ble det gjennomført semistrukturerte intervjuer med arbeidsgivere innen regnskap- og revisjonsbransjen, samt nyansatte. For å fullstendiggjøre innsamlingen supplerte vi ved å intervjuer studieprogramansvarlig for bachelor i økonomi og administrasjon ved Høgskulen på Vestlandet.

Resultatene fra våre undersøkelser indikere at det ikke er helt samsvar mellom regnskapsbransjens kompetansebehov og de nyutdannedes tilegnede kompetanse. Funnene viser at arbeidsgiverne mener det i stor grad er samsvar mellom tilegnet kompetanse og kompetansebehovet i bransjen. Likevel ser vi at studentene mener at det her foreligger et gap som hovedsakelig skyldes manglende praktiske ferdigheter. Vi ser at Høgskulen på Vestlandet kan møte denne utfordringen ved å blant annet inkorporere digitale verktøy og/eller case-oppgaver i undervisningen.

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet som en avsluttende oppgave til det treårige studieprogrammet økonomi og administrasjon ved Høgskulen på Vestlandet, med fordypning i regnskap.

Våre ambisjoner for denne oppgaven var å se nærmere på om utdanningsforløpet til økonomi og administrasjon, med regnskapsprofil, holder følge med utviklingen i regnskapsbransjen. Som studenter ved Høgskulen på Vestlandet fikk vi muligheten til å være i praksis hos regnskapsførervirksomheter. Møte med arbeidshverdagen bidro til refleksjon, innsikt og forståelse. Denne erfaringen førte til at vi bedre kunne koble teori mot praksis, og dannet grunnlaget for vår bacheloroppgave.

Prosesen med å skrive en bacheloroppgave har vært innholdsrik og spennende, men også periodevis krevende. Vi er stolte av produktet vi leverer og måten vi har løst oppgaven på, sammen. Videre håper vi at oppgaven kan være til nytte og et grunnlag for videre forskning.

Vi ønsker å rette en takk til vår veileder, Jon Arve Hatlevoll, for gode tilbakemeldinger og innspill gjennom prosessen. Vi vil også takke alle respondenter og informanter som har delt sine erfaringer om temaet, og gjort denne undersøkelsen mulig for oss å gjennomføre.

Sogndal // 19.05.2021

Kristin Bolstad, Kathinka Hyllestad & Marie Hyllestad

Innholdsfortegnelse

Abstract	2
Sammendrag	2
Forord	4
Innholdsfortegnelse	5
Figur- og tabelloversikt	8
1. Innledning	9
1.1 Bakgrunn	9
1.2 Problemstilling med avgrensing	10
1.3 Oppgavens disposisjon	11
2. Teori	12
2.1 Regnskapsføreryrket	12
2.1.1 Hva er en regnskapsfører	12
2.1.2 Regnskapsfører sine oppgaver	12
2.2 Endringer i regnskapsføreryrket	13
2.2.1 Hva er digitalisering?	13
2.2.2 Den moderne regnskapsfører	14
2.2.3 Nye kompetansebehov	16
2.2.3.1 NOU 2018:9	18
2.3 Utvikling av kompetanse	18
2.3.1 Hva er kompetanse?	18
2.3.2 Hvordan tilegne seg kompetanse?	18
2.3.3 Utdanningsplan	19
2.4 Arbeidslivsrelevans	22
2.4.1. Hva er arbeidslivsrelevans?	22
2.4.2 Arbeidslivsrelevans i høyere utdanning	23
2.4.3 God profesjonsutdanning innen regnskap	25

2.5 Oppsummering	26
3. Metode	27
3.1 Forskningsdesign	27
3.1.1 Valg av forskningsdesign	27
3.2 Kvalitativ og kvantitativ metode	28
3.2.1 Valg av metode	29
3.3 Utvalg	30
3.3.1 Utvalg kvantitativ del	30
3.3.2 Utvalg kvalitativ del	32
3.4 Metode kvantitativ del	33
3.4.1 Utforming av spørreskjema	34
3.4.2 Spørreundersøkelse av studenter og nyutdannede	35
3.5 Metode kvalitativ del	36
3.5.1 Datainnsamling gjennom kvalitative intervju	36
3.5.2 Gjennomføring av semistrukturelle intervju	38
3.5.3 Transkripsjon	38
3.6 Etikk og anonymitet	39
3.7 Validitet og reliabilitet	40
3.8 Oppsummering	42
4. Presentasjon av resultater	43
4.1 Kvantitativ spørreundersøkelse	43
4.1.1 Kompetanse	44
4.1.2 Arbeidslivsrelevans	53
4.2 Kvalitativt intervju med nyansatte	56
4.2.1 Kompetanse	56
4.2.2 Arbeidslivsrelevans	58
4.3 Kvalitativt intervju med arbeidsgivere	59

4.3.1	<i>Kompetanse</i>	59
4.3.2	<i>Arbeidslivsrelevans</i>	64
4.4	Kvalitativt intervju med Høgskulen på Vestlandet	64
4.5	Oppsummering	67
5.	Drøfting	68
5.1	Forskningsspørsmål 1: <i>Hva synes de nyutdannede og studentene selv om sin oppfattede kompetanse innen regnskap, og hvordan opplever de studiets arbeidslivsrelevans?</i>	69
5.1.1	<i>Kompetanse</i>	69
5.1.2	<i>Arbeidslivsrelevans</i>	72
5.2	Forskningsspørsmål 2: <i>Hvilke kompetansebehov mener regnskapsførere er viktige nå og fremover?</i>	75
5.2.1	<i>Kompetanse</i>	75
5.2.2	<i>Arbeidslivsrelevans</i>	77
5.3	Oppsummering	78
6.	Konklusjon	79
6.1	Veien videre	80
	Litteraturliste	82
	Vedlegg 1 Utdanningsplan	87
	Vedlegg 2 Spørreskjema	91
	Vedlegg 3 Samtykkeskjema	100
	Vedlegg 4 Intervjuguide (arbeidsgiver)	103

Figur- og tabelloversikt

Tabell 2.1: Studieplan for Økonomi og administrasjon med regnskapsprofil 2018/2019 ...	19
Figur 4.1: Hvordan respondentene oppfatter egen kompetanse etter endt studium innenfor utvalgte kompetanseområder	44
Figur 4.2: Fremstilling av gjennomsnitt på kompetanseområder	45
Figur 4.3: I hvilken grad respondentene mener de har fått opplæring i digitale verktøy i løpet av utdanningen	46
Figur 4.4: I hvilken grad respondentene kunne tenkt seg mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen	47
Figur 4.5: I hvilken grad respondentene var/er i stand til å utarbeide årsregnskap etter endt studium	47
Figur 4.6: I hvilken grad respondentene var/er i stand til å presentere et årsregnskap etter endt studium	48
Figur 4.7: I hvilken grad respondentene mener de har hatt regnskapsanalyse i studiet	48
Figur 4.8: I hvilken grad respondentene var/er i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse etter endt studium	49
Figur 4.9: I hvilken grad respondentene var/er i stand til å tolke og gi råd ut fra en regnskapsanalyse etter endt studium	49
Figur 4.10: I hvilken grad respondentene visste/vet hva som må til for å skape gode kunderelasjoner etter endt studium	50
Figur 4.11: Fordelingen av hvilke områder respondentene mener studiet burde hatt mer fokus på	51
Figur 4.12: I hvilken grad respondentene mener studieprogrammet oppfyller ulike kompetanseområder	52
Figur 4.13: Hvordan respondentene opplever overgangen fra studiet til arbeidslivet	53
Figur 4.14: Hvordan respondentene vurderer studiets arbeidslivsrelevans i dag	54
Figur 4.15: I hvilken grad respondentene mener studieprogrammet oppfyller ulike kriterier	54
Figur 4.16: I hvilken grad respondentene ser muligheter for endring som vil styrke studiets relevans i forhold til digitalisering og utvikling i bransjen	55

1. Innledning:

I dette kapittelet vil vi presentere oppgavens problemstilling og bakgrunnen for valg av tema. Videre formuleres det to forskningsspørsmål som til sammen skal hjelpe oss med å besvare vår problemstilling. Avgrensning vil bli tatt med for å gi et rettvise og oversiktlig bilde.

1.1 Bakgrunn

Norge har i mange år drevet med innovasjon og teknologisk utvikling. Dette har gitt effektiviserte prosesser som har ført til mye endring i regnskapsbransjen. Teknologien har allerede påvirket bransjen i stor grad de siste tiårene, noe som har ført til at mange av regnskapsførerens oppgaver som tidligere var både manuelle og rutinepregede er i ferd med å forsvinne. Det digitale skiftet som bransjen har stått ovenfor, har ført til at teknologien preger en større del av arbeidshverdagen i dag.

Som sisteårsstudenter skal vi snart ut i arbeidslivet og er derfor spente på hvordan jobbshverdagen til en regnskapsfører er, og da spesielt med tanke på den teknologiske utviklingen som bransjen har gjennomgått de siste årene.

Vi fikk så vidt erfart denne hverdagen da vi i høst var i praksis hos ulike regnskapsførervirksomheter. Det var både interessant og lærerikt, men også en tankevekker. Vi ble svært overrasket over hvor stor forskjell det var mellom teorien tilegnet på skolebenken og hvordan det ble praktisert i arbeidslivet. Det var også overraskende for de ansatte hos praksisbedriften at vi ikke hadde vært innom noen form for digitaliserte regnskapssystem på skolen.

Bakgrunn for valg av oppgave bygger på de erfaringene vi fikk fra valgfaget *Praksis i regnskapsførervirksomhet*. Møtet med arbeidshverdagen fikk oss til å stille spørsmål ved om utdanningen innenfor økonomi og administrasjon, med regnskapsprofil, fremdeles er relevant i oppbyggingen, eller om det trengs nye emner eller endringer inn i læreplanen. Dette for å holde følge med digitaliseringsprosessen som bransjen har gjennomgått, og de nye forretningsområdene som kommer til syne som en konsekvens av dette.

1.2 Problemstilling med avgrensning

Basert på egne erfaringer fra praksisperioden, har vi i denne oppgaven valgt å se nærmere på om utdanningsforløpet til regnskapsførere holder tritt med utviklingen i bransjen. Med dette som bakteppe, bestemte vi oss for følgende problemstilling:

“I hvilken grad samsvarer regnskapsbransjens kompetansebehov med tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere?”

Ved hjelp av problemstillingen ønsker vi bedre å forstå hvorvidt utdanningen reflekterer det digitale skiftet som regnskapsbransjen har gjennomgått, og på denne måten avdekke eventuelle gap mellom regnskapsførers daglige oppgaver og kompetansen tilegnet gjennom utdanningen ved Høgskulen på Vestlandet.

For å hjelpe oss med å få svar på problemstillingen har vi formulert disse forskningsspørsmålene:

1. Hva synes studentene og de nyutdannede selv om sin oppfattede kompetanse innen regnskap, og hvordan opplever de studiets arbeidslivsrelevans?
2. Hvilke kompetansebehov mener regnskapsførere er viktige nå og fremover?

Vi har valgt å avgrense oppgaven til nåværende og tidligere studenter ved Høgskulen på Vestlandet, som tar eller har tatt bachelor innen Økonomi og administrasjon. Videre har vi valgt å avgrense oppgaven til gjelde studenter som har hatt eller har praksis i regnskapsvirksomhet eller som har valgt profilering innen regnskap. På bakgrunn av mangelfull respons, vil oppgaven kun ta utgangspunkt i avdeling Sogndal fremfor hele institusjonen. Som følge av begrenset tid og ressurser har vi avgrenset utvalget av de kvalitative intervjuene til å gjelde regnskapsførere og nyutdannede i nærområdet, i tillegg til studieprogramansvarlig for bachelor i økonomi og administrasjon ved Høgskulen på Vestlandet.

1.3 Oppgavens disposisjon

For å oppnå oversikt og struktur har vi valgt å dele oppgaven inn i seks kapitler. Kapittel 1 tar for seg bakgrunnen for valg av tema, oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål. I kapittel 2 presenterer vi teori benyttet for å belyse problemstillingen. Dette kapitlet tar for seg regnskapsføreryrket, endringer i regnskapsføreryrket, utvikling av kompetanse og arbeidslivsrelevans. Videre i kapittel 3 presenteres sentrale begreper innenfor samfunnsvitenskapelig metode, hvilke metoder som er benyttet og hvordan disse skal bidra til å besvare problemstillingen. Kapittel 4 presenterer resultatene fra gjennomførte undersøkelser. I kapittel 5 vil disse resultatene drøftes opp mot oppgavens problemstilling og teori. Til slutt vil vi i kapittel 6 legge frem en konklusjon på vår problemstilling med bakgrunn fra innsamlet datamateriale, samt forslag til videre forskning.

2. Teori

I dette kapitlet skal vi presentere det teoretiske rammeverket for oppgaven sine tema. Vi vil introdusere teori innenfor områdene regnskapsføreryrket, endringer i regnskapsføreryrket, utvikling av kompetanse og arbeidslivsrelevans. Teorien som legges frem er relevant for oppgaven og skal senere være med på å svare på oppgavens problemstilling.

2.1 Regnskapsføreryrket

I dette delkapitlet tar vi for oss hva en regnskapsfører er, og hvilke oppgaver en regnskapsfører utfører. Dette er viktig for å få bedre innsikt i vår problemstilling.

2.1.1 Hva er en regnskapsfører

En regnskapsfører er en person som utfører oppgaver på regnskapsføreroppdraget (Kristoffersen, 2017, s. 189). Regnskapsføreroppdrag er oppdrag der regnskapsfører i næring tar på seg å føre regnskap for andre. Det skilles mellom to ulike regnskapsførere: intern regnskapsfører og ekstern regnskapsfører. Både ekstern regnskapsfører og intern regnskapsfører utfører regnskapsarbeid og har som oppgave å sikre virksomhetens rapportering av økonomisk informasjon til regnskapsbrukerne (Kristoffersen, 2017, s. 168). Intern regnskapsfører er ansatt i virksomheten som regnskapsføreren utfører regnskapet for, mens ekstern regnskapsfører utfører regnskapsføreroppdrag for andre virksomheter.

2.1.2 Regnskapsfører sine oppgaver

Regnskapsførerens arbeidsoppgaver har i stor grad dreid seg om rutinepregede oppgaver bestående av løpende regnskapsføring, avstemminger, årsoppgjør, ligningsoppgaver og andre offentlige oppgaver, lønn og fakturering (Riise, 2004, s. 55). I tillegg bistår også regnskapsførere kunden med å etablere regnskapssystem og interne rutiner, samt med remittering. Regnskapsførere representerer kunden utad, enten alene eller sammen med kunden, og vil i praksis fremstå som kundens økonomiavdeling i møte med skattemyndighetene (NOU 2008: 12, s. 36).

En av regnskapsførers viktigste oppgaver er å hjelpe andre virksomheter med regnskapet (Utdanning.no, 2017). Dette innebærer blant annet å sikre virksomhetens rapportering av økonomisk informasjon til regnskapsbrukerne (Kristoffersen, 2017, s. 168). Føring av regnskap innebærer at regnskapsføreren skal sørge for at regnskapsarbeidet er i samsvar med god regnskapsførerskikk. Det betyr blant annet at alle relevante opplysninger tas med i regnskapet slik at det blir både riktig og fullstendig (Utdanning.no, 2017). God regnskapsførerskikk er en standard utarbeidd av Regnskap Norge, Økonomiforbundet og Det norske Revisorforening, og gir retningslinjer for god regnskapsførerskikk med hensyn til forhold som gjelder for regnskapsføreroppdrag, jf. God regnskapsførerskikk (GRFS).

Regnskapsfører jobber ikke bare med oppgaver som er manuelle og rutinepregede, men også med skjønnsmessige arbeidsoppgaver. En regnskapsfører skal bidra til å finne ut hva som går bra, hva som går dårlig og hva som kan gjøres bedre (Regnskap Norge, u.å). Videre i Regnskap Norge (u.å) sitt skriv om regnskapsføreryrket kommer det frem at regnskapsfører er en viktig samtalepartner for sine kunder og bruker mye tid på å finne løsninger på deres utfordringer. På denne måten fungerer en regnskapsfører også som en rådgiver og diskusjonspartner. Finansielle restruktureringer som gjeldsforhandlinger eller avvikling krever kunnskap om lover og regelverk som regnskapsfører besitter.

2.2 Endringer i regnskapsføreryrket

Med utgangspunkt i vår problemstilling mener vi det er hensiktsmessig å inkludere et delkapittel som tar for seg endringer i regnskapsføreryrket, og hvordan dette stiller nye krav til kompetansebehov. Digitalisering er en betydelig drivkraft for denne endringen, og det er derfor sentralt å definere dette begrepet i vår oppgave.

2.2.1 Hva er digitalisering?

Digitalisering har blitt et moteord i samfunnsdebatten, men å digitalisere er ikke noe nytt. Dette har vært en del av regnskapsbransjen i nærmere seks tiår allerede (Regnskap Norge, 2018). Det finnes flere definisjoner på begrepet. Kjell Bratsbergengen definerer digitalisering som å gjenskape en fysisk prosess, en hendelse eller et fenomen digitalt, i form av tallverdier i en matematisk modell (Gårseth-Nesbakk et. al., 2019, s. 12). Med dette menes å gjøre noe

som er analogt om til digitalt. Begrepet brukes også om prosessen som digitale verktøy setter i gang når det kommer til å erstatte, effektivisere eller automatisere manuelle eller fysiske oppgaver.

I en artikkel fra 2017 skriver Espen Andersen og Ragnvald Sannes at digitalisering ikke handler om å ha mest mulig teknologi, men om å utnytte den best mulig til å drive effektivt, øke konkurransekraften og utnytte nye forretningsmuligheter (Andersen & Sannes, 2017, s. 43-53).

Blant alle bransjene som utsettes for digitalisering, anses regnskapsbransjen som en av de mest utsatte. Nettavisen E24+ har basert på NHO sin rapport "*Nye jobber i Norge foran den digitale revolusjonen*" laget en oversikt over de 20 yrkene som kommer til å slite mest i de neste 20 årene, og regnskapsbransjen regnes som en av disse (Haugan, 2018). Dette er for mange et skremmende budskap, og det spekuleres i hvor stor grad teknologien kan komme til å ta over fremover (Finago, 2017).

Endringene som bransjen har stått ovenfor, som følge av digitaliseringsprosessen, har hatt stor påvirkning på regnskapsførerens rolle og arbeidsoppgaver. Å sette seg inn i hva digitalisering egentlig innebærer er derfor helt essensielt for å forstå en regnskapsførers hverdag i dag.

2.2.2 Den moderne regnskapsfører

Det digitale skiftet har ført til vesentlige endringer i regnskapsførers arbeidsoppgaver. En konsekvens av denne utviklingen er at regnskapsførerrollen også er i endring. Uttrykket "den moderne regnskapsfører" henviser til nettopp disse endringene i arbeidsoppgaver og økt krav til kompetanse.

Regnskapsfører sine arbeidsoppgaver vil fremdeles omhandle rutinepregede oppgaver, men disse vil i økende grad automatiseres over tid ved hjelp av ny teknologi (Lien, 2019). Den moderne regnskapsføreren vil dermed besitte en større kontrollfunksjon enn tidligere, som går ut på å fange opp avvik i de automatiserte prosessene. Det vil alltid være funksjoner som

systemet ikke fanger opp. Å være bevisst på at slike avvik forekommer er derfor helt nødvendig for regnskapskvaliteten.

I tillegg vil den moderne regnskapsføreren i større grad fokusere på skjønsmessige arbeidsoppgaver, ettersom automatisering av rutinepregede oppgaver frigjør mye tid. Fra å være regnskapsfører på fulltid, må den moderne regnskapsfører nå sjonglere flere roller samtidig. En av disse innebærer å ta en større rolle som økonomisk rådgiver (Finago, 2017). Hans Christian Ellefsen, i Regnskap Norge, påpekte i sitt innlegg at evnen til å gjøre endringer og legge til rette for nyskaping er viktig for å bevege seg fremover og holde følge med utviklingen i bransjen (Myhrvold, 2017).

Kunden forventer mer av regnskapsføreren sin i dag og ønsker at regnskapsfører skal ta større ansvar for regnskap og økonomi, sammenlignet med tidligere. Disse forventningene omhandler områder utover tradisjonell regnskapsføring. I tillegg til grunnleggende regnskapstjenester etterspør kunden i stadig større grad tjenester innen budsjettering, økonomistyring, generasjonsskifte, pensjonsrådgivning, selskapsetablering og styrerådgivning (Riise, 2004, s. 53). En større del av arbeidshverdagen vil derfor bestå av veiledning og rådgivning overfor kundene for å skape innsikt og forståelse. Den moderne regnskapsføreren er på denne måten også en fortrolig samtalepartner for kunden og har en aktiv rolle som rådgiver. Den løpende kontakten mellom regnskapsfører og kunde øker, og det stilles flere spørsmål via e-post, telefoner eller fysiske besøk (Gårseth-Nesbakk et. al., 2019, s. 84).

Det er viktig å understreke at rådgivning har vært en del av regnskapsbransjen i lengre tid. Undersøkelser gjennomført av Regnskap Norge (tidligere NARF) viser at allerede i 1998 opplyste 4 av 10 kunder at de benyttet regnskapsførere som rådgivere (Riise, 2004, s. 56). Som følge av at rådgivning nå har blitt en sentral arbeidsoppgave har regnskapsførere de senere år fått et mer fremoverrettet blikk, et proaktivt fokus. Grunnen til dette er at regnskapet brukes mer aktivt som et verktøy for å styrke bedriftens framtid (Riise, 2004, s. 54).

Endringene i regnskapsføreryrket vil stille høyere krav til regnskapsførers kompetanse, både innenfor regnskap, men også andre aspekter som IT-kompetanse, kunderelasjon og

økonomisk rådgiving. På denne måten vil en få utnyttet et bredere spekter av kunnskap som en erfaren regnskapsfører besitter.

2.2.3 Nye kompetansebehov

Endringer i regnskapsførers arbeidsoppgaver fører også til endringer i krav til kompetanse. Krav til solide fagkunnskaper innen regnskap og revisjon, utvidede IT- og analyseferdigheter, forretningsforståelse og sosial kompetanse vil spille en enda større rolle nå og fremover (Gårseth-Nesbakk et al., 2019, s. 237). I tiden som kommer synes det største konkurransefortrinnet å ligge i IT- og relasjonskompetanse (Riise, 2004, s.53).

Tidligere var det viktigste kravet til regnskapsføreren at de skulle beherske regnskapsføring, samt være strukturert og nøyaktig. I dag har regnskapsførere mange flere og nye oppgaver utover de som enkelt kan automatiseres (Løvaas et al., 2018, s.165). Dette har krevd en endring fra fokus på transaksjonsbasert til relasjonsbasert regnskap. Med dette menes det at den moderne regnskapsfører må kontrollere riktighet i regnskapsdata og kommunisere økonomiske beslutningsgrunnlag til kunden. Dette krever høyere kompetanse og ferdigheter innen løsningsorientering, bedriftsutvikling og kundeorientering (Gårseth-Nesbakk et al., 2019, s.84).

Overgangen fra tradisjonell transaksjonsbasert virksomhet til relasjonsrettet arbeid innebærer videre at regnskapsførere må arbeide tettere på kunden og levere utvidede tjenester for å imøtekomme dagens forventninger. Kunder forventer i dag en annen type interaksjon og leveranse fra sin regnskapsfører enn tidligere. Et kompetanseområde som må styrkes fremover vil derfor være relasjonskompetanse (Regnskap Norge, u.å).

Relasjonskompetanse kan defineres som: *ferdigheter, evner, kunnskaper og holdninger som etablerer, utvikler, vedlikeholder og reparerer relasjoner mellom mennesker* (Horverak, 2005). For å stå sterkere i konkurransen om de beste medarbeiderne og de mest attraktive kundene er relasjonskompetanse ansett som helt sentralt. Regnskapsførere har et tett samarbeid med kundene sine, og det er denne relasjonen som innehar et stort potensial når det kommer til fremtidig utvikling. Det er derfor viktig at den moderne regnskapsfører har gode sosiale ferdigheter og relasjonskompetanse, slik at den tilliten som kreves for å kunne veilede

og gi råd til kunden bygges opp (Bulukin & Gooderham, 2005, s.1). Denne kompetansen er også viktig når regnskapsførere skal drive rådgivning, da gode kommunikasjons- og samhandlingsevner er betydningsfullt for å bygge et tillitsforhold mellom regnskapsfører og kunde (Riise, 2004, s. 54). Dette innebærer blant annet å kunne lytte aktivt og se andres perspektiver.

Et annet kompetanseområde som har krevd en styrkning er digital kompetanse. Både digital kompetanse og digitale ferdigheter er begrep som viser til kunnskap om bruk av digitale verktøy og tjenester (Aspøy & Andersen, 2015, s. 8). Digital kompetanse defineres i rammeverket for profesjonsfaglig digital kompetanse som: *trygg, kritisk og kreativ bruk av IKT for å oppnå mål relatert til arbeid, arbeidsevne, læring, fritid, inkludering og/ eller deltakelse i samfunnet* (Utdanningsdirektoratet, 2018).

Utdanningsdirektoratet definerer digitale ferdigheter i sitt Rammeverk for grunnleggende ferdigheter på følgende måte: *Digitale ferdigheter vil si å innhente og behandle informasjon, være kreativ og skapende med digitale ressurser, og å kommunisere og samhandle med andre i digitale omgivelser. Digitale ferdigheter innebærer også å utvikle digital dømmekraft ved å tilegne seg kunnskap og gode strategier for nettbruk* (Utdanningsdirektoratet, 2017).

Som regnskapsfører står man midt oppi mange av de teknologiske nyvinningene som er i ferd med å bli en del av arbeidshverdagen. Dette medfører at regnskapsførere må forberedes til å møte nye krav, og til å benytte seg av mer digitale arbeidsmetoder. Teknologi er et vesentlig hjelpemiddel for bransjens utøvere. Det er derfor viktig å ha gode IT-kunnskaper (Riise, 2004, s. 53). Et eksempel på dette er skybaserte løsninger, som er et regnskapssystem som driftes hos en ekstern leverandør og som både kunde og regnskapsfører kan koble seg opp til (Ellefsen, 2016).

Digital kompetanse er viktig for fremtidig velferd og konkurranseevnen i alle profesjonsutdanninger (Austlid, 2016). En undersøkelse gjort av Sage: The practice of now 2020, viser at 51% mener at teknologiske ferdigheter vil ha størst påvirkning på yrket de neste 5-10 årene (Thomas-Bryant, 2020).

2.2.3.1 NOU 2018:9

Det arbeides med å vedta en revidert utgave av regnskapsførerloven. En av endringene utvalget vil gå inn for er å øke kravet til relevant praksis for søkere med bachelorgrad fra dagens to år til tre år. Dette ønskes innfridd for å sikre regnskapsføring som møter de kravene som stilles til lovgivning, og for å sikre faglig kvalitet og yrkesetisk standard. Utvalget mener videre at den teknologiske utviklingen i regnskapssystemer mv. og utviklingen i næringslivet stiller høyere krav til regnskapsførers kvalifikasjoner. Dette ønskes altså for å bedre imøtekomme dagens kompetansebehov i bransjen (NOU 2018: 9, s.10).

2.3 Utvikling av kompetanse

For en bransje som endrer seg fortløpende kan det være krevende å til enhver tid møte arbeidslivets kompetansebehov. I dette delkapittelet ønsker vi å kartlegge utviklingen av kompetanse ved å se på hva kompetanse er og hvordan utdanningsplanen er bygget opp i dag. Dette for å belyse tema som er viktig for vår problemstilling.

2.3.1 Hva er kompetanse?

Å utvikle kompetanse innebærer mye mer enn bare teoretisk kunnskap. Kompetanse inkluderer en persons kunnskap, ferdigheter, evner, holdninger og hvordan disse brukes i samspill (NHO, u.å.). Utdanningsdirektoratet definerer kompetanse slik:

Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning (Utdanningsdirektoratet, u.å.).

2.3.2 Hvordan tilegne seg kompetanse?

Det er også et spørsmål om hvordan studentene tilegner seg kompetanse. Dette er likevel ikke en problemstilling som det legges vekt på i denne oppgaven.

2.3.3 Utdanningsplan

Studiet Økonomi og administrasjon bygger på anbefalt nasjonal plan fra Universitets og høgskulerådets (UHR) fagstrategiske enhet for økonomi og administrasjon. Studiet bygges omkring fem kjerneområder: bedriftsøkonomiske fag, administrative fag, samfunnsøkonomiske fag, metodefag og etikk, samfunnsansvar og bærekraft. Det er særlig tilpasset masterstudiet i økonomi og administrasjon, som etter endt masterutdanning gir sidetittelen siviløkonom. Det er også mulig å velge emner som gir profilering innen regnskap. Da tar studenten valgemner innen finansregnskap, skatte- og avgiftsrett og rettslære. Ved å velge emner innen regnskapsprofilen kan studenten etter gjennomført studie enten søke masterstudiet i regnskap og revisjon, eller etter to års relevant praksis søke Finanstilsynet om autorisasjon som regnskapsfører (Høgskulen på Vestlandet, u.å.).

Oversikten nedenfor viser utdanningsplanen til bachelorstudiet i Økonomi og administrasjon ved Høgskulen på Vestlandet. Denne er inndelt i fellesemner og valgemner som oppfyller kravene for regnskapsprofilering. Det er tatt utgangspunkt i utdanningsplanen for 2018/2019. Informasjonen er hentet fra HVL sin hjemmeside (Høgskulen på Vestlandet, 2018). Utfyllende informasjon om innholdet i de ulike emnene ligger vedlagt (Vedlegg 1).

Kjerneområder	Emnekode	Emne
Fellesemner		
Bedrifts- økonomiske fag	BØ6-1010	Innføring i bedriftsøkonomi og regnskap
	BØ6-1002	Investering og finansiering
	BØ6-1011	Finansregnskap med analyse
	BØ6-1003	Økonomistyring i bedrifter
	BØ6-2004	Anvendt finans
Administrative fag	ORG-1001	Organisasjonsteori
	MF6-1000	Markedsføring
	OR6-1005	Strategi

	OR6-1008	Ledelse
Samfunns- økonomiske fag	SØ6-1000	Samfunnsøkonomi makro
	SØ6-1001	Samfunnsøkonomi mikro
Metodefag	ME6-1000	Matematikk for økonomer
	ME6-1001	Statistikk
	ME6-1002	Samfunnsvitskapleg metode
Etikk, samfunnsansvar og bærekraft	OR6-1010	Etikk og samfunnsansvar
	JU6-1000	Forretningsjus
Valgemner regnskapsprofil		
Bedrifts- økonomiske fag	BØ6-2002	Virksomhetsorganisering- og regnskapsførerregelverket
	BØ6-2003	Årsregnskap i praksis
	BØ6-2005	Praksis i regnskapsførervirksomhet
	BØ6-2005	Videregående finansregnskap
	JUS-1001	Skatte- og avgiftsrett 1
	JUS-1002	Skatte- og avgiftsrett 2

Tabell 2.1: Studieplan for Økonomi og administrasjon med regnskapsprofil 2018/2019. Alle emner tilsvarer 7,5 studiepoeng. Bacheloroppgave tilsvarer 15 studiepoeng.

Videre presenteres det noen fag som er relevante for oppgavens problemstilling. Gjennom emnet *Praksis i regnskapsførervirksomhet* får studenten mulighet til å teste ut teori tilegnet gjennom utdanningen i praksis hos en regnskapsførervirksomhet. Praksisperioden skal være på minst 120 timer. Formålet er at studenten ved hjelp av autentiske arbeidsoppgaver,

refleksjon og veiledning skal få bedre forståelse for metoder, problemstillinger, prosesser og verktøy i arbeidslivet knyttet til regnskapsføring (Høgskulen på Vestlandet, 2018).

Studenten kan søke praksisplass via høgskulen sitt samarbeid med bransjenettverket ERFA. Leder i Regnskap Norge, Christine Lundberg Larsen, mener dette er et unik samarbeid, hvor bransjen får bedre tilgang på arbeidskraft. Samtidig gir dette studenten muligheten for å få en myk vei inn i arbeidslivet (Sele, 2021). Tradisjonelt har økonomi og administrasjonsstudiet skåret lavt på arbeidsrelevans. Mona Nyttun, prodekan for utdanning ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap, mener dette skyldes et bredt studiet. Det kan derfor være vanskelig å gjøre seg kjent med jobbmulighetene en har etter endt studie. Maria Vigdal, tidligere student ved hvl, mener at det var stor forskjell på teori og praksis, og fremhever overgangen fra bokføring for hånd til bruk av digitale verktøy (Sele, 2021).

Årsregnskap i praksis er et emne studentene kan velge i det femte semesteret av utdanningen. Formålet med dette emnet er at studentene skal få en praktisk innføring i årsregnskapet. Dette gjelder alt fra det løpende arbeidet med bilagsføring til utarbeiding av årsregnskapet (Høgskulen på Vestlandet, 2018). Her får studenten mulighet til å avslutte årsregnskapet i et årsoppgjørprogram. I utdanningsplanen som det tas utgangspunkt i, er dette det eneste digitale verktøyet som tas i bruk gjennom utdanningen, forutenom Excel.

I satsingen på kvalitet og innovasjon i høyere utdanning, har bruk av digitale verktøy i utdanningen stått i fokus. Dette begrunnes med at undervisnings- og læringskvaliteten øker, i tillegg til å styrke arbeidsrelevansen i utdanningen (Strømsø et. al., 2016, s. 231). Teknologi brukes i dag hovedsakelig til å formidle informasjon til studenter, og det benyttes i liten grad digitale verktøy til studentaktive læringsformer og fagspesifikke verktøy som svarer til arbeidslivets forventninger.

I emnet *Skatte- og avgiftsrett 1* introduseres studenten for hovedregler innenfor skattlegging av inntekt og formue for personbeskatning, samt de overordnede prinsippene for skattlegging av næringsvirksomheter. Studenten skal også kunne vurdere og håndtere merverdiavgiftsmessige transaksjoner i en virksomhet (Høgskolen på Vestlandet, 2018.). *Skatte- og avgiftsrett 2* bygger videre på kunnskaper og ferdigheter som studenten ble introdusert for i *Skatte- og avgiftsrett 1*. Her går det nærmere inn på skatte- og avgiftsregler

knyttet til næringsvirksomhet, som overdragelse og likvidasjon av virksomheter, beskatning av ulike foretaksformer og konsern.

Videregående finansregnskap bygger videre på emnene *Innføring i bedriftsøkonomi og regnskap* og *Finansregnskap med analyse*. Emnet er todelt og studenten skal i delen om videregående finansregnskap få en fordyping i de grunnleggende utfordringene innen innregning, måling og presentasjon av avslutning av årsregnskapet i tråd med god regnskapsskikk. Dette med hovedvekt på NRS standardene (Høgskulen på Vestlandet, 2018). I den andre delen, regnskapsteori, skal studenten få innsikt i og reflektere over forskjeller og utvikling innen norske (GRS) og internasjonale (IFRS) regnskapsregler.

I emnet *Virksomhetsorganisering- og regnskapsførerregelverket* skal studenten få kunnskap om regnskapsførers rolle, samt gi innsikt i hva god regnskapsførerskikk er. I tillegg skal studenten tilegne seg kunnskap knyttet til virksomheters håndtering og registrering av transaksjoner og hendelser. Studenten skal også ha god kunnskap om regelverket som omhandler rettigheter og plikter som gjøres gjeldende for autorisert regnskapsfører, og regnskapsførers erstatningsansvar (Høgskulen på Vestlandet, 2018).

Høsten 2019 kom det et nytt fag inn i utdanningsplanen, *Digitalisering og arbeidsmetoder for økonomer*. Emnet ble i 2021 erstattet med *Digitalisering for økonomer*. I første del av emnet får studenten innsikt i informasjonsteknologi, forretningssystemer og Internett. I den andre delen skal studenten benytte dataprogram, med hovedvekt på Excel-regneark.

2.4 Arbeidslivsrelevans

Et viktig moment for å besvare problemstillingen er arbeidslivsrelevans. Delkapittelet tar for seg hva arbeidslivsrelevans er, hva som må til for at utdanning skal være arbeidsrelevant og hvilke endringer som bidrar til å sikre arbeidslivsrelevans i utdanningen, nå og fremover.

2.4.1. Hva er arbeidslivsrelevans?

Arbeidslivsrelevans er et bredt begrep og kan defineres på flere måter. Ifølge Haakstad og Kantardjiev kan relevansbegrepet deles inn i porteføljerelevans og innholdsrelevans.

Porteføljerelevans handler om i hvilken grad utdanningen tilsvarer behov i arbeidslivet, mens innholdsrelevans omhandler i hvilken grad ulike utdanningsprogramms innhold og arbeidsprosesser er utviklet for å gi de ferdighetene som arbeidslivet etterspør (Haakstad & Kantardjiev, 2015, s. 2).

Profesjonsutdanninger og faglig-teoretiske utdanninger har ulike tilnærminger til hvordan de kan oppnå arbeidslivsrelevans, men jo nærmere en beveger seg en profesjonsutdanning, jo viktigere blir spørsmålet om innholdsrelevans og samarbeid med næringslivet.

2.4.2 Arbeidslivsrelevans i høyere utdanning

Den 12. mars 2021 ble arbeidsrelevansmeldingen “Utdanning for omstilling - Økt arbeidsrelevans i høyere utdanning”, lagt frem av kunnskapsdepartementet. Målet med meldingen om arbeidsrelevans er å skape bedre sammenheng mellom utdanning og arbeidsliv (Universitets- og høgskolerådet, u.å.). Det jobbes altså for å styrke kvaliteten og arbeidsrelevansen i høyere utdanning. Med dette ønsker regjeringen at kandidater ved institusjoner for høyere utdanning i større grad skal være i stand til å delta og bidra til å utvikle fremtidens arbeidsliv (Kunnskapsdepartementet, u.å.).

Når det gjelder kvalitet i utdanning er det formulert tre områder som er gjensidig avhengig av hverandre: læringsutbytte, gjennomføring og relevans. Relevans referer til at studentene skal forberedes på hvordan de kan bruke kompetansen i arbeids- og samfunnslivet, både slik disse arenaene er i dag og slik de kan bli i fremtiden (Meld. St. 16 (2020-2021), s. 13).

Innsatsområdene som regjeringen trekker frem i meldingen for å styrke arbeidsrelevans er at aktørene styrker samarbeidet, en åpen og tilgjengelig høyere utdanning, studentaktive lærings- og undervisningsformer, og mer og bedre praksis (Meld. St. 16 (2020- 2021), s. 21). For å styrke høyere utdannings arbeidsrelevans legges det altså økte forventninger til samspill mellom arbeidslivet og universiteter og høyskoler, gjennom møteplasser og dialog. Det skal legges til rette for at mennesker er på ulike plasser i livet, og det skal derfor jobbes med å gjøre høyere utdanning mer tilgjengelig for en mangfoldig studentpopulasjon. Når det gjelder studentaktive lærings- og undervisningsformer, stimuleres det til bruk av læringsformer som ligner mer på det som utføres i arbeidslivet. Det skal utvikles kompetanse og ferdigheter som

samfunnet har behov for. Til slutt settes det mål om at flere studenter skal få relevant praksis i relevante virksomheter i løpet av studietiden, og det legges vekt på dialog mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet.

Det er gjennomført en studie av Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD), som undersøkte høyere utdanning i Norge sin arbeidsmarkedsrelevans og utfall. I OECD analyseres og drøftes aktuelle økonomiske og sosiale problemstillinger, som skal gi medlemslandene et bedre grunnlag for å utforme politiske virkemidler som skal sikre økonomisk vekst og sosial trygghet for sine borgere (Utenriksdepartementet, 2012).

I undersøkelsen kommer det frem at Norge generelt produserer kandidater med gode ferdigheter og arbeidsmarkedsutfall, men at tidligere suksess ikke garanterer fremtidig suksess. Økt globalisering og teknologiske endringer transformerer den norske økonomien, og dermed også kompetansebehovet. Dette er en utfordring for det norske utdanningssystemet, som må være stadig mer mottakelige når det gjelder å produsere kandidater med riktig blanding av disiplinspesifikke og tverrgående ferdigheter (OECD, 2018, s.15). Videre kommer det frem at institusjoner for høyere utdanning og sosiale partnere er uenig om hvilken ferdigheter som er mest viktig for fremtidig økonomi og samfunn. Derfor blir det nødvendig at en sterk statlig rolle styrer utdanningssystemet mot mer arbeidsrelevans.

Et av hovedproblemene som OECD fant viser seg å være at høyere utdanning ikke benytter seg fullt ut av muligheten for praksis, som har vist gode resultater for arbeidsrelevans og utfall. Norske arbeidsgivere kan bidra med innsikt i hvilke kompetanse nyutdannede trenger for å lykkes i arbeidsmarkedet (OECD, 2018, s.15). Selv om Norge her ligger over gjennomsnittet, ligger Norge likevel etter andre land som Sverige, Finland og Danmark. Dataene viser også at nyutdannede med arbeidserfaring som en del av studiet, får en jevnere og mindre brå overgang til arbeidslivet. Større fokus på aktiv læring kan også gi studentene kompetanse som er overførbart til arbeidslivet, men at det foreløpig er lite bruk av nyskapende praksis og innovativ læring i høyere utdanning (OECD, 2018, s.16).

OECD legger i sin undersøkelse stor vekt på at det er offentlig politikk som har størst evne til å styre høyere utdanning i retningen av høyere arbeidsrelevans, men at det er

utdanningsinstitusjonene som må ta ansvar for å inkorporere innovativ lærings- og undervisningspraksis som er arbeidsrelevant i studiet.

2.4.3 God profesjonsutdanning innen regnskap

Det finnes ulike definisjoner når det kommer til profesjon. Hvorvidt et studium er å regne for profesjonsstudiet kommer nettopp an på hvilket syn en tar utgangspunkt i. Vi går her ut ifra definisjonen som sier at: «*Profesjoner er yrker som leverer tjenester som krever teoretiske kunnskaper, og der inngangsporten til yrket er spesialiserte høyere utdanninger.* Et profesjonsstudium omfatter altså den teoretiske utdannelsen som gir adgang til profesjonen (Baksaas, 2017, s. 30-31).

Et akademisk profesjonsstudium bør inkludere ulike typer kunnskap: dybdekunnskap, tverrfaglighet og praktisk kompetanse (Gårseth-Nesbakk et al., 2019, s. 238).

Dybdekunnskap bygger på at en skal sette seg inn i forskning innen det aktuelle fagfeltet/disiplinen, mens tverrfaglighet tar høyde for at en skal ha kunnskap som strekker seg over ulike fagområder.

Høgskulen på Vestlandet har siden 2019 arbeidet mot et overordnet mål om å bli et profesjons- og arbeidslivsrettet universitet innen i 2023. Ved å realisere dette prosjektet ønsker Høgskulen på Vestlandet å utvikle en ny og særegen universitetstype tilpasset de strukturelle rammene satt av kunnskapsdepartementet, men med fokus på å være profesjons- og arbeidslivsrettet.

I artikkelen *Hvordan kan handelshøyskolene gjenvinne relevans*, skrevet av Bernt Arne Bertheussen, argumenteres det for behovet for både teoretisk og erfaringsbasert kunnskap i yrkesrelevante økonomiutdanninger (Bertheussen, 2017, s. 46-54). Her fremlegges det en påstand om at teoretisk kunnskap blir prioritert fremfor erfaringsbasert kunnskap. Dette foregår gjennom ensidig vektlegging av forskningsbasert undervisning. Teoretisk kunnskap er forskningsbasert og generell. Videre utvikles den med et utenfra-blikk hvor forskeren ikke deltar i prosessen selv. Dette kan være en forsker som underviser i teori uten praktisk kontekst eller som veileder gjennom litteratur, innsamling av data og analyser knyttet til forskningsprosjekter, men også en mellomting hvor undervisning relateres til forskning i ulik grad.

Erfaringskunnskap fokuserer på å løse reelle problemstillinger slik de oppleves av brukeren av kunnskapen. Dette kan være erfaringsbasert undervisning eller praksis i en bedrift, men også en mellomting som gjesteforelesninger og løsning av caseoppgaver. Det hevdes altså at høyskolens relevans kan knyttes mot at erfaringsbasert kunnskap har for liten plass i norske økonomiske utdanninger. En profesjonell yrkesutøver må imidlertid kombinere teoretisk kunnskap og erfaringskunnskap for å løse yrkesfaglige problemer. Videre mener Bertheusse at ensidigheten kan skyldes institusjonell ensretting, og at rekrutteringspraksis i høyere utdanning bidrar til å forsterke dette.

Bertheussen uttrykker at erfaringskunnskap må benyttes mer i studiene, om profesjonsutdanningen skal nå målet om å dekke arbeidslivets behov for relevant kompetanse.

2.5 Oppsummering

Gjennom dette kapitlet har vi introdusert ulike teoretiske begreper som skal bidra til å skape bedre innsikt og forståelse for problemstillingen vi ønsker å besvare. For å oppsummere har vi presentert hvilke arbeidsoppgaver en regnskapsfører utfører, hvordan disse har endret seg over tid og hvordan dette endrer kravet til en regnskapsførers kompetanse. Det er vesentlig å forstå hvordan digitalisering er en drivkraft for disse endringene. Videre fremlegges teori om utvikling av kompetanse, hva kompetanse er og hvordan studentene tilegner seg kompetanse vist gjennom utdanningsplanen for økonomi og administrasjon. Til slutt forklares begrepet arbeidslivsrelevans, hva som må til for at utdanningen skal være arbeidslivsrelevant og hvilke endringer som kan bidra til å sikre arbeidslivsrelevans i utdanningen.

Teorikapitlet fremlegger hovedsakelig teoretiske funn gjennom sekundærdata i form av tidligere forskning, rapporter, artikler og fagbøker. Dette er likevel ikke nok til å kunne besvare om det er samsvar mellom regnskapsbransjens kompetansebehov og tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere. Derfor vil vi videre i oppgaven gjennomføre undersøkelser for å tilegne oss mer kunnskap om nyutdannedes og arbeidsgiveres perspektiver. Valg av metode vil vi gå nærmere innpå i neste kapittel.

3. Metode

Ved bruk av samfunnsvitenskapelig metode vil vi i dette kapitlet grunngi våre valg av fremgangsmåte for datainnsamling og analyse, for best mulig besvare problemstillingen: *I hvilken grad samsvarer regnskapsbransjens kompetansebehov med tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere?*

Metode kommer av det greske ordet *Methodos*, som betyr: å følge en bestemt vei mot et mål. Metodelæren handler om hvordan vi skal gå frem for å undersøke om våre antakelser stemmer med virkeligheten eller ikke (Johannessen, et. al., 2020, s. 21).

3.1 Forskningsdesign

Et forskningsdesign er forskerens plan eller skisse for hvordan undersøkelsen skal gjennomføres (Gripsrud et. al., 2010, s. 38). Det er altså en plan på hvordan forskeren har tenkt å besvare oppgavens problemstilling. Formulering av problemstilling og hva en ønsker å undersøke er avgjørende for valg av forskningsdesign. Det skilles mellom tre typer forskningsdesign: eksplorativt, deskriptivt og kausalt.

Et eksplorativt (utforskende) forskningsdesign har til hensikt å avdekke ny kunnskap og få en dypere forståelse av fenomener eller problemer som vi vet lite om. Deskriptivt (beskrivende) forskningsdesign benyttes når en ønsker å beskrive et fenomen. Det forutsettes her at en har kunnskap om temaet og at problemstillingen er tydelig formulert. Kausalt (forklarende) forskningsdesign brukes når en ønsker å undersøke om det foreligger årsakssammenheng (årsak-virkning). Et eksempel på dette kan være å se på om antall timer en student leser påvirker eksamensresultatet i faget (Jacobsen, 2015, s. 63).

3.1.1 Valg av forskningsdesign

Basert på utforming av problemstillingen i denne oppgaven vil det være hensiktsmessig å bruke et eksplorativt, eller utforskende forskningsdesign. I denne oppgaven ønsker vi å se nærmere på om kompetansen tilegnet gjennom høyskolen gjenspeiler kompetansen som kreves av en regnskapsfører i arbeidshverdagen. Vi valgte eksplorativt forskningsdesign

ettersom det finnes lite forskning på temaet fra før. Dette forskningsdesignet gir oss også muligheten til å avdekke ny kunnskap som kan være til hjelp for å besvare vår problemstilling.

3.2 Kvalitativ og kvantitativ metode

Jacobsen (2015) skiller mellom to ulike tilnæringer for innhenting av data, kvalitativ og kvantitativ. Utgangspunktet i den kvalitative tilnærmingen er at virkeligheten er for kompleks til å reduseres til tall. Denne tilnærmingen fokuserer heller på å samle inn og undersøke flere nyanser, og anerkjenner at problemstillingen har flere dimensjoner og lag. Informasjonen samles derfor inn i form av ord, som åpner for mer nyanserikdom (Jacobsen, 2015, s. 24). En kvalitativ metode kan betegnes som en åpen metode. Med dette menes at det sjeldent prøves å forenkle det som blir observert, og at forskeren forsøker å legge så få føringer som mulig på den informasjonen som skal samles inn (Jacobsen, 2015, s. 127). Kvalitativ metode er ofte brukt når formålet er å utvikle en teori, samt se på kvaliteter som ikke vil komme godt nok frem dersom de reduseres til tallverdier. Jacobsen (2015) tar for seg fire metoder for innsamling av kvalitative, åpne data. Disse metodene er det individuelle, åpne intervjuet, fokusgruppeintervju, observasjon og dokumentundersøkelse (Jacobsen, 2015, s. 145).

I motsetning til kvalitativ tilnærming som ønsker å undersøke et eller noen få fenomen, viser den kvantitative tilnærmingen til mengde og antall. En kvantitativ tilnærming har som utgangspunkt at den sosiale virkeligheten kan måles ved hjelp av metoder og instrumenter. Her blir informasjonen gitt i form av tall, som deretter kan behandles ved hjelp av statistiske teknikker (Jacobsen, 2015, s. 24). Det er flere sosiale fenomener som lar seg uttrykke fornuftig ved hjelp av tall. Hensikten er å få inn informasjon som lett kan systematiseres. Kvantitative metoder gir derfor ikke nyansert informasjon, men de gir kortfattet og raskt registrerbar informasjon. Kvantitativ metode er ofte brukt når hensikten er å finne omfanget, hyppigheten eller utstrekningen av et fenomen. En slik metode innebærer å gå i bredden og undersøke mange. Den vanligste metoden for å samle inn kvantitativ data er i følge Jacobsen (2015) spørreskjema med lukkede svaralternativer (Jacobsen, 2015, s. 251).

Både kvantitative og kvalitative tilnæringer innebærer tilsynelatende lignende prosesser. Begge identifiserer en problemstilling, gjennomgår relatert litteratur og samler inn og

analyserer data. En av hovedforskjellene mellom dem er at de per definisjon er egnet for forskjellige typer data. Problemstillingen vil da være avgjørende for hvilken metode som bør benyttes (Leedy & Ormrod, 2021, s. 112).

3.2.1 Valg av metode

Metoden velges ut fra hva som er mest hensiktsmessig med tanke på hvilken måte som best kan gi svar på problemstillingen, og tilgjengelige ressurser. Basert på problemstillingen, har vi i denne bacheloroppgaven valgt å benytte oss av det som kalles metodetriangulering. Metodetriangulering vil si at det benyttes flere typer metoder i en og samme undersøkelse. Ved å kombinere ulike metoder vil en få flere perspektiver på undersøkelsen, samt at metodene kan utfylle hverandre (Jacobsen, 2015, s. 138-139).

Vi har valgt metodetriangulering da denne metoden gir oss mulighet til å analysere data fra spørreundersøkelsen, som videre danner grunnlaget for utarbeidelsen av intervjuguidene. Metodetriangulering bidrar på denne måten til å styrke oppgaven og forskningsresultatene, ved at intervjuene gir utfyllende svar basert på funn i spørreundersøkelsen og ved å belyse flere perspektiver.

Innledningsvis har vi valgt en kvantitativ tilnærming i form av spørreundersøkelse. Vi utarbeidet et spørreskjema som ble distribuert til nåværende og tidligere økonomistudenter ved Høgskulen på Vestlandet. Anvendelse av kvantitativ metode gir oss mulighet til å innhente mye data fra et større utvalg respondenter på relativt kort tid. Videre planlegger vi å gjennomføre kvalitative intervju med ulike intervjuobjekter fra regnskapsbransjen og Høgskulen på Vestlandet. En kvalitativ tilnærming kan hjelpe oss å gå dypere inn i resultatene fra spørreundersøkelsen, samt bidra til å belyse problemstillingen både fra de nyansatte, men også arbeidsgivernes ståsted. På denne måten utarbeides det et godt sammenligningsgrunnlag.

3.3 Utvalg

For å gjennomføre en undersøkelse er det viktig å ha respondenter og informanter, som sitter på kunnskap som kan brukes til å belyse oppgavens problemstilling. Respondenter er personer som har direkte kjennskap til et fenomen og representerer den gruppen som en ønsker å undersøke (Jacobsen, 2015, s. 178). Informanter er personer som deltar i et intervju og som har informasjon om et fenomen som vi ønsker å forstå bedre (Oppen et al., 2020, s. 341).

3.3.1 Utvalg kvantitativ del

Problemstillingen skildrer som oftest hvem forskeren ønsker å undersøke. I noen tilfeller ønsker forskeren å innhente kunnskap om en hel befolkning, mens andre ganger ønsker forskeren å vite noe om en mer avgrenset gruppe (Johannessen et al., 2020, s. 267). Populasjonen er den mengdeenheten vi ønsker at undersøkelsen skal være gyldig for. Vanligvis har en ikke tid eller ressurser til å gjennomføre en undersøkelse i hele populasjonen. Det er derfor vanlig å trekke ut et utvalg av populasjonen og undersøke denne (Oppen et al., 2020, s. 65-66). Det finnes flere ulike utvalgsstrategier. Vi skiller mellom to hovedtyper av utvalg: sannsynlighetsutvalg og ikke-sannsynlighetsutvalg (Leedy & Ormrod, 2021, s. 200).

Ved sannsynlighetsutvalg har enhetene som trekkes ut, en kjent sannsynlighet for å komme med i utvalget (Oppen et al., 2020, s. 65) Det vil si at utvalget er valgt på en slik måte at hver enhet av populasjonen har like stor sjanse for å bli valgt. På denne måten sikrer en det mest representative utvalget. Grunnen til at en er så opptatt av å få et representativt utvalg, er at det skal være mulig å bruke utvalget for å generalisere til populasjonen. Det vil si bruke noen få for å si noe om mange (Oppen et al., 202, s. 68).

Det finnes ulike former for sannsynlighetsutvalg. De to mest vanlige fremgangsmåtene er enkel tilfeldig utvelging og systematisk utvelging. Ved enkel tilfeldig utvelging blir de enhetene som skal delta i undersøkelsen trukket tilfeldig fra hele populasjonen. I slike tilfeller vil alle enhetene ha like stor sannsynlighet for å bli trukket ut (Johannessen et al, 2020, s. 270). Strategisk tilfeldig utvelging benyttes dersom populasjonen er ordnet på en spesiell måte. Respondentene følger altså i en bestemt rekkefølge etter hverandre (Oppen et al., 2020,

s. 75). I tillegg finnes det to metoder for sannsynlighetsutvalg der enhetene grupperes sammen før utvalget blir trukket. Disse er stratifisert utvelging og klyngeutvelging.

I ikke-sannsynlighetsutvalg har forskeren ingen måte å forutsi eller garantere at hver enhet i populasjonen vil være representert i utvalget. Videre har noen enheter av populasjonen liten eller ingen sjanse for å bli tatt med i utvalget (Leedy & Ormrod, 2021, s. 205). Ulike former for ikke-sannsynlighetsutvalg er bekvemmelighetsutvalg og kvoteutvalg.

Bekvemmelighetsutvalg prøver ikke å identifisere en representativ gruppe av en populasjon, men plukker enheter som er lett tilgjengelige. Ved kvoteutvalg setter man sammen utvalget i forhold til det man antar at sammensetningen av populasjonen også er i en undersøkelse.

Med bakgrunn i begrenset tid og ressurser, har vi valgt å benytte oss av et ikke-sannsynlighetsutvalg, nærmere bestemt bekvemmelighetsutvalg. Det betyr at respondentene våre ikke er tilfeldig utvalgt. Denne strategien er ofte benyttet, men en av de minst ønskelige (Johannessen et al., 2020, s. 68). Vi sitter da igjen med et ikke representativt utvalg, som muligens ikke kan generaliseres til populasjonen. Et viktig prinsipp for generalisering er at vi har sannsynlighetsutvelging, der alle i populasjonen har en kjent sannsynlighet for å bli trukket ut til å være med i utvalget (Oppen et al., 2020 s. 74). Det er likevel rimelig å anta at dersom vi hadde fått datagrunnlag fra respondenter i Haugesund og Bergen, så kunne utfallet blitt tilnærmet likt. Dette kan sannsynliggjøres ettersom utdanningene har visse likhetstrekk.

Undersøkelsen gikk ut til alle sisteårsstudenter og tidligere studenter ved Høgskulen på Vestlandet, som tar eller har tatt bachelorgrad innen Økonomi og Administrasjon, og som har hatt praksis i regnskapsførervirksomhet eller som har valgt profilering innen regnskap. For å nå ut til respondentene ble undersøkelsen distribuert i Facebook-grupper med link til spørreskjemaet. Gruppene består av studenter og er fra 2017 til 2020. Grunnet lite forandringer i utdanningsplanen de siste årene, mener vi det ikke er noe problem at det eldste kullet i undersøkelsen er fra 2017. Ettersom dette er lukkede grupper har vi ikke oversikt over hvor mange spørreskjemaet ble distribuert til, og kan dermed heller ikke si noe om svarprosenten. Nettoutvalget vårt endte opp med å bli 21 respondenter.

3.3.2 Utvalg kvalitativ del

Det er ofte en utfordring i de fleste studier at man ikke kan undersøke alle intervjuobjektene som man ønsker. Dette skyldes at kvalitative datainnsamlingsmetoder, blant annet intervju, er en tidkrevende prosess. I tillegg er det mye arbeid rundt planlegging, gjennomføring og etterarbeid (Oppen et al., 2020, s. 345). Det som er vanlig innenfor kvalitative undersøkelser er å velge et begrenset antall informanter som har mye og relevant informasjon om fenomenet som undersøkes (Johannessen et al., 2020, s. 57). I motsetning til kvantitative undersøkelser, hvor utvalget trekkes tilfeldig for å kunne gjøre statistiske generaliseringer, er hensikten med kvalitative undersøkelser å tilegne seg mest mulig kunnskap (Johannessen et al., 2020, s. 58). Rekruttering av informanter har et klart mål. Derfor velger forskeren ofte informanter strategisk på bakgrunn av bestemte egenskaper eller kvalifikasjoner som gjør de interessante å intervju for å få belyst problemstillingen (Oppen et al., 2020, s. 348).

Det er ulike måter å sette sammen strategiske utvalg på. Blant de mest brukte innenfor økonomisk-administrative studier finner vi kriteriebasert utvelgelse, snøballmetoden, bekreftende eller avkreftende utvelgelse og bekvemmelighetsutvelgelse. Ved kriteriebasert utvelgelse velges informanter som oppfyller spesielle kriterier (Johannessen et al., 2020, s. 64). Snøballmetoden innebærer at man rekrutterer ved å forhøre seg om enkeltpersoner kan anbefale andre individer som forskeren bør kontakte for å gjøre intervjuer (Oppen et al., 2020, s. 348). Bekreftende utvelgelse går ut på at forskeren velger ut et utvalg som vil bekrefte eller avkrefte hypoteser (Johannessen et al., 2020 s. 66). Mens dersom forskeren benytter bekvemmelighetsutvelgelse, ser forskeren etter informanter som er enklest og mest bekvemmelige (Johannessen et al., 2020, s. 68). Det kan for eksempel være å velge informanter som befinner seg geografisk nært.

Forskeren må også ta stilling til undersøkelsens utvalgsstørrelse, det vil si hvor mange som skal intervjues. Det kan være vanskelig å vite eksakt hvor mange informanter en trenger til undersøkelsen. Dette finnes ikke noe generelt svar på, utover at antall intervjuer må avgjøres på bakgrunn av formålet med undersøkelsen (Johannessen et al., 2020, s. 349).

Utvelgelsen vår vil være et kriteriebasert bekvemmelighetsutvalg ved at vi har valgt 4 informanter som oppfyller visse kriterier, samt befinner seg i nærområdet. Tatt i betraktning

at vår problemstilling belyser både nyansatte- og arbeidsgiverperspektivet, ble det derfor hensiktsmessig å benytte ulike kriterier for de aktuelle gruppene:

For nyansatte har vi satt disse kriteriene:

1. Er ansatt i regnskapsbransjen (1-2 år).
2. Har gjennomført bachelorutdanning i økonomi og administrasjon med regnskapsprofil ved Høgskulen på Vestlandet, campus Sogndal.

For arbeidsgivere har vi satt disse kriteriene:

1. Er arbeidsgiver innen regnskapsbransjen
2. Har eller har hatt erfaring med å ansette nyutdannede økonomistudenter.

Når det gjelder utvelgelse av arbeidsgivere var utgangspunktet å intervju 2 arbeidsgivere fra regnskapsbransjen. Dette lot seg imidlertid ikke gjøre ettersom vi kun mottok tilbakemelding fra 1 av 4 regnskapskontor. Utvalget består derfor av en regnskapsførervirksomhet og et revisjonsselskap. Dette begrunnes med at revisjonsselskapet også er aktive i rekrutteringen av nyutdannede fra Høgskulen på Vestlandet, som har bachelor i økonomi og administrasjon med regnskapsprofilering. En revisor skal kvalitetssikre og kontrollere regnskapet, og må derfor kunne de samme reglene som en regnskapsfører. Det kan derfor argumenteres for at utvelgelsen kan bidra til å styrke oppgaven.

I tillegg ønsker vi å supplere ved å intervju studieprogramansvarlig for bachelor i økonomi og administrasjon. Her ønsker vi å presentere funn fra nåværende og tidligere studenter, samt få innsikt i hvordan Høgskulen på Vestlandet tenker om utdanningen sin arbeidslivsrelevans og hvordan det arbeides innenfor dette temaet. Dette intervjuet faller ikke inn under vår problemstilling, men kan likevel gi nyttig informasjon som kan bidra til å belyse oppgaven.

3.4 Metode kvantitativ del

I dette delkapittelet går vi gjennom metodene som er brukt i den kvantitative delen av oppgaven. Først presenterer vi hva hensikten med et spørreskjema er, hvordan spørreskjemaer struktureres og hvordan prestudier gjennomføres. Deretter vil vi legge frem

hvordan vi har valgt å strukturere og gjennomføre vår spørreundersøkelse for å best besvare problemstillingen.

3.4.1 Utforming av spørreskjema

Spørreskjema er en vanlig måte å samle inn kvantitativ data på. I motsetning til kvalitative undersøkelser, som er fleksible, er spørreundersøkelser rigide. Det betyr at de skjemaene som blir sendt ut, ikke kan endres (Johannessen et al, 2020, s. 285). Det er derfor spesielt viktig å utarbeide et spørreskjema som fungerer godt.

Utgangspunktet for utformingen av spørreskjemaet er undersøkelsens problemstilling (Johannessen et al., 2020, s. 286). Spørsmålene som inkluderes i skjemaet skal ha til hensikt å samle inn data som gir svar på problemstillingen. Spørreskjemaet kan utformes med ulik grad av strukturering. Det kan være prestrukturert, åpent eller en kombinasjon av de førnevnte. Et prestrukturert spørreskjema inneholder konkrete spørsmål som alle har oppgitte svaralternativ. I motsetning inneholder et åpent spørreskjema åpne spørsmål, som gir respondentene mulighet til å svare selv. Et spørreskjema som kombinerer både prekodete og åpne spørsmål, betegnes som et semistrukturert spørreskjema (Johannessen et al., 2020, s. 286).

Å benytte spørreskjema som metode gjør det lettere å samle inn mye data på kort sikt. Spørsmål med oppgitte svaralternativer gjør det enklere for respondenten å svare på undersøkelsen, siden respondenten bare trenger å markere det aktuelle svaret (Johannessen et al., 2020, s. 286). Det negative med prekodete spørreskjemaer er at de i motsetning til åpne spørsmål, ikke gir mulighet til å fange opp informasjon ut over de oppgitte spørsmålene og forhåndsstilte svaralternativene. Fordelen med åpne spørsmål er at respondenten kan formulere svarene med egne ord. Dette kan være gunstig i tilfeller hvor en ikke har mye kunnskaper rundt fenomenet som undersøkes. Ulempen med åpne spørsmål er at ikke alle respondentene er vant til å uttrykke seg skriftlig, noe som kan føre til svar som er vanskeligere å analysere (Johannessen et al. 2020, s. 286).

Spørsmålene må utformes slik at respondenten forstår og tolker de riktig. På spørsmål hvor hensikten er å kartlegge respondenters meninger, holdninger og vurderinger, er det vanlig å

bruke skala. Dette kan være påstander med grad av enighet eller uenighet, eller svar med ulik grad av tilfredshet. Tidligere forskning tyder på at skalaer med fem eller syv trinn gir best datakvalitet (Johannessen et al., 2020, s. 294). Vanligvis sendes spørreskjemaer ut gjennom e-post, med få muligheter til å kommunisere med forskeren. Det er derfor desto viktigere at spørreskjemaene er selvinstruerende med relevante, tydelig formulert og entydige spørsmål og svar (Johannessen et al., 2020, s. 293).

Før spørreskjemaet blir ferdigstilt og sendt ut, bør det gjennomføres en prestudie. En prestudie gjør det mulig å avdekke og eliminere feil, samt omformulere og bearbeide spørsmål som kan fremstå som uklare. Dette for å sikre at spørreskjemaet er tilstrekkelig utformet. Prestudier kan gjøres ved å samle en gruppe mennesker som innehar de samme egenskapene som de tiltenkte respondentene, og få disse til å gjennomføre undersøkelsen og gi tilbakemeldinger. Det kan også være aktuelt å diskutere spørsmålene og temaene med andre personer (Johannessen et al., 2020, s. 295). Det ble i denne sammenheng ikke gjennomført en prestudie hvor en samler en gruppe mennesker som oppfylte våre utvalgsriterier. Dette på bakgrunn av at oppgaven var avhengig av at menneskene som oppfylte kriteriene deltok i den kvantitative spørreundersøkelsen. For å kvalitetssikre spørsmålene, ble de i stedet diskutert med veileder som kom med tilbakemelding og forbedringer.

3.4.2 Spørreundersøkelse av studenter og nyutdannede

For å kartlegge hvordan studenter og nyutdannede opplever kvaliteten og arbeidslivsrelevansen av studiet, valgte vi å benytte oss av en kvantitativ tilnærming. Det ble utformet et semistrukturert spørreskjema for å kunne besvare problemstillingen, og da spesielt forskningsspørsmålet *“Hva synes de nyutdannede og studentene selv om sin oppfattede kompetanse innen regnskap, og hvordan opplever de studiets arbeidslivsrelevans?”*

Spørreundersøkelsen ble gjennomført elektronisk via et spørreskjema utarbeidet med Google Skjemaer. Undersøkelsen starter med en kort innledning, der respondenten får vite hva undersøkelsen omhandler, hvor lang tid det vil ta for respondenten å gjennomføre undersøkelsen, samt at respondenten blir gjort oppmerksom på at undersøkelsen er anonym.

Spørsmålene til spørreundersøkelsen ble utformet for å gi informasjon til å besvare problemstillingen, og består av innledende faktaspørsmål som kartlegger utdanning og yrke hos respondenten. Videre får respondenten noen kunnskapsspørsmål som går på oppfattet kompetanse innenfor forskjellige områder i utdanningen, studiets arbeidslivsrelevans og påstander om forbedringsalternativer som respondentene kunne si seg enig eller uenig med. Det ble i hovedsak brukt skalaer der respondenten kunne velge mellom fire eller fem svaralternativer. Det ble også stilt åpne spørsmål for å gi respondenten mulighet til å formulere svaret sitt selv, eller for å be respondenten begrunne svaret sitt. På noen spørsmål fikk respondenten mulighet til å svare ”annet” eller ”ikke aktuelt” hvor respondenten følte at svaralternativene ikke passet.

Det ble sendt e-post til assisterende institusjonsledere ved fakultetet for økonomi og samfunnsvitenskap (FØS) i Sogndal, Bergen og Haugesund, for å komme i kontakt med aktuelle respondenter. På grunn av GDPR retningslinjer har ikke Høgskulen på Vestlandet anledning til å kontakte tidligere studenter. Av de vi kontaktet, var det kun Sogndal som bidrog til distribusjon av spørreskjemaet. Spørreskjemaet ble videre distribuert på Facebook i avgrensede klasse- og praksisgrupper.

3.5 Metode kvalitativ del

I dette delkapittelet går vi gjennom metodene som er brukt i den kvalitative delen av oppgaven. Vi ser overordnet på når intervjuer egner seg, hvordan intervjuer gjennomføres og dokumenteres, samt hvordan intervjuguiden struktureres. Deretter forklarer vi hvordan vi har valgt å utarbeide og gjennomføre våre intervjuer.

3.5.1 Datainnsamling gjennom kvalitative intervju

I kvalitativ forskning er den vanligste formen for datainnsamling, kvalitative intervjuer. Årsaken til dette er at metoden gir fyldige og detaljerte beskrivelser av det som studeres, samt at metoden er svært fleksibel. Intervjuet karakteriseres gjerne som en samtale med en struktur og et formål, og egner seg godt når hensikten er å studere meninger, holdninger og erfaringer (Johannessen et. al., 2020, s. 105).

I et intervju er strukturen knyttet til rollefunksjonen mellom deltakerne. Intervjueren stiller spørsmål og følger opp svarene fra informanten. Dette fører til at intervjuet kan oppfattes mer som en dialog enn rene spørsmål og svar. Slike intervju benyttes ofte der forskeren forsøker å avdekke informantens subjektive meninger om et fenomen. Forskeren ønsker derfor informantens egne ord og meninger, og spørsmålene utformes som åpne spørsmål (Johannessen et. al., 2020, s. 105).

Det kvalitative intervjuet kan utformes med ulik grad av struktur, og kan være mer eller mindre strukturert. På ytterpunktene ligger strukturerte intervju med faste svaralternativer og ustrukturerte intervju. Et strukturert intervju med faste svaralternativer bærer likhetstrekk med intervjuer basert på forhåndskodede spørreskjemaer, med unntak av at det er forskeren som krysser av for riktig svaralternativ og ikke informanten selv (Johannessen et. al., 2020, s. 107). Et ustrukturert, også kalt åpent intervju, er uformelt og har spørsmål rundt et tema. Intervjuet ligner mer på en samtale, hvor spørsmålene og rekkefølgen på spørsmålene ikke er bestemt på forhånd. Den vanligste formen for kvalitative intervjuer befinner seg derimot mellom disse ytterpunktene. Disse kalles semistrukturerte eller delvis strukturerte intervjuer, også kalt intervjuer basert på intervjuguide (Johannessen et. al., 2020, s. 108).

Et semistrukturert intervju benytter en overordnet intervjuguide som utgangspunkt, som inneholder generelle spørsmål og temaer, men hvor rekkefølgen kan variere for hvert enkelt intervju. Dette gjør det mulig for intervjueren og informanten å bevege seg frem og tilbake mellom de ulike temaene. Intervjuguiden utarbeides ved at det først identifiseres sentrale deltemaer fra den overordnede problemstillingen, for deretter å utarbeide underspørsmål som kan utdype disse temaene (Johannessen et. al., 2020, s. 111).

Det finnes ulike måter å dokumentere et intervju på. De vanligste metodene er å gjøre lydopptak, lyd- og bildeopptak eller ta notater (Johannessen et. al., 2020, s. 118). Hver og en av disse har sine fordeler og ulemper, og valg av dokumentasjon avhenger blant annet av hvilke type intervju som skal gjennomføres og omfanget av dette.

3.5.2 Gjennomføring av semistrukturelle intervju

Det ble utarbeidet individuelle intervjuguider for hver gruppe: nyansatte, arbeidsgivere og studieprogramansvarlig for bachelor i økonomi og administrasjon. Oppbyggingen bestod av en introduksjon, hoveddel og avslutning. Introduksjon og avslutning hadde et formelt innhold, mens hoveddelen ble tilpasset hver enkelt gruppe og bygget på funn gjort i den kvantitative spørreundersøkelsen. Hoveddelen ble delt inn i ulike tema knyttet til problemstillingen, der det ble stilt nøkkel- og underspørsmål.

På grunn av Covid-19 ble alle informantene kontaktet via e-post. Ulempen med denne fremgangsmåten er at det kan ta tid før en får svar på henvendelsen. I motsetning ville en fått et raskt og tydelig svar dersom en kunne kontaktet informantene direkte på de representative arbeidsplassene. Intervjuene ble likevel gjennomført fysisk på arbeidsplassen til vedkommende, utenom ett som ble gjennomført over videosamtaletjenesten Zoom.

Det ble brukt en digital opptaker under intervjuene etter avtale med informantene. Dette for å sikre at informasjonen som ble presentert ikke gikk tapt, samt for transkripsjonsformål. For å gjennomføre intervjuene mest mulig effektivt, utførte vi intervjuene hver for oss og ikke sammen. Informantene fikk svare utfyllende på alle spørsmål og gjerne med eksempler på oppfordring av oss. Intervjuene bar preg av å fungere som en samtale ved at vi kunne komme med oppfølgingsspørsmål der det var naturlig og nødvendig. Tidsrammen for intervjuene ble satt til 30-60 minutter. Senere ble intervjuene transkribert til tekstformat.

3.5.3 Transkripsjon

Transkribering brukes innen kvalitative metoder og er prosessen med å skrive ned ordrett det som blir sagt i løpet av et intervju (Krumsvik R. J., 2014, s. 63). Når en transkriberer intervju er det viktig at en er nøye med å gjengi informantene akkurat slik de svarte på spørsmålene for å sikre validiteten (Krumsvik R. J., 2014, s. 155). Transkriberingen viser spørsmålene som ble stilt og hva som ble sagt av både informanten og intervjuer. Vi valgte å transkribere informasjonen som kom frem i intervjuene for å skape oversikt, samt for å kunne bruke informasjonen innad i gruppen.

3.6 Etikk og anonymitet

For å opprettholde et høyt forskningsetisk nivå er det viktig å ha et bevisst forhold til etikk i alle fasene av undersøkelsen. Etikk dreier seg om prinsipper, regler og retningslinjer for vurdering av om handlinger er riktige eller gale (Johannessen et al., 2011, s. 93). Det er vanlig at forskere bruker mennesker i forskningen sin. Da er det viktig å ta hensyn til etiske retningslinjer etablert på området som studeres (Leedy & Ormrod, 2021, s. 135). Forskere henter ofte inn opplysninger om deltakerne. Etiske retningslinjer om taushetsplikt og vern om personopplysninger hos respondentene og objektene er derfor svært aktuelt. Etiske utfordringer som en forsker må håndtere i løpet av forskningen kan deles inn i fire kategorier: beskyttelse mot skade, frivillig og informert deltakelse, privatliv og ærlighet. Forsker bør ikke utsette forskningsdeltakere for unødvendig fysisk eller psykisk skade (Leedy & Ormrod, 2021, s. 135).

Før forsker kan sende ut undersøkelsen må det lages et informert samtykke. Informert samtykke er et skriv som forklarer formålet med studien og hvor lang tid undersøkelsen tar. Videre skal det opplyses om at deltakelse er frivillig, at deltakerne når som helst kan trekke seg, samt garantere anonymitet. I tillegg skal kontaktinformasjon til forskeren gå frem av skrivet (Leedy & Ormrod, 2021, s. 136).

I forkant av intervjuene ble det sendt ut informasjonsskriv, samtykkeskjema (vedlegg 3) og intervjuguide (vedlegg 4) via e-post. Samtykkeskjema ble utarbeidet i samsvar med Norsk senter for forskningsdata (NSD) sin mal. Det ble ikke sendt inn søknad om behandling av personopplysninger, da dette ikke blir benyttet i vår oppgave. Når det gjelder spørreundersøkelsen, ble respondentene gjort oppmerksom på at deltakelsen var frivillig, samt at de når som helst kunne trekke samtykket tilbake uten at det ville føre til negative konsekvenser for dem.

Deltakere har krav på privatliv og anonymitet. Det er vanlig at de som deltar, blir lovet konfidensialitet. Det betyr at den informasjonen som gis, ikke skal presenteres på en slik måte at andre kan gjenkjenne informanten eller respondenten (Oppen et al., 2020, s. 401). Det skal altså ikke gis opplysninger om hvordan en bestemt deltaker har svart eller oppført seg i en forskningsstudie, med mindre deltakeren spesifikt har gitt skriftlig tillatelse til at dette kan skje (Leedy & Ormrod, 2021, s. 138). For å sikre anonymitet blir det verken i

spørreundersøkelsen eller i intervjuene stilt spørsmål om navn, alder, hvilket foretak vedkommende jobber i eller andre spørsmål som omhandler deres privatliv. Det ble imidlertid utarbeidet et eget samtykkeskjema for å få godkjenning på bruk av stillingstittel og personlig pronomen i intervjuet med Høgskulen på Vestlandet.

En forsker skal rapportere sine funn på en fullstendig og ærlig måte. Deltakerne har rett på å bli korrekt gjengitt, og det skal aldri forfalskes eller fremstilles data på en feilaktig måte for å bevise det som studeres (Leedy & Ormrod, 2021, s. 139). Etter endt intervju ble samtlige gjort oppmerksom på at det var mulig å få tilsendt transkribert notat fra intervjuet. På denne måten kan informantene se hva som ble notert og komme med tilbakemeldinger. To av intervjuobjektene benyttet denne muligheten. Det er også av etiske hensyn viktig at all innsamlet data blir slettet etter undersøkelsens slutt, noe som deltakerne også ble informert om.

3.7 Validitet og reliabilitet

En viktig del av kvalitative og kvantitative undersøkelser er å foreta en vurdering knyttet til undersøkelsens validitet og reliabilitet. I dette delkapittelet ønsker vi derfor å presentere og forklare disse begrepene nærmere, samt gi en vurdering av metoden benyttet i vår oppgave.

Hvor godt, eller relevant, data representerer fenomenet som undersøkes, er et sentralt spørsmål i forskning. På forskningsspråket betegnes dette som validitet, og betyr gyldighet (Johannessen et. al., 2020, s. 43). Uansett hvilken forskningsmetode som velges, må en tenke på den generelle gyldigheten av tilnærmingen til undersøkelsens formål. Det vil si sannsynligheten for at metoden vil gi nøyaktige, meningsfulle og troverdige resultater som kan hjelpe forskeren med å besvare problemstillingen.

Det skilles mellom forskjellige former av validitet; ekstern og intern. Ekstern validitet handler om generalisering, og hvorvidt resultatene fra undersøkelsen kan generaliseres til å gjelde andre situasjoner (Johannessen et al., 2020, s. 410). Intern validitet handler derimot om hvorvidt resultatene er gyldige for det utvalget som er benyttet, og om forskeren har dekning i datamaterialet for de konklusjonene som blir trukket.

I denne studien ble det benyttet både kvalitative og kvantitative metoder for å besvare problemstillingen. Validiteten i studiet ble sikret ved å samle inn datamateriale som var relevant for studiets formål. Dette foregikk ved at vi til enhver tid var tydelige på formålet med studien. I den kvalitative tilnærmingen benyttet vi egen utarbeidet intervjuguide. Intervjuguiden hadde bakgrunn i relevant teori og funn fra den kvantitative spørreundersøkelsen som vi anskaffet før intervjuene. Dette bidro til forståelige og aktuelle spørsmål i henhold til tematikken. Samtidig valgte vi informanter med ulike bakgrunner, holdninger og synspunkter som hadde god kunnskap om emnet. Dette er med på å styrke studiens validitet.

Den kvantitative tilnærmingen ble gjennomført ved bruk av spørreskjema. Denne ble distribuert over internett, uten direkte kontakt med respondentene. Risikoen for at respondentene kan ha misforstått spørsmålene og tolket de ulikt fra hva vi i utgangspunktet hadde tenkt, er til stede. Dette innebærer at den interne validiteten i undersøkelsen kan ha blitt svekket. Vi valgte å benytte et lite bekvemmelighetsutvalg, da det er utfordrende å få et representativt utvalg med den tiden og de ressursene vi har tilgjengelig i en bacheloroppgave. Et slikt utvalg kan normalt ikke generaliseres til populasjonen, og kan medføre at den eksterne validiteten i oppgaven svekkes. Som nevnt i underkapittel 3.3.1 kan det likevel sannsynliggjøres at vi hadde fått tilsvarende datagrunnlag ved et større utvalg.

En annen grunnleggende faktor i all forskning er dataens pålitelighet. På forskningsspråket betegnes dette som reliabilitet, og er knyttet til undersøkelsens data (Johannessen et. al., 2020, s. 27). Reliabilitet er kritisk i kvantitative undersøkelser og sier noe om resultatene våre er pålitelige, stabile og reproduserbare. At undersøkelsen er reproduserbar innebærer at andre som gjennomfører den samme undersøkelsen, vil komme frem til det samme resultatet. Resultatene vil altså være konsistente (Oppen et. al., 2020, s. 93).

For å styrke dataenes pålitelighet i studiet, har vi prøvd å fremstille fremgangsmåten til forskningsprosessen så åpent og detaljert som mulig. I den kvalitative tilnærmingen styrket vi reliabiliteten ved å gjennomføre intervjuene med lydopptak. Dette sikret at transkriberingen i ettertid ble mest mulig korrekt. I tillegg har vi vært forsiktig med å trekke raske konklusjoner og generalisere svarene fra informantene. Informantenes svar baserer seg på deres synspunkter og tanker innen temaene, og kan dermed bli påvirket av hvordan informanten tolker og forstår spørsmålene på det aktuelle tidspunktet. Dette innebærer at et spørsmål kan

bli stilt til den samme informanten på ulike tidspunkt, og dermed få ulike svar. Dette kan være med på å svekke dataens pålitelighet. Vi kan likevel, med relativt stor sikkerhet, sannsynliggjøre at vi ville fått tilsvarende de samme svarene fra samme informant, på ulike tidspunkt. Dette begrunnes med erfaring fra intervjuprosessen, hvor det ikke ble tatt lydopptak av førstegangsintervju. Likevel ser vi at notatene fra førstegangsintervjuet i stor grad samsvarer med lydopptaket fra det andre gjennomførte intervjuforsøket.

I den kvantitative tilnærmingen har vi styrket reliabiliteten ved å beskrive tydelig hvordan vi har valgt å gjennomføre spørreundersøkelsen, samtidig som at vi har lagt ved spørreskjemaet (vedlegg 2). På denne måten kan undersøkelsen etterprøves. Selv om undersøkelsen kan etterprøves, vil ikke det nødvendigvis si at den er reliabel.

3.8 Oppsummering

Gjennom dette kapittelet har vi gjort rede for ulike metoder som kan benyttes for å innhente datamateriale. Kort oppsummert har vi i denne oppgaven anvendt et eksplorativt forskningsdesign ettersom dette gir oss muligheten til å avdekke ny kunnskap om et tema som er forsket lite på tidligere. Vi benyttet metodetriangulering for å se på problemstillingen fra to ulike perspektiver. Innledningsvis distribueres det en kvantitativ spørreundersøkelse til nåværende og tidligere studenter, som videre ble brukte som grunnlag for utarbeidelse av kvalitative semistrukturerte intervjuer med nyansatte, arbeidsgivere og Høgskulen på Vestlandet. Utvalgene bestod av henholdsvis av et bekvemmelighetsutvalg og et kriteriebasert bekvemmelighetsutvalg. Videre ble det gjort en vurdering av oppgavens validitet og reliabilitet. Vi har gjennom dette kapittelet prøvd å fremlegge en så nøyaktig og fullstendig beskrivelse av metoden som mulig. Videre vil vi presentere resultatene av gjennomførte undersøkelser.

4. Presentasjon av resultater

I dette kapitlet ønsker vi å presentere resultatene fra den kvantitative spørreundersøkelsen og de kvalitative intervjuene. Vi har valgt å legge vekt på de funnene som vi mener kan bidra til å besvare oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål.

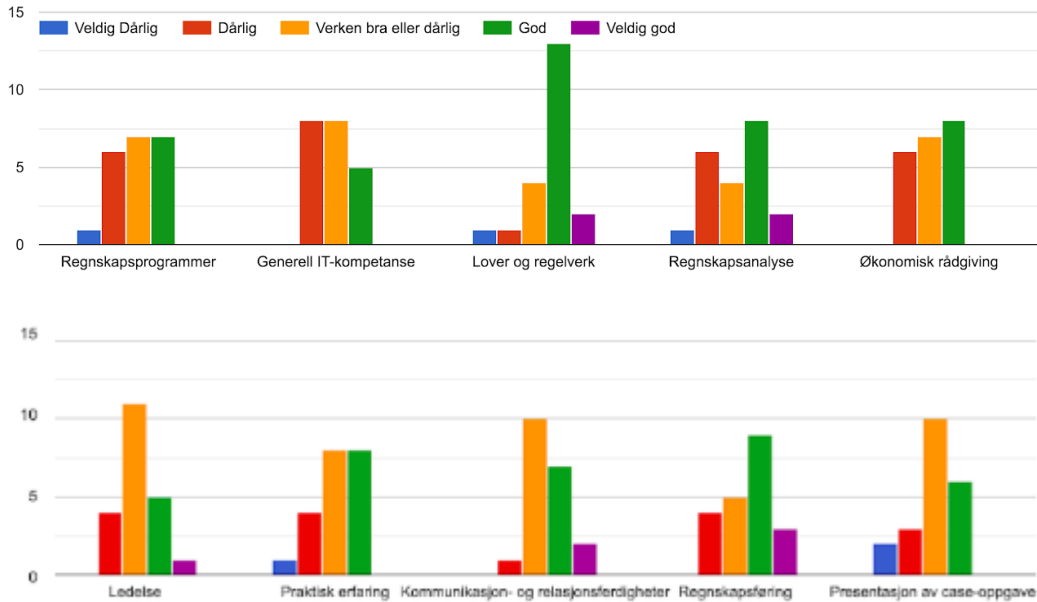
4.1 Kvantitativ spørreundersøkelse

Den kvantitative spørreundersøkelsen ble sendt ut med en svarfrist. Når spørreundersøkelsen var avsluttet stod vi igjen med 22 svar. Ved gjennomgang av respondentenes besvarelser ble det oppdaget to helt identiske svar, inkludert åpne spørsmål. Det konkluderes med at det må ha skjedd en feil ved innsendelse av spørreskjemaet. En av besvarelsene ble derfor fjernet, og vi endte til slutt opp med 21 svar. Spørreundersøkelsen bestod av til sammen 25 spørsmål. Vi har valgt å dele disse inn i to deler: kompetanse og arbeidslivsrelevans. Dette er gjort for å skape oversikt og struktur, samt for å bedre kunne knytte funn opp mot oppgavens problemstilling. Videre presenteres funnene ved hjelp av stolpediagrammer som visuelle virkemidler, og utfyllende tekst.

Alle respondentene som besvarte spørreundersøkelsen var nåværende eller tidligere studenter ved Høgskulen på Vestlandet, campus Sogndal. Av disse er 52,4% ferdig utdannet og i relevant regnskapsjobb, 42,9% er under utdanning og 4,8% er ferdig utdannet og ikke i relevant regnskapsjobb. 90,5% hadde relevant arbeidserfaring etter endt utdanning gjennom høyskolen sin praksisordning.

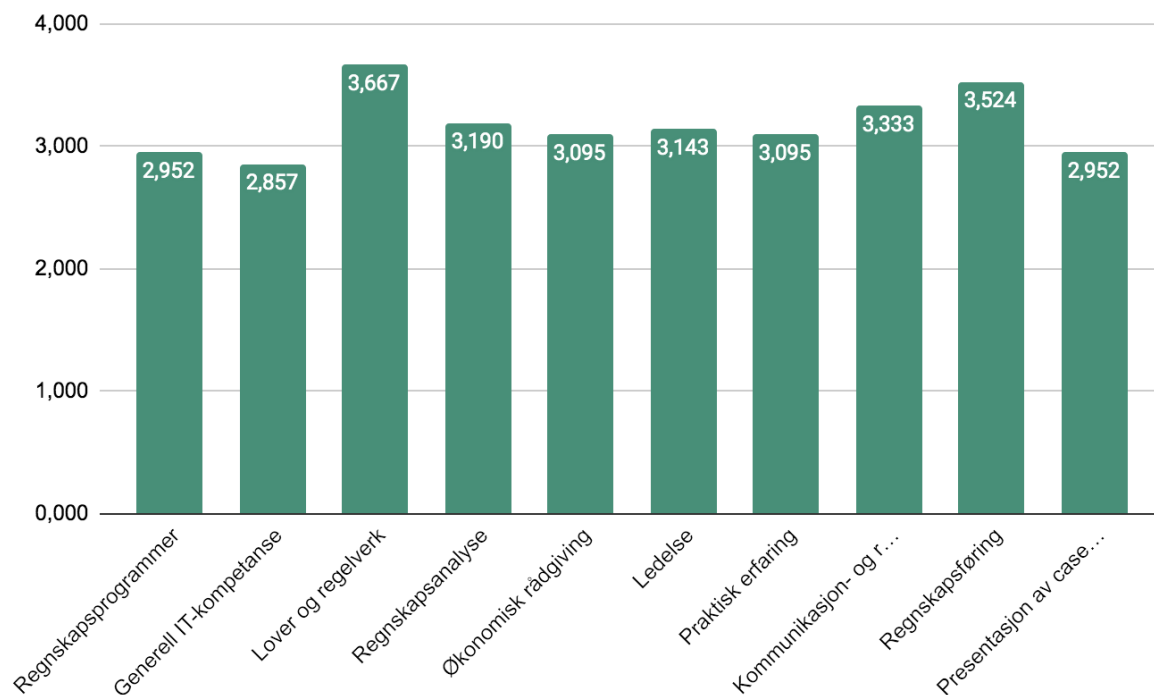
4.1.1 Kompetanse

Spørsmål 1: Hvordan oppfatter du din egen kompetanse etter endt studium på følgende områder?

Figur 4.1 Hvordan respondentene oppfatter egen kompetanse etter endt studium innenfor utvalgte kompetanseområder.

Hensikten med spørsmålet er å skaffe en oversikt over hvordan respondentene oppfattet sin egen kompetanse innenfor de ulike områdene i utdanningen. Respondentene kunne velge mellom 5 svaralternativer, hvor det midterste alternativet blir regnet som nøytralt. For å kunne fremstille gjennomsnittet på de ulike kompetanseområdene har vi valgt å skalere svaralternativene på en skala fra 1-5. Ved 1 er oppfattet kompetanse veldig dårlig, mens ved 5 er den veldig god.

Figur 4.2 Fremstilling av gjennomsnitt på kompetanseområder.

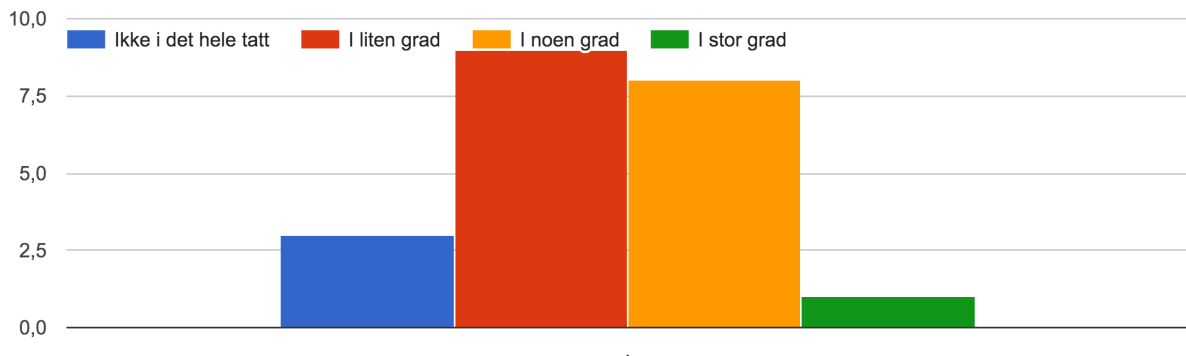
Diagrammet viser at lover og regelverk er kompetanseområdet med høyest gjennomsnitt. Her svarer 9,5% av respondentene at de oppfatter sin egen kompetanse som veldig dårlig eller dårlig, mens 19% svarer nøytralt. Resterende, 71,4%, svarer at de oppfatter den som god eller veldig god. Etterfulgt kommer områdene regnskapsføring og kommunikasjon- og relasjonsferdigheter. 19% oppfatter sin egen kompetanse som dårlig innen regnskapsføring, 23,8% oppfatter kompetanse sin som verken god eller dårlig og 57,1% oppfatter den som god eller veldig god. Ved kommunikasjon- og relasjonsferdigheter oppfatter 4,8% sin egen kompetanse som dårlig, 47,6% oppfatter den som verken dårlig eller god, mens 42,9% svarer god eller veldig god. Disse tre kompetanseområdene, som nevnt ovenfor, er hvor respondentene gjennomsnittlig oppfatter sin egen kompetanse som best.

Kompetanseområdene regnskapsanalyse, ledelse, økonomisk rådgiving og praktisk erfaring er de områdene hvor respondentene gjennomsnittlig verken oppfatter sin egen kompetanse som best eller dårligst. 33,3% av respondentene svarer at de oppfatter kompetansen sin innen regnskapsanalyse som veldig dårlig eller dårlig. 19% svarer verken eller, mens 47,6% svarer henholdsvis god eller veldig god. I ledelse oppfatter 19% av respondentene kompetansen sin som dårlig. Hele 52,4% svarer at de oppfatter kompetansen sin som verken dårlig eller god, mens 28,6% oppfatter den som god eller veldig god. På området økonomisk rådgiving svarer

28,6% at sin egen oppfattede kompetanse er dårlig. 33,3% svarer nøytralt, mens 38,1% oppfatter den som god. Når det gjeld praktisk erfaring viser resultatet at 23,8% av respondentene oppfatter sin egen kompetanse som veldig dårlig eller dårlig. 19% oppfatter den som verken dårlig eller god, mens 38,1% oppfatter den som god.

Videre viser diagrammet at kompetanseområdene regnskapsprogrammer, presentasjon av caseoppgaver og generell IT-kompetanse har lavest gjennomsnitt. På området regnskapsprogrammer oppfatter 4,8% av respondentene sin egen kompetanse som veldig dårlig, mens 28,6% oppfatter den som dårlig. 33,3% svarer nøytral. Det samme gjelder de som oppfatter kompetansen sin som god. På presentasjon av caseoppgaver oppfatter 9,5% og 14,3% av respondentene kompetansen sin som veldig dårlig og dårlig. Hele 47,6% opplyser at de oppfatter sin egen kompetanse som verken dårlig eller god, mens 28,6% svarer god. Generell IT-kompetanse er kompetanseområdet hvor respondentene gjennomsnittlig oppfatter sin egen kompetanse som dårligst. Her svarer 38,1% at de oppfatter sin egen kompetanse som dårlig. Samme svarprosent svarer nøytralt, mens 23,8% oppfatter den generelle IT-kompetansen sin som god.

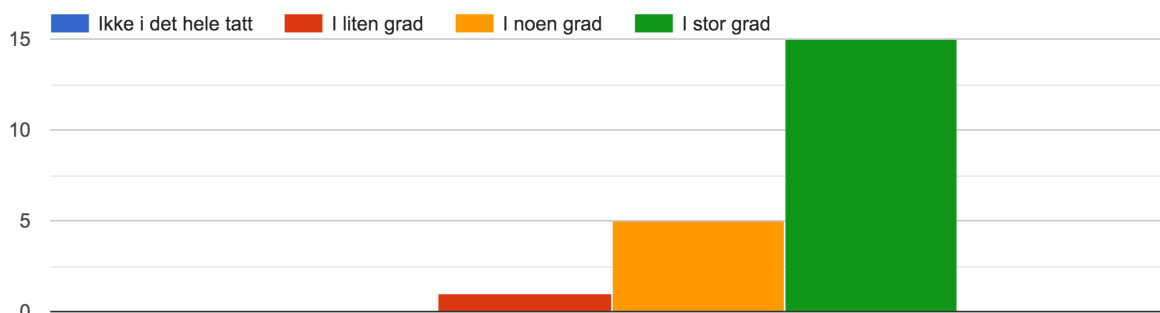
Spørsmål 2: I hvilken grad har du i løpet av utdanningen fått opplæring i digitale verktøy som er relevant for fagområdet?

Figur 4.3 I hvilken grad respondentene mener de har fått opplæring i digitale verktøy i løpet av utdanningen.

På spørsmålet om hvorvidt respondentene har fått opplæring i digitale verktøy, svarer 14,3% ikke i det hele tatt, 42,9% i liten grad, 38,1% i noen grad og 4,8% i stor grad. Det stilles videre et oppfølgingsspørsmål vedrørende digitale verktøy.

Spørsmål 3: I hvilken grad kunne du tenkt deg mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen?

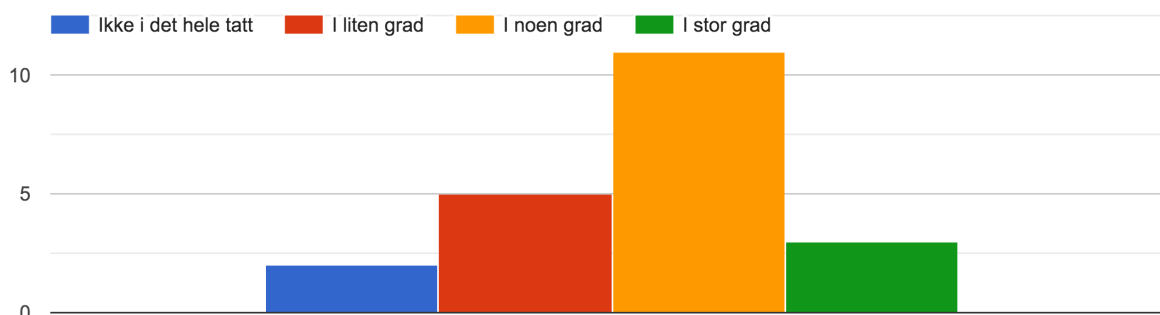

Figur 4.4 I hvilken grad respondentene kunne tenkt seg mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen.

Her ser vi at 4,8% i liten grad ønsker mer opplæring, mens 23,8% i noe grad ønsker mer opplæring i digitale verktøy. Videre svarer 71,4% at de i stor grad ønsker mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen.

Innenfor temaet digitale verktøy viser undersøkelsen at 57,2% av respondentene mener de har fått lite eller ingen opplæring i digitale verktøy. Videre ønsker 95,2% av respondentene i noen eller stor grad mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen.

Spørsmål 4: I hvilken grad var/er du i stand til å utarbeide årsregnskap etter endt studium?

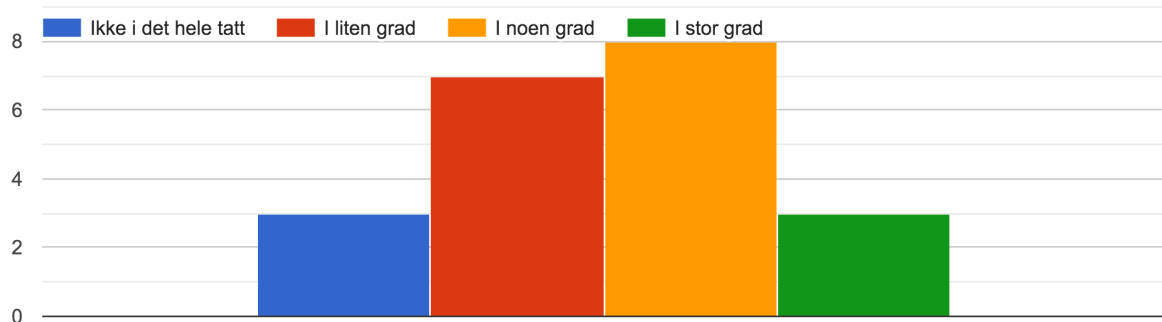

Figur 4.5 I hvilken grad respondentene var/er i stand til å utarbeide årsregnskap etter endt studium.

9,5% svarer at de ikke i det hele tatt var/er i stand til å utarbeide årsregnskap etter endt studium, mens 23,8% svarer at de i liten grad var/er i stand til det samme. Videre ser vi at overvekten av respondentene svarer at de i noen eller stor grad var/er i stand til å utarbeide årsregnskap etter endt studium. Denne gruppen tilsvarende 66,7% av respondentene, hvorav

52,4% svarer i noen grad og 14,3% svarer i stor grad. Innenfor temaet regnskapsføring ble det stilt et oppfølgingsspørsmål.

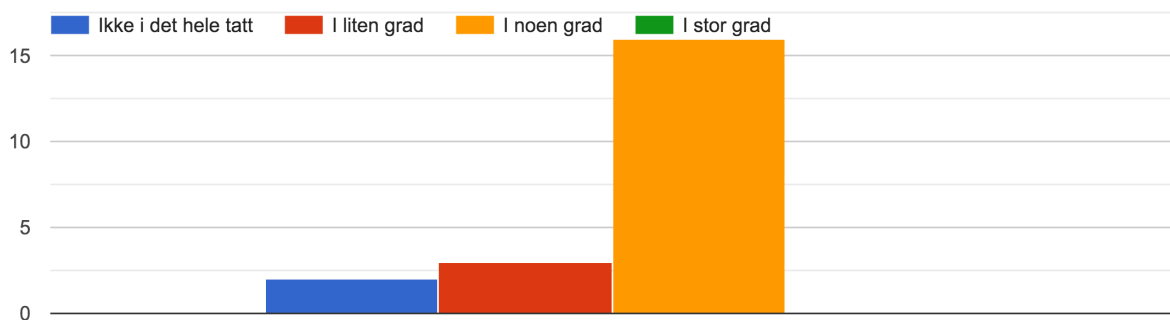
Spørsmål 5: I hvilken grad var/er du i stand til å presentere et årsregnskap etter endt studium?

Figur 4.6 I hvilken grad respondentene var/er i stand til å presentere et årsregnskap etter endt studium.

Her ser vi at 14,3% svarer at de ikke i det hele tatt var/er i stand til å presentere et årsregnskap etter endt studium, mens 33,3% svarer at de i liten grad var/er i stand til å gjøre det samme. På den andre siden svarer 38,1% av respondentene i noen grad og 14,3% at de i stor grad var/er i stand til å presentere et årsregnskap etter endt studium. Her er det ingen klar overvekt, men 52,4% svarer at de i noen eller stor grad er i stand til å presentere.

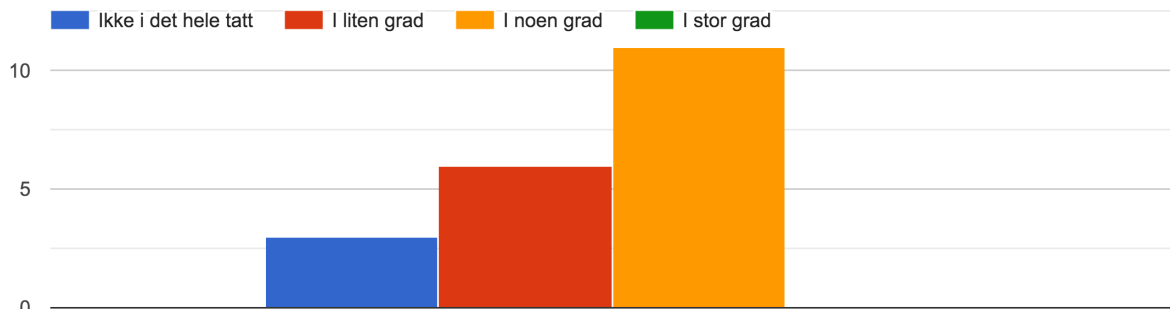
Spørsmål 6: I hvilken grad har du hatt regnskapsanalyse i studiet?

Figur 4.7 I hvilken grad respondentene mener de har hatt regnskapsanalyse i studiet.

På spørsmålet om i hvilken grad respondentene har hatt regnskapsanalyse i studiet svarer 9,5% ikke i det hele tatt, mens 14,3% svarer i liten grad. Resterende, som tilsvarer 76,2%, har svart at de i noen grad har hatt regnskapsanalyse. Det er imidlertid ingen av respondentene som svarer i stor grad. Det ble totalt stilt 3 spørsmål innenfor tema regnskapsanalyse.

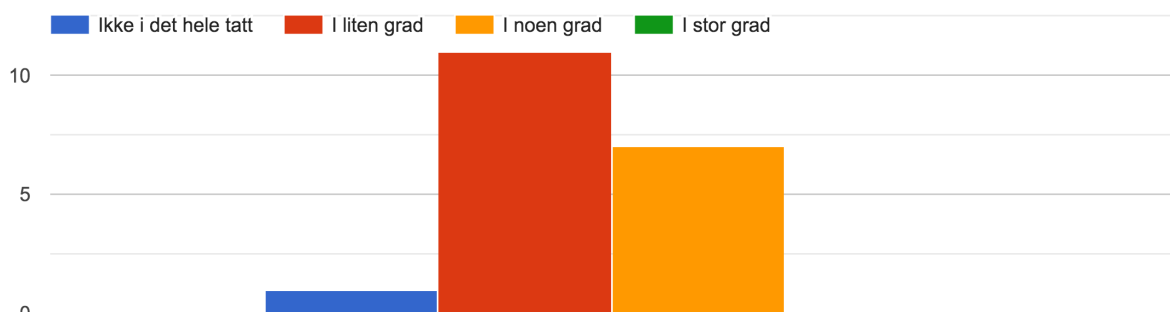
Spørsmål 7: I hvilken grad var/ er du i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse etter endt studium?

Figur 4.8 I hvilken grad respondentene var/er i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse etter endt studium.

15% svarer at de ikke i det hele tatt var/er i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse, mens 30% svarer at de i liten grad er i stand til det samme. Videre ser vi at 55% av respondentene i noen grad var/er i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse etter endt studie. Ingen av respondentene svarte i stor grad. På dette spørsmålet foreligger det et avvik på 1 respondent, som ikke har svart.

Spørsmål 8: I hvilken grad var/ er du i stand til å tolke og gi råd ut i fra en regnskapsanalyse etter endt studium?

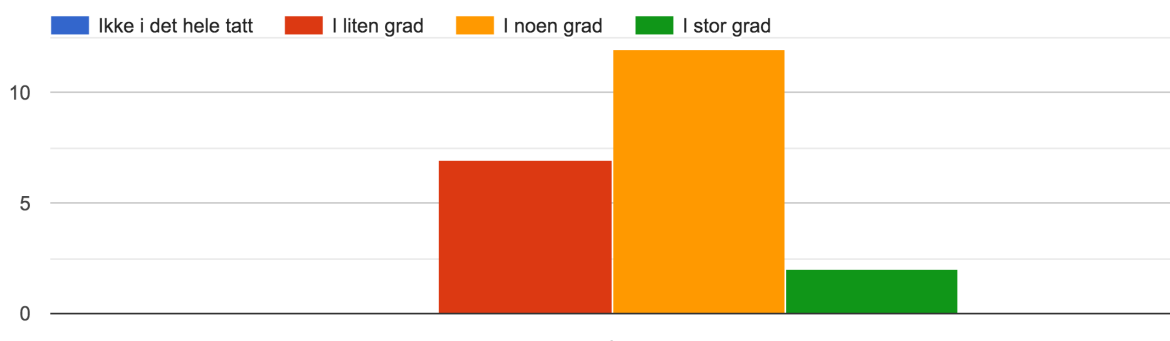

Figur 4.9 I hvilken grad respondentene var/er i stand til å tolke og gi råd ut i fra en regnskapsanalyse etter endt studium.

Her ser vi at 5,3% svarer at de ikke i det hele tatt var/er i stand til å tolke og gi råd ut i fra en regnskapsanalyse, mens 57,9% i liten grad er i stand til det samme. Videre svarer 36,8% at de i noen grad var/er i stand til å tolke og gi råd ut i fra en regnskapsanalyse etter endt studium. Det er ingen av respondentene som har svart i stor grad. På dette spørsmålet foreligger det et avvik på 2 respondenter, som ikke har svart.

Innenfor temaet regnskapsanalyse opplyser overvekten av respondentene, som tilsvarer 76,2%, at de i noen grad har hatt regnskapsanalyse i studiet. Samtidig ser vi at respondentene svarer jevnt når det kommer til om de var/er i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse etter endt studium. Her tilsvarer overvekten bare 55%. Disse har svart i noen grad. Til slutt viser undersøkelsen at overvekten av respondentene mener at de ikke er i stand til å tolke og gi råd ut i fra en regnskapsanalyse. Denne tilsvarer 63,2%.

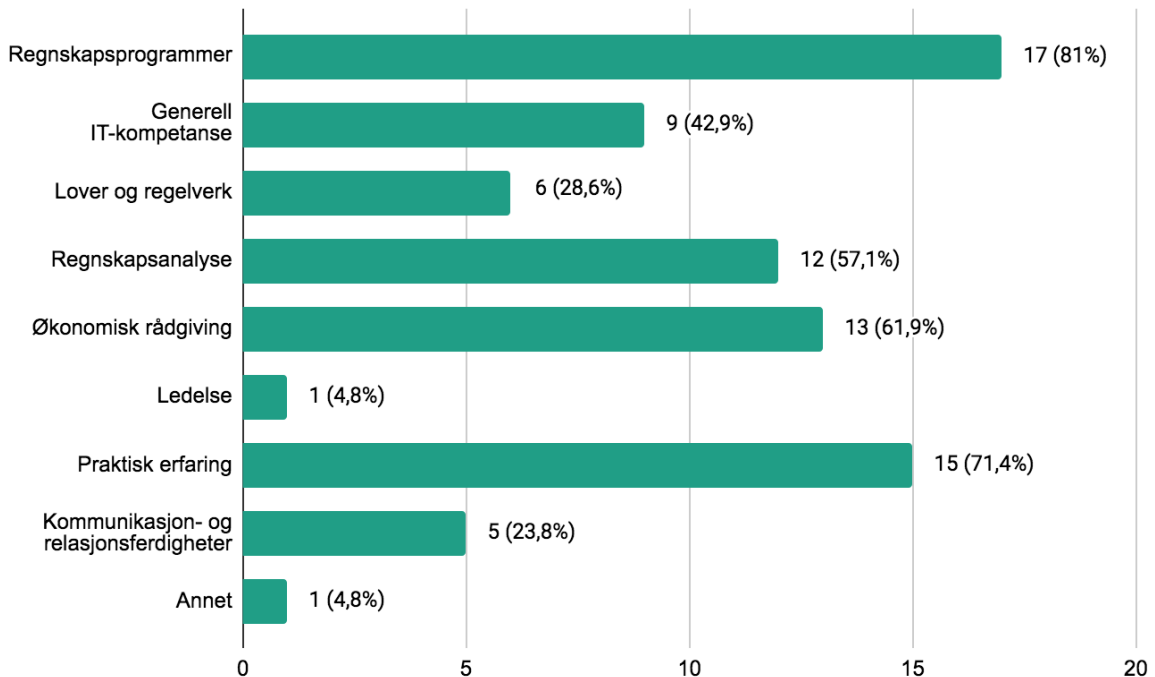
Spørsmål 9: I hvilken grad visste/ vet du hva som må til for å skape gode relasjoner til kunder etter endt studium?

Figur 4.10 I hvilken grad respondentene visste/vet hva som må til for å skape gode kunderelasjoner etter endt studium.

På spørsmålet om i hvilken grad respondentene visste/vet hva som må til for å skape gode relasjoner til kunder etter endt studie, svarer ingen av respondentene at de ikke i det hele tatt, mens 33,3% svarer i liten grad. Resultatene viser at overvekten av respondentene svarer at de i noen eller stor grad visste/vet hva som må til for å skape gode relasjoner til kunder. Denne gruppen utgjør 66,6%, hvorav 57,1% svarer i noen grad og 9,5 % svarer i stor grad.

Spørsmål 10: Hvilke områder mener du studiet burde hatt mer fokus på?

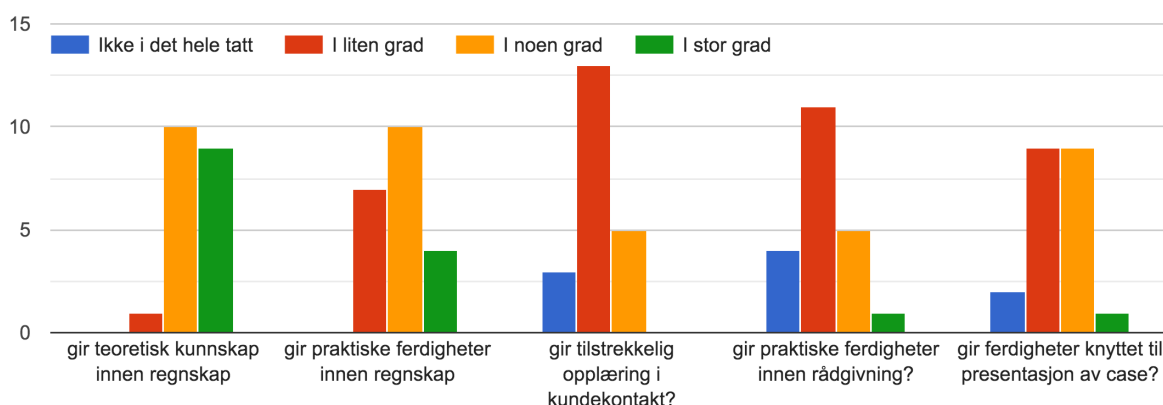

Figur 4.11 Fordelingen av hvilke områder respondentene mener studiet burde hatt mer fokus på.

På dette spørsmålet var det mulig å krysse av flere alternativer. Ut i fra de 9 ulike områdene er det 4 områder som skiller seg ut. Over halvparten har svart at studiet bør ha mer fokus på regnskapsprogrammer (81%), praktisk erfaring (71,4%), økonomisk rådgiving (61,9%) og regnskapsanalyse (57,1%). Utenom disse ser vi at 42,9% respondenter også etterlyser et større fokus på generell IT-kompetanse i studiet.

Dersom respondenten svarte alternativet annet, fikk respondenten et oppfølgingsspørsmål om hvilke områder vedkommende mente at studiet burde fokusert mer på. En av respondentene svarte at studiet burde jobbe mer praktisk, med bruk av case og ulike dataprogrammer.

Spørsmål 11: I hvilken grad mener du at studieprogrammet:

Figur 4.12 I hvilken grad respondentene mener studieprogrammet oppfyller ulike kompetanseområder.

Et stort flertall av respondentene, 90,5%, svarer at de i noen grad eller i stor grad mener at studieprogrammet gir teoretisk kunnskap innen regnskap. 66,7% mener også at studieprogrammet i noen eller i stor grad gir praktiske ferdigheter innen regnskap, mens 33,3% mener i liten grad.

76,1% mener at studieprogrammet ikke i det hele tatt eller i liten grad gir tilstrekkelig opplæring innen kundekontakt og 71,4% mener det samme om praktiske ferdigheter innen rådgivning.

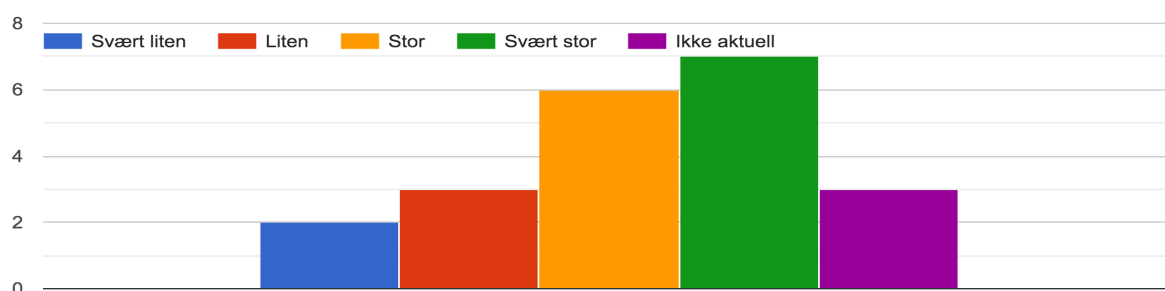
Vi ser at respondentene svarer jevnt når det kommer til hvilken grad de mener at studieprogrammet gir ferdigheter knyttet til presentasjon av case-oppgaver. 52,4% svarer i liten grad eller ikke i det hele tatt, mens 47,6% svarer i noen grad eller i stor grad. Over halvparten av respondentene opplever at studieprogrammet ikke gir ferdigheter knyttet til presentasjon av case-oppgaver. Forskjellen mellom svarene er liten, spesielt når vi ser på antall av respondenter: 11 respondenter mot 10.

Til slutt ble det formulert 1 påstand relatert til mulige forbedringspotensialer i studiet, knyttet til kompetanse. Skalaen på påstandene var fra 1 til 5 hvor 1 var helt uenig og 5 var helt enig. Alternativ 3, verken uenig eller enig, er midt i mellom helt uenig og helt enig som vil si nøytral. Ingen av respondentene har svart helt uenig eller uenig på påstanden.

På påstanden: *Bruk av caseoppgaver gjennom utdanningen ville økt min forståelse for regnskapsarbeid* svarer 18 av 21 respondenter at de er enige, en respondent sier seg helt enig og 2 respondenter velger alternativ 3, verken uenig eller enig.

4.1.2 Arbeidslivsrelevans

Spørsmål 12: Hvordan opplevde du overgangen fra å være student til å begynne og jobbe med regnskap?

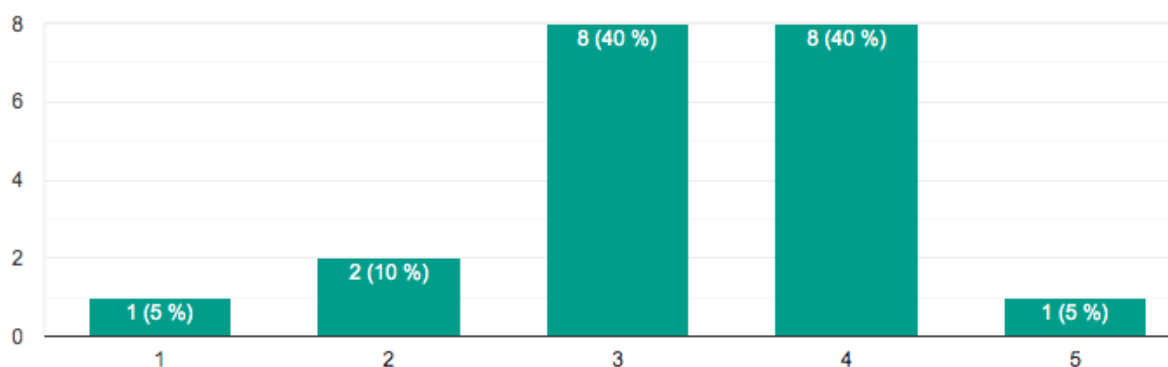

Figur 4.13 Hvordan respondentene opplever overgangen fra studiet til arbeidslivet.

Når respondentene fikk spørsmål om hvordan de opplevde overgangen fra studiet til arbeidslivet, viser resultatet en overvekt for svaralternativene stor og svært stor. Denne gruppen tilsvarer 72,2%, når vi ser bort ifra respondentene som har svart ikke aktuelt. Disse utgjorde 14,3%. Videre svarer 9,5% at de opplevde overgangen som svært liten, mens 14,3% svarer at de opplevde den som liten. På den andre siden svarer 28,6% at overgangen opplevdes som stor, mens alternativet som får flest svar er svært stor med 33,3%.

Videre ba vi de som opplevde overgangen som stor eller svært stor, om å utdype grunnen til dette i et åpent spørsmål. Her er det kun 6 av 13 aktuelle respondenter som har svart. Det fremgår at dette skyldes ukjente og store dataprogrammer, mye og sette seg inn i, bratt læringskurve og en digitalisert arbeidshverdag. Noen respondenter trekker frem at studiet er veldig generelt og teoretisk, fremfor praktisk. En av respondentene sier at han/hun hadde kunnskap om bokføring, og at studiet ellers ikke er relevant mot regnskapsføreryrket.

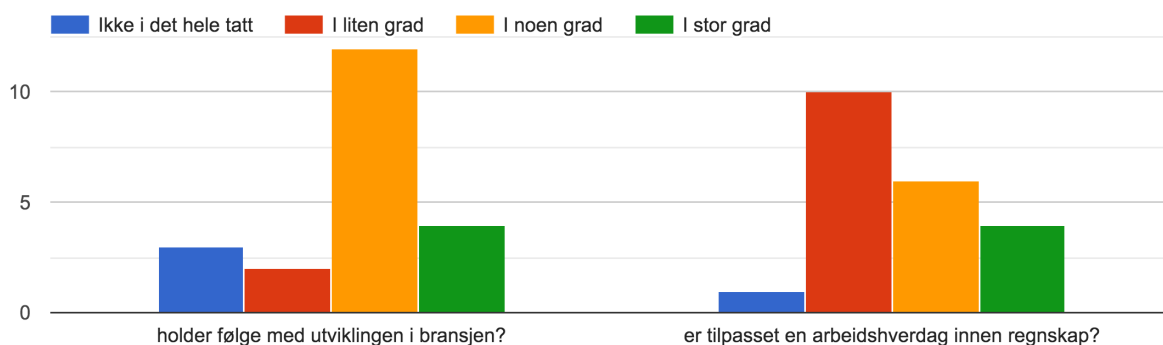
Spørsmål 13: Hvordan vurderer du studiets arbeidsrelevans i dag?

Figur 4.14 Hvordan respondentene vurderer studiets arbeidslivsrelevans i dag.

20 respondenter svarte på spørsmålet. Skalaen var fra 1-5, hvor 1 er svært lav arbeidsrelevans og 5 er svært høy arbeidsrelevans. Alternativ 3 er midt imellom svært lav arbeidsrelevans og svært høy arbeidsrelevans som vil si nøytral. 40% av respondentene valgte dette alternativet. 10% svarte alternativ 2, 40% svarte alternativ 4 og alternativ 1 og 5 fikk 5% støtte hver. Resultatet viser at overvekten av respondentene opplever at studiet har høy arbeidsrelevans. Gjennomsnittskåren er 3,2.

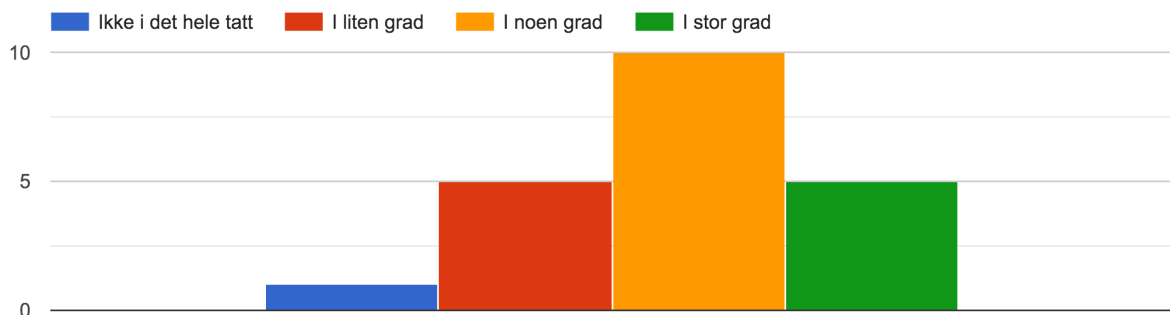
Spørsmål 14: I hvilken grad mener du at studieprogrammet:

Figur 4.15 I hvilken grad respondentene mener studieprogrammet oppfyller ulike kriterier

57,1% mener studieprogrammet holder følge med utviklingen i bransjen i noen grad. 19% av respondentene mener i stor grad, mens 23,8% mener ikke i det hele eller i liten grad. Videre mener over halvparten av respondentene, henholdsvis 52,4%, at studieprogrammet ikke er tilpasset en arbeidshverdag innen regnskap.

Spørsmål 15: Ser du mulighet for endring i studiet som ville styrket utdanningens relevans i forhold til digitalisering og utvikling i bransjen?

Figur 4.16 I hvilken grad respondentene ser muligheter for endring som vil styrke studiets relevans i forhold til digitalisering og utvikling i bransjen.

4,8 % svarer at de ikke i det hele tatt ser mulighet for endringer i studiet som ville styrket utdanningens relevans i forhold til digitalisering og utvikling i bransjen, mens 23,8% svarer at de i liten grad ser slike muligheter. Videre ser vi at overvekten av respondentene svarer at de i noen grad eller i stor grad ser muligheter for endringer i studiet. Denne gruppen tilsvare 71,4% av respondentene, hvorav 47,6% svarer i noen grad og 23,8% svarer i stor grad.

Respondenter som så en mulighet for endring ble bedt om å utdype hvilke endringer dette innebærer. Av 15 aktuelle respondenter var det 9 som svarte på oppfølgingsspørsmålet. 4 av respondentene nevner at de ønsker mer praksis i utdanningen. Flere av respondentene mener også at studiet må ha et større fokus på digital kompetanse. Det blir blant annet nevnt fokus rettet mot generell IT-kunnskaper, opplæring og bruk av regnskapsprogrammer for å løse oppgaver, samt en bedre innføring i Excel.

Videre mener noen av respondentene at større fokus på økonomisk rådgivning og relasjonen mellom regnskapsfører og kunden, ville styrket relevansen i utdanningen. I tillegg svarer en av respondentene at han ser mulighet for endring i eksamensform. Vedkommende mener at bedre eksamensformer som tester studenten i noe annet enn penn, papir og hukommelse hadde økt utdanningens relevans i forhold til digitalisering og utvikling i bransjen. Samme respondent foreslår også mer kontakt med arbeidslivet og nettverksbygging som positive endringer for studiet.

Til slutt ble det formulert 4 påstander relatert til mulige forbedringspotensialer i studiet, knyttet til arbeidslivsrelevans. Skalaen på påstandene var fra 1 til 5 hvor 1 var helt uenig og 5 var helt enig. Alternativ 3, verken uenig eller enig, er midt i mellom helt uenig og helt enig som vil si nøytral. Ingen av respondentene har svart helt uenig eller uenig på de 4 påstandene.

På påstanden: *Bruk av caseoppgaver gjennom utdanningen ville gitt meg en bedre oppfatning av hva som kreves av meg i arbeidslivet* svarer respondentene helt likt som i påstanden over.

På påstanden: *Bruk av oppdaterte eksempler og ekte bilag gjennom utdanningen ville forberedt meg bedre på arbeidshverdagen/praksistiden* svarer 10 av 21 respondenter at de er helt enig, 9 svarer at de er enige og 2 svarer verken uenig eller enig.

På påstanden: *Bruk av regnskapsprogrammer gjennom utdanningen ville forberedt meg bedre på arbeidshverdagen/praksistiden* svarer alle respondentene at de enten er enig (10 respondenter) eller helt uenig (11 respondenter). Det samme gjør respondentene på påstanden: *Bruk av praksisordning gjennom utdanningen ville/har forberedt meg bedre på arbeidshverdagen*. Her svarer 15 av 21 respondenter at de er helt enig, mens 6 svarer at de er enig.

4.2 Kvalitativt intervju med nyansatte

Vi skal nå legge frem funn fra våre kvalitative intervju med nyansatte innen regnskapsbransjen. For å få dypere innsikt i forskningsspørsmålet: *“Hva synes de nyutdannede og studentene selv om sin oppfattede kompetanse innen regnskap, og hvordan opplever de studiets arbeidslivsrelevans?”*, har vi valgt å gjennomføre semistrukturerte intervjuer med 2 nyutdannede studenter med 1 års arbeidserfaring, som også har hatt praksis gjennom Høgskulen på Vestlandet. Intervjuene bygger på funn gjort i kvantitativ spørreundersøkelse.

4.2.1 Kompetanse

Den kvantitative spørreundersøkelsen gjennomført blant nåværende og tidligere studenter viste at det ønskes større fokus på kompetanseområder som: digitale verktøy,

regnskapsanalyse, økonomisk rådgivning og praktisk erfaring. Dette sier begge informantene seg enig i.

Når det gjelder digitale verktøy trekkes det frem at det er viktig å ha forståelse for excel og å se hva som ligger bak føringene. Videre legges det vekt på at det er regnskapsprogrammer som benyttes i “virkeligheten”, og at selv om regnskapsprogrammene er ulike så er mye av tenkemåten lik. Nyansatt 2 sier at overgangen fra å ha ingen kompetanse om regnskapsprogram til å lære seg ett, er mye større enn overgangen ved å skifte fra ett program til et annet. Dette fikk informanten erfare da vedkommende skiftet jobb, og dermed også leverandør av regnskapssystem.

Videre utdypes det at regnskapsanalyse og økonomisk rådgivning er noe som brukes hver dag. En av informantene sier at det for hvert selskap startes med en innledende analyse. Dette er for å få oversikt og gjøre seg kjent med selskapets økonomiske stilling. Begge informantene uttalte at de bruker mye regnskapsanalyse, men at teorien tilegnet på studiet ikke var helt tilstrekkelig i arbeidshverdagen. De uttrykker også at dette er et område som de skulle ønske utdanningen hadde et større fokus på. Nyansatt 2 opplevde også å ha lite kunnskap om relasjonskompetanse, da vedkommende mente at en nesten ikke hadde hatt noe om dette på skolen.

Ved praktisk erfaring fremhever Nyansatt 1 det å få arbeidsoppgaver i utdanningen som er tilpasset det virkelige arbeidslivet. Vedkommende brukte eksempler som å bruke ekte bilag i regnskapsføring. Da ser en hvordan ulike bilag, som inngående og utgående fakturaer, ser ut og kan trekke ut relevant informasjon. Dette mener informanten ville skapt mer trygghet. Videre trekkes også frem ulike typer dokumenter som skattemelding, ligningspapir og næringsoppgave, og at kjennskap til disse ville vært nyttig.

Når det gjelder kompetanseområder som de nyansatte husket godt i fra utdanningen, kommer det tydelig frem at kunnskapen innen bokføring og lover og regelverk, som skatteregler og merverdiavgift, har blitt mye brukt og at de regnskaps spesifikke fagene er veldig nyttig. Nyansatt 1 oppgir også at opplæring i Maestro Årsoppgjør, gjennom faget *Årsregnskap i praksis*, har vært svært nyttig ettersom informanten bruker dette hver eneste dag.

4.2.2 Arbeidslivsrelevans

I delen *Arbeidslivsrelevans* ønsket vi å finne ut hvordan de nyutdannede opplevde overgangen fra å være student til å være ansatt. På spørsmålet om de følte seg klar for å starte i jobb etter endt utdanning var det delte meninger. Nyansatt 1 oppga at den følte seg klar for å begynne i jobb som regnskapsfører og at vedkommende til en viss grad visste hva den skulle gjøre på et enkelt nivå. Regnskapsanalyse viste seg å være et område hvor informanten imidlertid opplevde manglende kompetanse. På den andre siden oppga Nyansatt 2 at den dessverre ikke følte seg klar. Dette skyldes store og tunge regnskapsprogrammer, ettersom informanten kun hadde erfaring med løpende bokføring i excel fra studiet.

På spørsmål om hvordan informantene opplevde overgangen fra studiet til arbeidslivet svarer Nyansatt 1 at det opplevdes som ganske overveldende, selv om en har en god base.

Vi spurte informantene om hva de tenker om praksis i økonomistudiet. Nyansatt 1 synes det er veldig bra at de har begynt med dette her i Sogndal, og at praksis er noe som burde blitt tilbudt overalt. Praksisperioden opplevdes som veldig nyttig og en fin erfaring å ha med seg videre. Informanten trekker frem at en gjennom praksis skaffer seg et nettverk, som kan være godt å ta med seg videre etter studiet. Det å få erfaring med hvordan ting fungerer på en arbeidsplass, mener informanten gjør overgangen fra studiet til arbeid lettere. Nyansatt 2 uttrykker at det var herlig å få komme ut i arbeidslivet, og at denne erfaringen gjorde vedkommende mer sikker på at dette var et riktig yrkesvalg. I tillegg skapte praksisen bedre forståelse for det teoretiske som en lærte på skolen. Her trekker informanten frem at det ble lettere å forstå bokføring etter å ha vært igjennom dette i praksis.

På spørsmålet om det er noe som kunne blitt gjort annerledes, fra skolens eller praksisplassens side, opplyser Nyansatt 2 at det hadde hjulpet med en introduksjon i regnskapsprogram før praksisperioden. Det er stor forskjell å jobbe med T-kontoer i forhold til regnskapsprogrammene. Nyansatt 1 kunne også tenkt seg å ha praksisen over en lengre periode, slik at studentene hadde fått sett hva som skjedde i løpet av hele året. Videre mener Nyansatt 1 at praksis ikke bare trenger å være for regnskapsførere, men også andre økonomifunksjoner. Det nevnes større bedrifter som har egne lønnsavdelinger eller i en økonomiavdeling.

Avslutningsvis spurte vi informantene om hvordan studiet alternativt kunne vært bygd opp for at utdanningen skulle blitt mer arbeidsrelevant. Begge informantene mener at utdanningen har et forbedringspotensial. Nyansatt 1 uttrykker at økt fokus på kompetanseområdene som fremkommer av spørreundersøkelsen ville økt arbeidslivsrelevansen til studiet. Informanten tror studentene vil bli bedre regnskapsførere dersom de kan mer om regnskapsanalyse når de begynner i jobb. Det vil gjøre studentene tryggere på hva tallene i regnskapet egentlig betyr. Nyansatt 1 forklarer også at mange større bedrifter har egne lønnsavdelinger, og at dette egentlig er et eget fagfelt. Dette trekkes derfor frem som et tema studentene kunne hatt nytte av å lære enda mer om.

Videre ønsker begge informantene mer praktiske tilnærminger i utdanningen, og uttrykker at dette er en god måte å lære ting på. Nyansatt 1 mener også at dette vil resultere i at teorien sitter bedre, og at en fortere kan begynne med vanskeligere arbeidsoppgaver på jobb. En kombinasjon av teoretiske og praktiske læringsmetoder vil være med på å skape et helhetsbilde hvor studentene ser hva ting brukes til.

4.3 Kvalitativt intervju med arbeidsgivere

Videre har vi gjennomført semistrukturelle intervjuer med 2 arbeidsgivere som har lang erfaring med ansettelse av nyutdannede. Begge arbeidsgiverne har over 20 års erfaring. Gjennom disse intervjuene ønsker vi å besvare forskningsspørsmålet: *“Hvilke kompetansebehov mener regnskapsførere er viktige nå og fremover?”*

4.3.1 Kompetanse

Innenfor temaet *Kompetanse* ønsket vi å få innsikt i hvilke kompetansebehov arbeidsgiverne synes er viktige. Det har skjedd store endringer i regnskapsbransjen som har ført til nye krav til kompetanse. Digitalisering er en essensiell del av disse endringene. Vi så det derfor som hensiktsmessig å starte intervjuet med å få innsikt i hvordan regnskapsbransjen har forandret seg de siste årene.

Arbeidsgiver 1: Da vedkommende startet i bransjen for over 20 år siden var det snakk om at automatisering kom til å ta over for papir, men det er først nå de siste årene at denne

endringen faktisk har skjedd. Arbeidsoppgavene er blitt betydelig mer automatisert enn de var tidligere, og alt som kan automatiseres blir automatisert. Arbeidsgiver forteller også at da vedkommende startet i bransjen bestod 90% av arbeidet av manuelt arbeid og direkte bokføring.

Arbeidsgiver 2: Vedkommende nevner at arbeidet har forandret seg ganske mye, fra store mengder papir til en omfattende digitaliseringsprosess overalt. Digitale tilganger gjør det nå mulig å utføre flere arbeidsoppgaver fra kontoret. Det nevnes også at selskapet har tatt i bruk kunstig intelligens (AI), i form av robotisering.

Vi hadde også til hensikt å få informasjon om hvordan arbeidsgiverne tror at fremtiden for regnskapsførere ser ut 3 år frem i tid, og hvilke arbeidsoppgaver de tror vil få større fokus fremover.

Arbeidsgiver 1: Der en før drev med 90% bokføring vil en nå drive med 10% i stede. Arbeidsoppgavene kommer til å handle mer om å tilrettelegge systemet for kunden, og vil i større grad være en kontrollfunksjon. Dette innebærer blant annet å kontrollere at det ligger inne rett momscode, at kostnader er ført på rette kontoer og at skattemessig håndtering blir er korrekt. Vedkommende mener at det i større grad vil handle om rådgivning og at arbeid med lønn blir viktigere.

Arbeidsgiver 2: Digitaliseringen vil fortsette i samme takt som til nå, men at det fortsatt er visse ting som går trått. Vedkommende nevner blant annet systemer som enkelt kan lese og fortolke inngående fakturaer og gi forslag til bokføring, men at dette fremdeles ikke fungerer i regnskapsbransjen. Det er flere slike systemer som en har ønsket lenge, men som en ikke har redskaper til å gjennomføre. Arbeidsgiver sier at det vil være veldig mye fokus på IT fremover, men at det også er viktig å være faglig kompetent.

Videre i temaet *Kompetanse* ønsker vi å få innsikt i hva arbeidsgiverne synes om kompetansen hos de nyutdannede. Bakgrunnen for dette var å finne ut om det var noen områder hvor studentene hadde mye kunnskap og om det var noe spesielt de savnet med tanke på kompetanse.

Arbeidsgiver 1: Vedkommende mener at de nyutdannede er gode innen teknologi og data. Arbeidsgiver mener imidlertid at studentene kunne vært bedre til å lese regnskap. Etter 2-3 år på økonomistudiet bør studenten være i stand til å ta et kjapt overblikk når det gjelder resultat, egenkapital og likviditet.

Arbeidsgiver 2: Her kommer det frem at nyutdannede har en bedre digital kunnskap, ettersom dette er ferdigheter som stiger blant ungdommer generelt. Arbeidsgiver er opptatt av å ansette flink studenter som kan vise til gode resultater fra skolen. Siden selskapet driver aktivt med ansettelse av nyutdannede er de bevisste på hvilket nivå studentene har etter endt utdanning. Det er viktig med basiskunnskapen tilegnet på studiet og at nyansatte er villig til å lære. Arbeidsgiver mener altså at det ikke trengs strengere kompetansekrav for å følge utviklingen.

Arbeidsgiverne er enige om at studentene har god kompetanse og evner å tilegne seg kunnskap innen digitale verktøy. Når det gjelder svakheter i kompetansen nevner den ene arbeidsgiveren regnskapsanalyse.

Videre ønsker vi å presentere funn fra den kvantitative undersøkelsen, for å se om dette samsvarer med arbeidsgivers erfaring. Vi fant at studentene selv mener de mangler kompetanse innen utarbeidelse og tolking av regnskapsanalyse.

Arbeidsgiver 1: Arbeidsgiver mener det er veldig viktig at studentene har kunnskap om regnskapsanalyse etter endt studie. En regnskapsanalyse er ofte basert på definerte formler omkring det en ser på. Kundene har ulike behov som en må tilpasse seg. Noen ønsker en bred analyse, mens andre kun ønsker grunnleggende nøkkeltall.

Arbeidsgiver 2: Dette stemmer til en viss grad med vedkommende sine erfaringer. Videre poengteres det at det ikke forventes at nyutdannede skal ha en fullstendig analysekapasitet etter endt studie. De fleste må jobbe en stund før de blir trygge på å tolke regnskapsanalyser.

Videre spurte vi arbeidsgiverne hva de mener om studentens kompetanse i regnskapsprogram. Undersøkelsen viste at studentene i stor grad ønsker mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen.

Arbeidsgiver 1: Her kommer det frem at det viktigste er å ha teoretisk kunnskap, og at studentene vil lære seg regnskapsprogrammene i løpet av noen få måneder når de kommer i arbeid. Dette er altså ikke noe selskapet bruker veldig mye tid og ressurser på. Vedkommende uttrykker at regnskapsprogrammer kommer og går. En har noen i dag, også har en helt nye om 2-3 år. Dersom høyskolen velger å ta i bruk et regnskapsprogram i undervisningen, vil dette kanskje skape et uforholdsmessig forsprang for denne leverandøren.

Arbeidsgiver 2: Vedkommende forstår at det kan være et sjokk om studenter bare møter regnskapsprogram ute i praksis. Det er fint dersom studenter introduseres for regnskapsprogram, men det er ikke avgjørende. Videre mener arbeidsgiver at dersom studenten forstår regnskap, vil evnen til å postere komme ganske fort. Læreprosessen er ikke ferdig når studentene slutter på studiet.

Funn fra spørreundersøkelsen viser at økonomisk rådgiving er et av kompetanseområdene som studentene ønsker mer fokus på. Vi spurte arbeidsgiverne hvilke type rådgiving de driver med og hvor viktig de mener det er at nyutdannede har kompetanse innenfor dette området.

Arbeidsgiver 1: Arbeidsgiver uttaler at selskapet driver med all type rådgiving og nevner spesielt skatt, moms, arveavgift, regnskapsrådgiving med tanke på egenkapital og likviditet og generell forretningsrådgiving. Vedkommende mener det er viktig at nyutdannede har kompetanse innenfor økonomisk rådgiving, og særlig etikken knyttet til dette. Studentene burde ha et fundament som de kan stå litt trygt på, slik at de er klar over hvilke fallgruver en ikke bør gå i når en skal drive med rådgiving. Videre sier arbeidsgiver at dette med rådgiving er en modningsprosess som en vokser seg inn i. Det er ikke forventet at en nyutdannet skal være en god rådgiver etter endt utdanning.

Arbeidsgiver 2: Selskapet har stor bredde i fagfeltet på rådgiving. Det nevnes blant annet rådgiving innenfor IT-systemer, restrukturering, omorganisering og prosesser for styrking og lønnsomhet. Vedkommende mener det er viktig at studentene har analytiske evner og ferdigheter, men også gode interaksjoner med andre. Det hjelper ikke å være god på analyse dersom en ikke klarer å formidle. Selskapet bruker blant annet case-oppgaver for å teste ut om jobbsøkere innehar disse ønskelige ferdighetene.

Avslutningsvis leser vi ut av spørreundersøkelsen at studentene ønsker mer praksis utdanningen. Her ønsker vi å finne ut hva arbeidsgiverne tenker om praksis i økonomistudiet.

Arbeidsgiver 1: Vedkommende mener praksisordningen er veldig bra, både for studenter og regnskapsbyrå. I tillegg kan det være andre selskaper som trenger personer med regnskapsspesialisering. Det er en fin måte å binde sammen studiet og næringslivet. Det nevnes også at praksisperioden kunne vært startet tidligere.

Arbeidsgiver 2: Arbeidsgiver mener at mer praksis i utdanningen ikke er avgjørende, og at det er den teoretiske kunnskapen som er viktig å bygge på skolen. Videre mener arbeidsgiver at oppgavene på skolen er mer praktisk relevant enn studentene kanskje tror. Det nevnes også at flere av de som jobber i selskapet tidligere har undervist på høyskolen, og tilrettelegger undervisningen ut fra hva som er arbeidsrelevant.

Når det blir spurt om andre kompetanseområder som burde hatt mer fokus, nevner arbeidsgiver 1 lønn. Dette er et fagfelt som med tiden blir mer krevende. Her nevnes det eksempler som regler knyttet direkte mot lønn og arbeidsmiljølov, men også ordninger knyttet inn mot nav.

Avslutningsvis ble arbeidsgiverne stilt 3 oppsummerings spørsmål. Her ønsket vi å få innsikt i hvordan de syntes det har vært å ansette nyutdannede, om arbeidsgiver mener at studiet holder tritt med det digitale skiftet i bransjen, og om de opplever at studentenes kompetanse samsvarer med bransjens kompetansebehov.

På spørsmål om arbeidsgiverne sin erfaring med ansettelse av nyutdannede studenter, og hvordan de opplever dette svarer Arbeidsgiver 1 at vedkommende bare har godt å si om ansettelse av nyutdannede. Erfaringene er at de er flinke til å tilegne seg kunnskap, godt likt av kundene og representerer seg på en korrekt måte i møte med kunden. Arbeidsgiver 2 forklarer at i deres selskap er det å ta inn nyutdannede og lære disse opp en del av hverdagen. Det satses på ansettelse av nyutdannede med et mål om at de skal bli fremtidige ledere i selskapet. Informasjonen fra arbeidsgiverne kan oppsummeres med at arbeidsgiverne har god erfaring med å ansette nyutdannede som kommer fra Høgskulen på Vestlandet.

Arbeidsgiver 1 mener videre at studiet holder følge med den digitale utviklingen, og at studentene og høyskolen er en del av det digitale skiftet. Arbeidsgiver 2 er enig og mener studentene holder følge med utviklingen. Hvorvidt dette skyldes utdanningen eller at studentene er selvlært, kan vedkommende ikke si noe om. Videre opplever Arbeidsgiver 2 at studentenes kompetanse samsvarer med bransjens kompetansebehov, og har ingen bekymringer knyttet til dette. Til slutt legger Arbeidsgiver 2 til at det er viktig at studentene selv har selvtillit i forhold til den kompetansen de får gjennom studiet.

4.3.2 Arbeidslivsrelevans

I det kvalitative intervjuet med arbeidsgivere, i regnskaps- og revisjonsbransjen, ønsker vi hovedsakelig å innhente informasjon om hvordan arbeidsgiver oppfatter de nyutdannede sin kompetanse. Arbeidslivsrelevansen vil naturlig falle inn under delkapittel 4.3.1 om kompetanse.

4.4 Kvalitativt intervju med Høgskulen på Vestlandet

Avslutningsvis ble det gjennomført et semistrukturert intervju med Høgskulen på Vestlandet. Informanten har gitt samtykke til å bli omtalt som studieprogramansvarlig i oppgaven. Vi har valgt å tematisere dataene etter strukturen i intervjuguidene.

Innenfor temaet “kompetanse” ønsker vi å presentere funn fra den kvantitative undersøkelsen. Grunnen til dette er at vi ønsker å høre hva Høgskulen på Vestlandet tenker omkring funnene. Et av områdene som studentene ønsker mer av i utdanningen er praksis. Studieprogramansvarlig er svært fornøyd med praksisordningen slik den er i dag, da den er relatert til en bransje.

På spørsmål om hvordan Høgskulen på Vestlandet eventuelt kan øke kvaliteten på praksisordningen ytterligere, sier studieprogramansvarlig at hun i utgangspunktet mener at ordningen er god. Hun er imidlertid veldig interessert i tilbakemeldinger fra studentene om hva som kan gjøres annerledes. Videre sier hun at det vurderes å utvide praksisen til å gjelde andre økonomifunksjoner og ikke bare regnskapsførervirksomheter. Det vurderes også å åpne for at andre bransjer kan ta del i praksisordningen, blant annet revisjonsbransjen. For at dette

skal fungere er det viktig at det ikke går utover kvaliteten. Ifølge studieprogramansvarlig er praksis hos regnskapsførervirksomheter veldig relevant selv om en ikke ønsker å bli regnskapsfører.

I tillegg til praksis, ønsker studentene i stor grad mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen. Studieprogramansvarlig uttrykker at dette er viktig, og noe hun godt kunne tenke seg å få inn i utdanningsplanen. Tidligere fikk studentene opplæring i et regnskapssystem, men den gangen fantes det ikke skybaserte løsninger. Regnskapssystemene som er kommet de siste årene finnes i sky. Disse er mer tilgjengelig og derfor mye enklere å bruke i utdanningen.

Funn fra spørreundersøkelsen viser at studenter sitter igjen med mye teoretisk kunnskap, men mindre praktisk erfaring fra studiet. Det kommer blant annet frem at studentene ønsker mer fokus på praktiske ferdigheter innen kundekontakt, økonomisk rådgiving og presentasjon gjennom utdanningen. Vi spurte studieprogramansvarlig hva hun tenker om disse funnene. Hun uttaler at dette er noe hun er blitt gjort klar over, og at dette er et område hvor høyskolen har potensiale til å bli enda bedre. Hun opplever at flere av studentene som kommer fra videregående ikke har problemer med å presentere fremfor klassen, men at studentene blir mindre aktive gjennom utdanningen ved høyskolen. Studieprogramansvarlig tror noe av årsaken til dette er de store klassene, og for lite muntlige presentasjoner.

Vi presenterte avslutningsvis et forslag om en større caseoppgave kunne vært aktuelt, gjerne i samarbeid med et lokalt firma og som binder sammen ulike emner. I den kvantitative spørreundersøkelsen ga studentene uttrykk for at en slik oppgave ville økt deres forståelse for regnskapsarbeid, samt økt studiets arbeidslivsrelevans. Studieprogramansvarlig mener dette er høyst aktuelt, og sier videre at fokus på enkeltemner er noe av kritikken Økonomi og administrasjonsutdanningen har fått. Dette handler nettopp om tverrfaglighet.

Innenfor temaet “arbeidslivsrelevans” ønsket vi å få innsikt i hva *Høgskulen på Vestlandet* tenker omkring arbeidslivsrelevans for Økonomi og administrasjon utdanning med regnskapsprofil, slik den er i dag. Når studieprogramansvarlig for bachelor i økonomi og administrasjon blir spurt om hva hun legger i begrepet arbeidslivsrelevans uttales det at det viktigste elementet er å knytte basiskompetansen, som er det teoretiske grunnlaget, mot

praktiske eksempler. Hun mener videre at arbeidslivsrelevans også handler om å bruke verktøy som blir benyttet ute i arbeidslivet.

Studieprogramansvarlig mener studentene får et godt teoretisk grunnlag som dekker blant annet finansregnskap, skatterett og regnskapsførerregelverket. Dette er veldig relevant. Hun uttrykker videre at studentene ønsker opplæring i et digitalt verktøy, som et regnskapssystem, og at dette blir vurdert. Til nå får studentene en innføring i årsoppgjørprogrammet Maestro, et program som mange bedrifter bruker i sitt årsoppgjørarbeid. Regnskapsprofilering tilsvarer 45 studiepoeng, fratrukket bacheloroppgave som tilsvarer 15 studiepoeng, så det er viktig at disse prioriteres riktig.

Den største utfordringen for å skape arbeidsrelevant utdanning er, ifølge studieprogramansvarlig, tidspress. Hun mener det er mye teori som studentene burde kunne og at teoriundervisning gjerne blir prioritert fremfor for eksempel opplæring i et regnskapsprogram. En annen utfordring har i år vært den globale pandemien, Covid-19. Tidligere har det blitt arrangert bedriftsbesøk, noe som har vært veldig populært blant studentene. På grunn av restriksjoner har dette ikke latt seg gjennomføre i år. Hun legger også til at næringslivet har vært veldig imøtekommende og lager gode opplegg til studentene.

For å sikre at regnskapsførerutdanningen fortsatt er relevant 5 år frem i tid, legges det i første omgang vekt på å få opplæring i et regnskapssystem. På denne måten får studenten være med på det løpende regnskapsarbeidet. I tillegg mener studieprogramansvarlig at det fortsatt er viktig å ha god kontakt med næringslivet, gjennom bedriftsbesøk og gjesteforelesere. Hun mener den jobben Høgskulen på Vestlandet gjør når det gjelder nettverksbygging, er veldig viktig.

Studieprogramansvarlig konkluderer med at arbeidslivsrelevansen i seg selv er stor for Høgskulen på Vestlandet sin økonomiutdanning med regnskapsprofilering.

4.5 Oppsummering

Gjennom dette kapittelet har vi presentert resultatene som er innhentet gjennom den kvantitative spørreundersøkelsen og de kvalitative intervjuene. For å oppsummere har vi i denne oppgaven benyttet en spørreundersøkelse for å komme i kontakt med nåværende og tidligere studenter ved Høgskulen på Vestlandet. Her fant vi at studentene oppfatter sin egen kompetanse innenfor lover og regelverk og regnskapsføring høyest, mens de vurderer oppfattet kompetanse innenfor generell IT-kompetanse og presentasjon av case som lavest. Flertallet av studentene svarer at de opplever kompetansen sin innenfor kommunikasjon- og relasjonskompetanse som god, og at de i noen grad vet hva som må til for å skape gode relasjoner med kunden. Når det gjelder kompetanse innenfor regnskapsanalyse svarer overvekten av studentene at de i liten grad er i stand til å tolke og gi råd ut i fra denne.

Overvekten av studentene opplever overgangen fra studiet til arbeidslivet som stor eller svært stor, og vurderer studiets arbeidslivsrelevans som middels. Flere av studentene svarer at de ser muligheter for endringer i studiet som kan bidra til å styrke arbeidslivsrelevansen. De nevner blant annet mer opplæring og bruk av regnskapsprogrammer, samt større fokus på økonomisk rådgivning og relasjonen mellom regnskapsfører og kunden. I tillegg gav studentene uttrykk for at bruk av caseoppgaver og oppdaterte eksempler og bilag ville økt deres forståelse for regnskapsarbeid.

Informasjonen fra de nyansatte når det gjelder kompetanse kan oppsummeres med at de sier seg enig i funn fra spørreundersøkelsen. Kompetanseområdene som trekkes frem, henholdsvis digitale verktøy, regnskapsanalyse, økonomisk rådgivning og praktisk erfaring, knyttes opp mot daglige arbeidsoppgaver og gjøremål. Vi ser at fokus på digitale verktøy og regnskapsanalyse er gjentakende. De nyansatte er samstemte om at dette burde fått en større plass i utdanningen, ettersom det er en sentral del av arbeidshverdagen.

Kompetanseområdene de nyansatte trekker frem som gode ligger innenfor lover og regelverk, samt regnskapsføring. Informasjon fra de nyansatte når det gjelder arbeidslivsrelevans kan oppsummeres med at overgangen fra studiet til arbeidshverdag opplevdes som overveldende. Det trekkes frem at det teoretiske grunnlaget er svært godt og at praksisordningen gir nyttig og god erfaring. Praksisperioden skapte også bedre forståelse for teorien tilegnet på skolen. Felles for de nyansatte er at begge mener utdanningen har forbedringspotensiale og nevner at de kunne tenke seg mer praktiske tilnærminger i utdanningen.

Informasjonen fra arbeidsgiverne når det gjelder endringene i bransjen kan oppsummeres med at digitalisering og automatisering kommer til å fortsette fremover. Arbeidsoppgavene vil i større grad omhandle rådgivning og kontroll, og det vil dermed være viktig med høy faglig kompetanse. Informasjonen fra arbeidsgiverne når det gjelder de nyansatte sin kompetanse, kan oppsummeres med at arbeidsgiverne er enig i at det er viktig at studenten har analytiske evner. Funnene i spørreundersøkelsen stemmer til en viss grad med arbeidsgiverne sine erfaringer. Når det gjelder opplæring i digitale verktøy i utdanningen, mener begge arbeidsgivere at det viktigste er at en har gode teoretiske kunnskaper etter endt utdanning, og at bruk av digitale verktøy læres etter hvert. Innenfor kompetanseområdet økonomisk rådgivning konkluderes det med at nyutdannede burde kjenne til etikk knyttet til rådgivning og være god i samhandling med andre. Meningene om praksis i utdanningen er imidlertid delt. Arbeidsgiver 1 mener praksis er en fin måte å knytte sammen studenter og næringslivet, og at dette kunne vært startet på et tidligere tidspunkt i studieløpet. Arbeidsgiver 2 mener det ikke er avgjørende å ha mer praksis i utdanningen, men at fokuset bør være på teoretisk fundament.

Funnene fra den kvantitative spørreundersøkelsen og de kvalitative intervjuene er viktige for å besvare vår problemstilling, da de belyser ulike forskningsspørsmål. I kapittel 5 vil vi se på hva som kan være mulige forklaringer til disse, samt drøfte funnene opp mot teori på området.

5. Drøfting

I dette kapittelet skal vi drøfte resultatene av kvantitative og kvalitative undersøkelser, som presentert i kapittel 4, og drøfte disse opp mot vår problemstilling og teori. For å besvare problemstillingen: *I hvilken grad samsvarer regnskapsbransjens kompetansebehov med tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere?*, har vi utarbeidet to forskningsspørsmål. Vi tar først for oss forskningsspørsmålet: *Hva synes de nyutdannede og studentene selv om sin oppfattede kompetanse innen regnskap, og hvordan opplever de studiets arbeidslivsrelevans?*, for deretter å gå inn på: *Hvilke kompetansebehov mener regnskapsførere er viktige nå og fremover?*. Dette er gjort for å skape oversikt og struktur gjennom drøftingsprosessen. Målet med oppgaven er, som nevnt i kapittel 1, å bedre forstå hvorvidt utdanningen reflekterer det digitale skiftet som regnskapsbransjen har gjennomgått, og på den måten avdekke eventuelle gap mellom regnskapsførers daglige oppgaver og kompetansen tilegnet gjennom utdanningen ved Høgskulen på Vestlandet.

5.1 Forskningsspørsmål 1: *Hva synes de nyutdannede og studentene selv om sin oppfattede kompetanse innen regnskap, og hvordan opplever de studiets arbeidslivsrelevans?*

5.1.1 Kompetanse

I kapittel 4 ser vi ut av figur 4.2 gjennomsnittlig besvarelse av hvordan respondentene oppfatter sin kompetanse innenfor ulike områder i utdanningen. Denne viser at kompetanseområdet “Lover og regelverk” oppnår høyest gjennomsnittsscore med henholdsvis 3,667, etterfulgt av “Regnskapsføring” med 3,524. Overvekten av respondentene mener altså at de oppfatter egen kompetanse som god eller veldig god på disse områdene. Dette gjenspeiler også intervjuene med nyansatte hvor det kommer fram at kunnskapen innen bokføring og lover og regelverk, som skatteregler og merverdiavgift, er mye brukt i arbeidshverdagen og er svært nyttig.

At lover og regelverk og regnskapsføring oppnådde såpass høyt gjennomsnitt, er kanskje ikke så overraskende. Som vist i utdanningsplanen, tabell 2.1, ser en at kompetanseområdene vektlegges både i fellesemner og innen regnskapsprofilen. Studentene får en innføring i forretningsjuss tidlig i studieløpet, og fordypes videre i lovverk gjennom emnene Skatte- og avgiftsrett 1 og 2, samt regelverk gjennom emnene Virksomhetsorganisering- og regnskapsførerregelverket og Videregående finansregnskap. Når det gjelder regnskapsføring får studentene en innføring i dette tidlig gjennom emnet Innføring i bedriftsøkonomi og regnskap, hvor studentene introduseres for tradisjonell bokføring i excel. Innenfor regnskapsprofilen skal studentene også gjennom emnet Årsregnskap i praksis, hvor de lærer årsregnskapsavslutning. At dette er områder hvor studentene oppfatter høy kompetanse etter endt utdanning samsvarer med uttalelsen fra studieprogramansvarlig, som sier at studentene får et godt teoretisk grunnlag innenfor disse områdene.

Videre viser resultatene fra spørreundersøkelsen at nåværende og tidligere studenter ved Høgskulen på Vestlandet, gjennomsnittlig opplever egen kompetanse som lavest innenfor områdene: regnskapsprogrammer, presentasjon av case-oppgaver og generell IT-kompetanse. Dette kommer også frem av figur 4.2. På konkrete spørsmål innenfor temaet digitale verktøy svarer overvekten av respondentene at de har fått lite eller ingen opplæring i dette. 95,2% oppgir at de i noen eller stor grad ønsker mer opplæring gjennom utdanningen når det gjelder digitale verktøy, jf. figur 4.3 og 4.4. Utdanningsplanen i tabell 2.1 viser at det ikke aktivt benyttes slike programmer i utdanningen. Gjennom emnet Innføring i bedriftsøkonomi og regnskap, som er nettopp et innføringskurs, lærer studentene å bokføre i excel. Dette er viktig for å skape forståelse for hva som ligger bak føringene. I emnet Årsregnskap i praksis får studentene et innblikk i hvordan årsregnskap avsluttes i programmet Maestro årsoppgjør. Ingen av de nevnte emnene tar imidlertid for seg løpende bokføring av regnskapet i et regnskapsprogram. Dette reflekteres også i de kvalitative intervjuene med nyansatte, hvor de sier at det ikke er lagt vekt på regnskapsprogrammer i utdanningen, til tross for at dette benyttes i “virkeligheten”. Ifølge Austlid er vi avhengig av digital kompetanse i alle profesjonsutdanninger for å bevare konkurranseevnen og for fremtidig velferd (Austlid, 2016). I teorien kommer det fram at det i 2019 kom et nytt emne, Digitalisering og arbeidsmetoder for økonomer, inn i utdanningsplanen som handler om informasjonsteknologi, forretningssystemer og bruk av excel. Det kan tenkes at bakgrunnen for dette er at en ønsker at utdanningen skal legge mer vekt på opplæring i digitale verktøy enn tidligere. En mulig forklaring på hvorfor nåværende og tidligere studenter opplever

kompetansen innenfor generell IT-kompetanse som lavere, kan være at det siste kullet i undersøkelsen startet ved utdanningen i 2018, og emnet var derfor ikke kommet inn i utdanningsplanen.

Som nevnt over, oppfatter respondentene kompetansen sin som mindre god innen presentasjon av case-oppgaver. Dette samsvarer med studieprogramansvarlig sin oppfatning. Ifølge henne er studentene flinkere til å presentere oppgaver når de kommer fra videregående, enn på tredje året av bachelorutdanningen. Funnene er også i tråd med våre erfaringer fra utdanningen. Gjennom utdanningen ble det benyttet case-oppgaver i blant annet fellesemner som Ledelse og Strategi, men ble derimot lite brukt ellers i utdanningen. Når det gjelder presentasjon av oppgaver, ble dette gjort i forbindelse med presentasjon av praksisoppholdet i emnet Praksis i regnskapsførervirksomhet. Siden det ikke har skjedd store endringer i utdanningsplanen de siste årene, kan det være rimelig å anta at undervisningen innad i emnene heller ikke har endret seg mye. Det er derfor mulig at våre erfaringer fra utdanningen kan samsvare med erfaringene til respondentene i undersøkelsen.

Ifølge Riise vil et av de største konkurransefortrinnene i tiden fremover ligge i relasjonskompetansen (Riise, 2004, s. 53). Nyansatt 2 sier at vedkommende opplever å ha liten kunnskap om relasjonskompetanse, da dette var noe vedkommende mente ikke ble vektlagt i utdanningen. Våre funn på området peker imidlertid i retning av det motsatte. Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at kommunikasjon- og relasjonsferdigheter er et av kompetanseområdene hvor tidligere og nåværende studenter oppfatter sin egen kompetanse som middels. 47,6 % av respondentene svarer at kompetansen er verken god eller dårlig, jf. figur 4.1. Videre sier overvekten av respondentene, 66,6%, at de i noen eller i stor grad vet hva som må til for å skape gode relasjoner til kunden, jf. figur 4.10. Utdanningsplanen viser at det ikke forekommer noen emner som dekker relasjonskompetanse. At respondenter likevel oppfatter sin kompetanse som middels, kan imidlertid være påvirket av personlige egenskaper og tidligere erfaringer fra andre jobbsituasjoner. Det er her lite som tyder på at dette er kompetanse som er tilegnet gjennom studiet.

Vi ser av figur 4.2 at gjennomsnittet hos nåværende og tidligere studenter når det gjelder oppfattet kompetanse innenfor regnskapsanalyse ligger på 3,190. Dette regnes som middels. Altså svarer respondentene at de oppfatter kompetansen som verken god eller dårlig. Flertallet av respondentene opplyser at de i noen grad har hatt regnskapsanalyse i

utdanningen. Videre svarer flertallet av respondentene at de i noen grad er i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse etter endt utdanning, men at de i liten grad er i stand til å tolke og gi råd, jf. figur 4.7, 4.8 og 4.9. Etter å ha gått gjennom utdanningsplanen (vedlegg 1) ser vi at regnskapsanalyse kommer inn under et av de bedriftsøkonomiske fellesemnene. At studentene oppfatter sin kompetanse som verken god eller dårlig innenfor regnskapsanalyse kan kanskje forklares med at dette ikke inngår i regnskapsprofilen, men i fellesfagene, og at en derfor må ta hensyn til bredden som trengs i bachelorutdanningen for økonomi og administrasjon. Dette går også overens med det som kom frem i intervjuene blant nyansatte, som mente at de bruker mye regnskapsanalyse i arbeidshverdagen, men at teorien tilegnet på studiet ikke var helt tilstrekkelig. Videre er det mulig at årsaken til at studentene har lavt utbytte av denne innføringen kan knyttes mot at studentene ikke ser verdien av regnskapsanalyse, knyttet opp mot sin fremtidige arbeidshverdag. Det kan dermed argumenteres for at en mer praktisk tilnærming til temaet hadde gitt studentene et større utbytte av undervisningen.

5.1.2 Arbeidslivsrelevans

Arbeidslivsrelevans er med på å skape bedre sammenheng mellom utdanning og arbeidsliv. (Universitets- og høyskolerådet, u.å). Den kvantitative spørreundersøkelsen viser at flertallet av respondentene mener overgangen fra studiet til arbeidslivet er stor eller svært stor, jf. figur 4.13. Denne gruppen utgjorde 72,2%. Årsakene viser seg, i følge respondentene, å være en digitalisert arbeidshverdag, ukjente og store dataprogrammer og svake praktiske ferdigheter. Dette stemmer overens med erfaringene til de nyansatte vi intervjuet, som utdyper at overgangen følte overveldende til tross for et godt teoretisk grunnlag. Respondente i den kvantitative spørreundersøkelsen vurderer arbeidslivsrelevansen i studiet til 3,2 av 5, jf. figur 4.14. Uttalelsene fra respondenter og nyansatte tyder på at studiet har forbedringspotensiale når det gjelder arbeidslivsrelevans.

De fire innsatsområdene som trekkes frem i arbeidsrelevansmeldingen er at aktørene styrker samarbeidet, en åpen og tilgjengelig høyere utdanning, studentaktive lærings- og undervisningsformer og mer og bedre praksis (Meld. St. 16 (2020- 2021), s. 21). Det legges i det videre ikke vekt på innsatsområdet åpen og tilgjengelig høyere utdanning, da vi ikke vurderer dette som relevant for oppgaven. Samspill mellom høyskolen og næringslivet bidrar til økt arbeidsrelevans i utdanningen. Studieprogramansvarlig uttaler at dette tidligere har

vært en store del av regnskapsprofilen, men at restriksjonene knyttet til pandemien har gjort dette vanskelig å gjennomføre. 42,9% av respondentene i den kvantitative spørreundersøkelsen er under utdanning. En kan med relativt stor sikkerhet si at disse tilhører 18-kullet som er ferdig utdannet våren 2021, hvor bortimot halve studietiden ble påvirket av pandemien. Dette kan ha påvirket utfallet av vurderingen når det kommer til studiets arbeidslivsrelevans, som var på 3,2 av 5, ettersom en så stor del av utvalget ikke har fått muligheten til å delta på arrangementer tilknyttet næringslivet.

Gjennom funn fra den kvantitative spørreundersøkelsen kommer det frem at studentene mener studieprogrammet gir gode teoretiske kunnskaper, men er svakere når det kommer til praktiske ferdigheter. Dette fremkommer av figur 4.13. Funnene viser at respondentene opplever at studieprogrammet i mindre grad gir praktiske ferdigheter innen kundekontakt, økonomisk rådgivning og presentasjonsferdigheter. Dette stemmer overens med erfaringene til de nyansatte vi intervjuet, hvor begge uttalte at en mer praktisk tilnærming ville økt arbeidslivsrelevansen i studiet.

Påstandene vi presenterte i den kvantitative spørreundersøkelsen viser at bruk av caseoppgaver, oppdaterte eksempler og bilag og regnskapsprogram gjennom utdanningen ville økt studentenes forståelse, samt forberedt de bedre på hva arbeidshverdagen innebærer. Dette stemmer med teorien i delkapittel 2.4.2, som viser til at studentaktive lærings- og undervisningsformer bidrar til å øke arbeidslivsrelevansen, ved at studentene presenteres for oppgaver og arbeidsmetoder som ligner det som utføres i arbeidslivet. Det vises også til at det er lite bruk av nyskapende praksis og innovativ læring i høyere utdanning (OECD, 2018, s.16). Ettersom praktiske tilnærminger er lite benyttet, kan det tyde på at økonomistudiets undervisningsstruktur er litt for tradisjonell. Mangel på studentaktive lærings- og undervisningsformer i regnskapsprofilen, kan trolig være en av årsakene til at mange av studentene i undersøkelsen svarer “i liten grad” når det gjelder hvorvidt studiet er tilpasset en arbeidshverdag innen regnskap.

Utdanningsinstitusjonene må tilpasse undervisningen til nye og endrede kompetansebehov som følge av den teknologiske utviklingen, for å fortsatt være arbeidsrelevant. Teorien omtalt i delkapittel 2.2.1 viser til at dette er noe regnskapsbransjen er spesielt utsatt for. De kompetanseområdene som respondentene og de nyansatte ønsker større fokus på, som vist i figur 4.11, virker å være de kompetansekravene/behovene som blir viktigere nå og fremover.

Praksisordningen som tilbys ved Høgskulen på Vestlandet, avdeling Sogndal, er noe studentene er svært fornøyd med. Gjennom intervju med nyansatte kom det frem at praksisperioden har økt forståelsen for det teoretiske grunnlaget tilegnet gjennom utdanningen, samt bidratt til å bygge nettverk og forståelse for hvordan arbeidshverdagen ser ut. Disse uttalelsene samsvarer med våre egne erfaringer fra praksisperioden. Praksis i relevante virksomheter i løpet av studietiden er, som nevnt, et av innsatsområdene til utdanningsdirektoratet i arbeidsrelevansmeldingen (Meld. St. 16 (2020- 2021), s. 21), som bidrar til økt arbeidsrelevans i høyere utdanning. OECD fant at arbeidsrelevant praksis som en del av utdanningen, også gir studentene en mildere overgang til arbeidslivet (OECD, 2018, s.16). Det viser seg i våre undersøkelser, at praksis i seg selv ikke er nok til å forberede studentene på overgangen til arbeidslivet. Dette kan tyde på at det kreves en kombinasjon av de ulike innsatsområdene, som nevnt ovenfor, for at studentene skal føle seg trygg i overgangsfasen fra studie til arbeidsliv.

Høgskulen på Vestlandet har siden 2019 arbeidet mot å bli et profesjons- og arbeidslivsrettet universitet. Regnskapsprofileringen kan sies å være det nærmeste høyskolen kommer et profesjonsstudium innenfor økonomiutdanningen. Bertheussen trekker frem erfaringskunnskap som avgjørende for at profesjonen skal være arbeidslivsrettet (Bertheussen, 2017, s. 46-54). En profesjonell yrkesutøver må kunne kombinere teoretisk kunnskap og erfaringsbasert kunnskap i møtet med yrkesfaglige problemstillinger. Dette tyder på at det ikke vil være tilstrekkelig med utelukkende god teoretisk forankring dersom høyskolen i fremtiden skal være profesjons- og arbeidslivsrettet, men at erfaringskunnskap som praksisordning, bedriftsbesøk og mer praktisk tilnærming i arbeidsmetoder også må vektlegges i større grad enn tidligere.

5.2 Forskningsspørsmål 2: *Hvilke kompetansebehov mener regnskapsførere er viktige nå og fremover.*

5.2.1 Kompetanse

Digitaliseringsprosessen i regnskapsbransjen har ført til store endringer i krav til kompetanse hos regnskapsføreren. Dette bekrefter arbeidsgiverne vi har snakket med, som med mer enn 20 års erfaring i regnskaps- og revisjonsbransjen er godt egnet til å komme med reflekterte svar rundt temaet.

Arbeidsgiverne forklarer at arbeidsoppgavene til en regnskapsfører i større grad vil omhandle rådgivning og kontroll. Dette kommer som en konsekvens av at rutinepregede oppgaver i økende grad automatiseres, og at en større del av arbeidet vil gå ut på å fange opp avvik (Lien, 2019). Arbeidsgiverne legger vekt på at det dermed blir viktig med høy faglig kompetanse. Det er rimelig å anta at god forståelse for lover og regelverket og løpende bokføring vil være enda viktigere fremover, som følge av denne kontrollfunksjonen.

Den moderne regnskapsfører må i større grad enn tidligere sjonglere flere roller. En av disse er rollen som økonomisk rådgiver (Finago, 2017). Når det gjelder økonomisk rådgivning ser vi at arbeidsgiverne tilbyr et bredt spekter av rådgivningstjenester, som dekker alt fra regnskapsrådgivning til rådgivning innen IT-system. Arbeidsgiverne mener det derfor er viktig at nyutdannede har kompetanse når det kommer til dette, og særlig etikken knyttet til det å drive med rådgivning. Videre trekkes det frem at god samhandling med andre er en viktig faktor. Dette gir Riise også uttrykk for i sin teori, omtalt i delkapittel 2.2.3, hvor det kommer frem at gode kommunikasjons- og samhandlingsevner er betydningsfullt for å bygge et tillitsforhold til kunden (Riise, 2004, s. 54). Dette tyder på at relasjonskompetanse er et kompetansebehov som kommer til å bli viktig, hvor regnskapsfører må arbeide for å både øke og opprettholde sin kunnskap. En av arbeidsgiverne uttalte at for å kunne rådgi kreves det at en kjenner kunden godt, og hvilken rådgivning som er nødvendig vil variere fra selskap til selskap. Dette taler for at det også kreves ulike fremgangsmåter og behandlinger av kunden basert på personlighet og behov.

Begge arbeidsgiverne uttaler at det er veldig viktig at studenten innehar analytiske evner. Det kommer også frem at en av arbeidsgiverne mener regnskapsanalyse er en svakhet i studentenes kompetanse, og at nyutdannede burde være i stand til å lese regnskap. Funnene i spørreundersøkelsen stemmer til en viss grad med arbeidsgiverne sine erfaringer. Disse viser at nåværende og tidligere studenter gjennomsnittlig oppfatter sin kompetanse innen regnskapsanalyse som middels, jf. figur 4.2. Dette kan ses i sammenheng med utdanningsplanen, hvor regnskapsanalyse kun er en del av emnet Finansregnskap med analyse (vedlegg1). At studentene svarer at kompetansen er verken god eller dårlig, samsvarer noenlunde med forventningene til arbeidsgiverne. I intervjuene kom det frem at arbeidsgiverne ikke forventet at nyansatte skal ha fullstendig analysekapasitet etter endt utdanning, men at studenten bør kunne grunnleggende regnskapsanalyse. Dette kan indikere at det her foreligger et gap ettersom uttalelsene peker mot at regnskapsanalyse er et viktig kompetanseområde, mens dette har begrenset plass i utdanningen.

Det benyttes i dag flere digitale arbeidsmetoder i regnskapsbransjen. Det er derfor viktig at regnskapsføreren besitter gode IT-ferdigheter (Riise, 2004, s. 53). Dette er arbeidsgiverne enige i. Felles for arbeidsgiverne er at de mener studentene har god kompetanse innenfor dette området, og at studentene ganske enkelt evner å tilegne seg ferdigheter innen digitale verktøy. Noen vil nok hevde at kompetanse og ferdigheter knyttet til digitale verktøy er noe man rett og slett lærer seg i arbeidslivet. Dette gir også arbeidsgiverne uttrykk for, da de mener at dette er noe som studentene lærer etter hvert. Ifølge dem er det viktigere at studentene har tilegnet seg gode teoretiske kunnskaper etter endt utdanning. Selv mener de nyansatte at opplæring i digitale verktøy, som regnskapsprogram, ville skapt mer trygghet og gjort overgangen til arbeidslivet lettere. Det kan argumenteres for at bruk av digitale verktøy, som løpende regnskapsprogram, kan være en motivasjonsfaktor for læring. På denne måten vil studentene få bedre forståelse for hvordan teorigrunnlaget benyttes i arbeidslivet. Teknologi og digitale verktøy i seg selv fører ikke til økt læring. En kan ha gode kunnskaper om programvaren, men det betyr ikke at en forstår handlingene bak bokføringen. Derfor vil ukritisk bruk av teknologi i regnskapsprofilen ikke ha noen hensikt. Likevel foreligger det områder innenfor utdanningen som med fordel kunne tatt i bruk slike regnskapssystemer.

Når det kommer til praksis i utdanningen har arbeidsgiverne delte meninger. En av arbeidsgiverne mener praksis er en fin måte å knytte sammen studenter og næringslivet, og at dette kunne vært startet på et tidligere tidspunkt i studieløpet. Dette samsvarer også med det

som kommer frem av den kvantitative undersøkelsen og de kvalitative intervjuene med nyansatte. Studentene setter pris på praksisen som de får i utdanningen, da den gir ferdigheter, kunnskaper og kompetanse som er relevant for en fremtidig arbeidshverdag. Den andre arbeidsgiveren har imidlertid en annen mening. Vedkommende mener det ikke er avgjørende å ha mer praksis i utdanningen, men at fokuset bør være på teoretisk fundament. Som nevnt i delkapittel 2.2.3.1 arbeides det med å vedta endringer i regnskapsførerloven, hvor en av endringene går ut på å øke kravet for relevant praksis for søkere med bachelorutdanning fra to til tre år (NOU 2018: 9, s.10). Årsaken til dette praksiskravet er for å bedre imøtekomme dagens kompetansebehov i bransjen, blant annet med hensyn til den teknologiske utviklingen. Dette kan tyde på at praksisordningen i utdanningen likevel er svært relevant, selv om det gis uttrykk for at den kompetansen ikke er så avgjørende.

Arbeidsgiverne har gode erfaringer med ansettelse av nyutdannede studenter fra Høgskulen på Vestlandet. Dette begrunnes med at de er flinke til å tilegne seg kunnskap, er godt likt av kundene og opptrer på en korrekt måte overfor kunden. Ifølge arbeidsgiverne holder studiet følge med utviklingen i bransjen, og det uttales at studentene og høyskolen er en del av det digitale skiftet. Videre opplever arbeidsgiverne at studentenes kompetanse samsvarer med bransjens kompetansebehov. Ut fra funnene i spørreundersøkelsen kan det se ut som arbeidsgiverne generelt oppfatter kompetansen hos nyansatte som høyere enn studentene selv oppfatter sin kompetanse. En mulig årsak til dette er at arbeidsgiverne ofte ansetter de beste kandidatene med de beste karakterene, ferdighetene og kunnskapene.

5.2.2 Arbeidslivsrelevans

I det kvalitative intervjuet med arbeidsgivere, i regnskaps- og revisjonsbransjen, ønsket vi hovedsakelig å innhente informasjon om hvordan arbeidsgiver oppfatter de nyutdannede sin kompetanse. Arbeidslivsrelevansen vil naturlig falle inn under delkapittel 5.2.1 om kompetanse, og drøftes derfor under ett.

5.3 Oppsummering

Gjennom dette kapitlet har vi drøftet funn fra våre undersøkelser. Drøftingen kan oppsummeres med at arbeidsgiveren opplever at studentenes kompetanse samsvarer i stor grad med bransjens kompetansebehov. Dersom vi sammenligner hvordan arbeidsgiverne opplever det å ansette nyutdannede fra Høgskulen på Vestlandet, med hvordan de nyutdannede opplever overgangen fra studie til arbeidslivet, finner vi motstridende oppfatninger. Nåværende og tidligere studenter opplevde overgangen til arbeidslivet som stor og overveldende. Dette begrunnes med blant annet manglende kompetanse innenfor særskilte områder. Om dette skyldes at studentene har for høye forventninger til seg selv, eller om arbeidsgiverne har vært for forsiktig i sine uttalelser er vanskelig å si noe om. Ut ifra drøftingen ser vi at kompetanseområdene hvor studentene føler at det foreligger mangler, er også de samme kompetanseområdene som arbeidsgiverne mener blir viktig fremover. Dette er merkverdig.

Vi har i dette kapitlet forsøkt å drøfte de ulike resultatene fra våre undersøkelser opp mot teoretisk grunnlag. Videre vil vi oppsummere hovedfunnene og komme frem til en besvarelse på oppgavens problemstilling.

6. Konklusjon

I denne oppgaven hadde vi til hensikt å besvare problemstillingen:

“I hvilken grad samsvarer regnskapsbransjens kompetansebehov med tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere?”

Formålet med vår bacheloroppgave var å bedre forstå hvorvidt utdanningen reflekterer det digitale skiftet som regnskapsbransjen har gjennomgått, og på denne måten avdekke eventuelle gap mellom regnskapsførers daglige oppgaver og kompetansen tilegnet gjennom utdanningen ved Høgskulen på Vestlandet. For å besvare problemstillingen delte vi den inn i to forskningsspørsmål. I dette kapittelet ønsker vi å fremlegge de viktigste funnene som oppgaven har avdekket og svare på problemstillingen. Avsluttningvis ønsker vi å si noe om veien videre for forbedringer og forskning innenfor emnet.

Vårt valg av tema for denne oppgaven bygget utelukkende på våre egne erfaringer fra praksisperioden. Møte med arbeidshverdagen var både spennende og lærerik, men overgangen opplevdes likevel som et sjokk. Vi hadde derfor en hypotese om at utdanningen hadde mangler når det gjaldt bruk av oppgaveløsning knyttet mot arbeidslivet, digitale verktøy og regnskapsanalyse. Hovedsakelig hvorvidt studiet manglet et fag konsentrert rundt løpende bokføring i regnskapssystem. Etter å ha drøftet, så vi at studentenes erfaringer i stor grad samsvarte med våre egne. Det som imidlertid overrasket oss var at flere av studentene mente de hadde god kompetanse etter endt studie når det gjaldt kommunikasjon- og relasjonsferdigheter.

Dersom vi ser på hvordan studentene og de nyutdannede oppfatter sin egen kompetanse innen regnskap, finner vi at de har et svært godt teoretisk grunnlag. Her trekkes det frem gode ferdigheter innen bokføring, lover og regelverk. Samtidig viser våre funn at de opplever mangler når det kommer til praktiske ferdigheter og erfaringer. Det legges her vekt på digitale verktøy, relasjonskompetanse og regnskapsanalyse. Når vi videre ser på studiets arbeidslivsrelevans, finner vi at studentene oppfatter overgangen til arbeidslivet som stor. Videre kommer det frem at dette i stor grad skyldes digitalisering og mangler innen praktiske ferdigheter. Våre resultater antyder at studiet har forbedringspotensialer når det gjelder arbeidslivsrelevans.

Dersom vi ser på hvilke kompetansebehov regnskapsførere mener er viktige nå og fremover, finner vi relasjonskompetanse, analytiske evner og gode IT-ferdigheter. Vi ser at disse kompetanseområdene kan knyttes mot utviklingen i bransjen. Rådgivning er blitt en betydelig del av regnskapsførers arbeidsoppgaver, hvor gode kommunikasjons- og samhandlingsevner er avgjørende. For å kunne formidle økonomisk informasjon må en også kunne lese regnskap, tolke og analysere. Her kommer de analytiske evnene inn. Videre har digitalisering satt sine spor i bransjen og det kommer stadig flere digitale arbeidsmetoder. Derfor må en regnskapsfører også besitte gode IT-ferdigheter.

Våre undersøkelser viser at arbeidsgiverne mener det i stor grad er samsvar mellom regnskapsbransjens kompetansebehov og de nyutdannedes tilegnede kompetanse. Videre ser vi at studenter og nyutdannede opplever at det foreligger et gap når det kommer til regnskapsførers daglige oppgaver, og kompetansen tilegnet gjennom utdanningen ved Høgskulen på Vestlandet. Her kommer det frem at mye skyldes forbedringspotensialer når det kommer til balansen mellom teoretiske og praktiske tilnærminger i utdanningen, og bruk av praktisk rettede verktøy. Ut ifra våre funn kan det derfor konkluderes med at det ikke er helt samsvar mellom regnskapsbransjens kompetansebehov og tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere.

6.1 Veien videre

Vi har til nå i denne oppgaven belyst hvilke kompetansebehov som blir viktige fremover innen regnskap, og hvordan studenter og nyutdannede opplever møtet med disse. I veien videre ønsker vi å gå nærmere inn på hvordan Høgskulen på Vestlandet kan møte utfordringene som kommer frem av oppgaven, og komme med forslag til videre forskning.

Det vil bli spennende å se hvordan Høgskulen på Vestlandet i det videre arbeider mot å bli enda mer arbeidslivsrettet. Våre undersøkelser kan tyde på at fokuset bør ligge på å jobbe spesifikt med områder innen digitale verktøy, relasjonskompetanse og regnskapsanalyse. I første omgang viser våre funn at en vil komme langt ved å legge til rette for bruk av løpende regnskapssystem i regnskapsprofilen, samt bruk av ekte bilag og oppdaterte eksempler. Videre ser vi at relasjonskompetanse er et viktig og omfattende kompetanseområde, som burde inkorporeres i utdanningsplanen. Våre funn viser også at ved å endre vinklingen til

temaet regnskapsanalyse, vil en sannsynligvis få et økt utbytte. Her bør det i større grad fokuseres på hvilken historie tallene forteller og hvordan dette skal analyseres og formidles. Det å presentere og formidle er i liten grad vektlagt i utdanningen. For å bedre dette mener vi høyskolen burde ta i bruk mer praktisk rettede arbeidsmetoder, som en case-oppgave i samarbeid med lokale bedrifter. På denne måten får studentene erfare å jobbe med aktuelle problemstillinger tett på næringslivet, presentere økonomisk informasjon og se hvordan de ulike emnene i utdanningen er knyttet sammen. Våre resultater indikerer at ovennevnte forslag i stor grad ville økt arbeidslivsrelevansen i utdanningen for studentene.

Da vi startet denne undersøkelsen ønsket vi å se på regnskapsprofilering innen hele institusjonen Høgskulen på Vestlandet. Dette ble imidlertid begrenset av både tid og ressurser. Derfor valgte vi å avgrense oppgaven til avdeling Sogndal. Det kunne derfor vært av stor interesse og relevans å i det videre se på problemstillinger knyttet til sammenligning av de ulike avdelingene til Høgskulen på Vestlandet, samt oppfattet kompetanse og arbeidslivsrelevans blant studenter og nyutdannede ved de ulike avdelingene. På denne måten vil en kunne se et helhetsbilde, likheter og forskjeller mellom de ulike avdelingene til Høgskulen på Vestlandet. Et annet moment som kunne vært av interesse for videre forskning kunne vært å sammenligne Høgskulen på Vestlandet med andre utdanningsinstitusjoner som også utdanner studenter innen regnskap og revisjon. Det kunne også vært interessant å se videre på om mangelen på praktisk rettede innslag i undervisningen kan knyttes opp mot om staben til Høgskulen på Vestlandet består av flere teoretikere enn praktikere. Ettersom dette er en faktor knyttet til arbeidslivsrelevans i utdanning.

Litteraturliste

Andersen, E & Sannes, R. (2017). Er norske bedrifter digitale sinker?. *Magma*. 6(2017), 43-53. <https://www.magma.no/er-norske-bedrifter-digitale-sinker>

Aspøy, T. M. & Andersen, R. K. (2015). *Digital kompetanse i arbeidslivet*. (Fafo-rapport 2015:28). <https://fafo.no/images/pub/2015/20433.pdf>

Austlid, H. (2016). Dette må vi gjøre for å digitalisere Norge | Heidi Austlid. *Aftenposten*. Hentet 15. mars 2021 fra <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/K1Ow4/dette-maa-vi-gjoere-for-aa-digitalisere-norge-heidi-austlid>

Baksaas K. M. (2017). Profesjonsutdanninger innen økonomisk-administrative fag. *Magma*. 5(2018), 30-31. <https://www.magma.no/profesjonsutdanninger-innen-okonomisk-administrative-fag1>

Bertheussen, B. A. (2017). Hvordan kan handelshøyskolene gjenvinne relevans?. *Magma*, 5(2017), 46-54. <https://www.magma.no/hvordan-kan-handelshoyskolene-gjenvinne-relevans1>

Bulukin, K.C., Gooderham, P.N. (2005). *Fra forskning til utvikling. Regnskapsrådgivning i småbedriftssegmentet*. (SNF rapport nr. 34/05). https://openaccess.nhh.no/nhh-xmlui/bitstream/handle/11250/164451/R34_05.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ellefsen, H. C., (2016, 3. januar). *Regnskap i skyen - til glede og besvær*. Regnskap Norge. Hentet 16. april 2021 fra <https://www.regnskapnorge.no/faget/artikler/teknologi2/regnskap-i-skyen--til-glede-og-besvar/>

Finago.com. (2017, 14. september). Hvordan jobbe med regnskap når teknologien gjør jobbe?. *Accountor Finago Blogg Norway*. Hentet 16. april 2021 fra <https://blog.finago.com/no/hvordan-jobbe-med-regnskap-teknologien>

Gripsrud, G., Silkoset, R., & Olsson, U. H. (2010). Metode og dataanalyse : beslutningsstøtte for bedrifter ved bruk av JMP (2. utg., p. 366). Høyskoleforl.

Gårseth-Nesbakk, L., Baksaas, K. M., & Gustavsen, T. (2019). *Trender og utfordringer i regnskap og revisjon*. Fagbokforlaget.

Haakstad, J. & Kantardjiev, K. (2015). *Arbeidslivsrelevans i høyere utdanning: Undersøkelse om universiteters og høyskolars arbeidslivskontakt og studienes relevans for arbeidslivet*.

Oslo: Nokut. Nokut-rapport(2015:1).

https://www.nokut.no/contentassets/9989482e51f1473786a8037c4b71b46d/haakstad_jon_og_kantardjiev_kim_arbeidslivsrelevans_i_hoyere_utdanning_2015-1.pdf

Haugen, B. (2018, 8. januar). NHO-rapport: Her er fremtidsjobbene - og jobbene du bør unngå. E24+. <https://e24.no/i/3Jp20X>

Horverak, J.G. (2005). Relasjonskompetanse - en nyttig ferdighet. *Magma*. 3(2005),

<https://www.magma.no/relasjonskompetanse-en-nyttig-ferdighet>

Høgskulen på Vestlandet (u.å). *Studieplan - Bachelor i økonomi og administrasjon, Sogndal*.

Hentet 28. april 2021 fra <https://www.hvl.no/studier/studieprogram/2021h/okob/studieplan/>

Høgskulen på Vestlandet (2018). *Økonomi og administrasjon: Utdanningsplan 2018/2019,*

180 studiepoeng. <https://www.hvl.no/studier/studieprogram/2018h/okob/utdanningsplan/>

Jacobsen, D. I. (2015). Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode (3. utg., p. 432). Cappelen Damm akademisk.

Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. A. (2020). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag* (4. utgave). Abstrakt forlag.

Kristoffersen, T. (2017). *Virksomhetsstyring og regnskapsorganisering*. (2.utg.)

Fagbokforlaget.

Krumsvik, R. J. (2014). *Forskningsdesign og kvalitativ metode: ei innføring*. Fagbokforlaget.

Leedy, P. D., & Ormrod, J. E. (2021). *Practical Research: planning and design* (Twelfth edition, global edition). Pearson Education.

Lien, K. (2019, 28. mai). Digitalisering av regnskapsbransjen: Hvem vinner?. *Visma Blogg*.
<https://www.visma.no/blogg/regnskapsbyra-hvem-blir-fremtidens-vinnere/>

Løvaas, I., Madsen, D.Ø., Stenheim, T., Korhonen-Sande, S. (2018). Fra bokfører til rådgiver?. *Universitetsforlaget*, 32 (2), s. 165-180.

https://www.idunn.no/file/pdf/67086189/fra_bokfoerer_til_raadgiver_.pdf

Kunnskapsdepartementet (u.å). *Meld. St. 16 (2020-2021)*. Regjeringen.no. Hentet 13. april 2021 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20202021/id2838171/>

Meld. St. 16 (2020-2021). *Utdanning for omstilling*. Kunnskapsdepartementet.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/96e28f2c72f64844843597e104dc23bc/no/pdfs/stm202020210016000dddpdfs.pdf>

Myrvold, B. (2017. 29. september). *Automatisert, men ikke borte*. Regnskap Norge. Hentet 22. april 2021, fra

<https://www.regskapnorge.no/faget/artikler/teknologi2/automatisert-men-ikke-borte/>

NHO. (u.å). *Hva er kompetanse?*. NHO. Hentet 26. april 2021 fra

<https://arbinn.nho.no/arbeidsliv/kompetanse/kompetanseutvikling/ord-og-uttrykk-om-kompetanse/hva-er-kompetanse/>

NOU 2008: 12. (2008). *Revisjonsplikten for små foretak*. Finansdepartementet.

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/fma/nou2008_12.pdf

NOU 2018: 9. (2018). *Regnskapsførerloven: Forslag til ny lov om regnskapsførere*. Revisor-regnskapsførerutvalget.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/0ff27f97db1c4b638f031023654ecea7/no/pdfs/nou201820180009000dddpdfs.pdf>

OECD (2018). Higher Education in Norway: Labour Market Relevance and Outcomes. OECD Publishing. Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264301757-en>

Oppen, M., Mørk, B. E., & Haus, E. (2020). *Kvantitative og kvalitative metoder i merkantile fag: en introduksjon* (1. utgave). Cappelen Damm Akademisk.

Regnskap Norge. (u.å). *Om yrke*. Hentet 20. April 2021 fra <https://www.regnskapnorge.no/faget/karriere/jobb-og-karriere/>

Regnskap Norge. (u.å). *Relasjonskompetanse*. Hentet 10. april 2021 fra https://www.regnskapnorge.no/akademiet/kurs/forretningsutvikling2/forretningsutvikling_hjel্প/relasjonskompetanse/

Regnskap Norge (2017, 21. desember) - *Kunder i dag forventer mer av regnskapsføreren sin*. Hentet 25. mars 2021 fra <https://www.regnskapnorge.no/faget/artikler/bransjeaktuelt/-kunder-i-dag-forventer-mer-av-regnskapsforeren-sin/>

Regnskap Norge (2018, 26. september). *Slik digitaliseres økonomifunksjonen*. Hentet 25. februar 2021 fra <https://www.regnskapnorge.no/faget/artikler/magasin/slik-digitaliseres-okonomifunksjonen/>

Riise, S. (2004). Regnskapsførerbransjen - en bransje i endring. *Praktisk økonomi og finans*, 21(4), 49-57. https://www.idunn.no/file/pdf/33226928/regnskapsforerbransjen_-_en_bransje_i_endring.pdf

Sele, K. (2021). Rett ut i fast jobb i regnskapsbransjen etter studia. *Høgskulen på Vestlandet*. Hentet 1. mai 2021 fra https://www.hvl.no/aktuelt/rett-ut-i-fast-jobb-i-rekneskapsbransjen-etter-studia/?fbclid=IwAR3yJQ9Y9i2jQE3B09k9soedoVmlEV_Oi4XhojeQj5lcqdEq7fXta5xgUEw

Strømsø, H. I, Lycke, K. H. & Lauvås, P. (2016). *Når læring er det viktigste* (2. utgave). Cappelen Damm Akademisk.

Thomas-Bryant. K., (2020, 9. September). The practice of Now 2020: The essential report for accountants. Sage. <https://www.sage.com/en-us/blog/practice-of-now/>

Utdanningsdirektoratet. (2017). *Rammeverk for grunnleggende ferdigheter*. Udir. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeverk/rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/2.1-digitale-ferdigheter/>

Utdanningsdirektoratet. (2018). *Rammeverk for lærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse (Pdfk)*. Udir. <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/profesjonsfaglig-digital-kompetanse/rammeverk-larerens-profesjonsfaglige-digitale-komp/vedlegg/>

Utdanningsdirektoratet. (u.å.). *Kompetanse i fagene*. Udir. Hentet 26.april 2021 fra <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/kompetanse-i-fagene/?lang=nob>

Utdanning.no. (2017, 27. januar). *Yrkesbeskrivelse Regnskapsfører*. Hentet 19.mars 2021 fra <https://utdanning.no/yrker/beskrivelse/regnskapsforer>

Utenriksdepartementet (2012). *Kort om OECD*. Regjeringen.no. Hentet 13. april 2021 fra https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/handel/ud_innsikt/om_oecd/id707180/

Universitets- og høskolerådet (u.å.). *Utdanning for omstilling - arbeidsrelevansmeldingen*. Uhr. Hentet 27. april 2021 fra <https://www.uhr.no/nyheter/nyheter-fra-uhr/utdanning-for-omstilling-arbeidslivsrelevansmeldingen.5672.aspx>

Vedlegg 1 Utdanningsplan

Kjerneområder	Emnekode	Emne	Innhold
Fellesemner			
Bedrifts- økonomiske fag	BØ6-1010	Innføring i bedriftsøkonomi og regnskap	Enkel regnskapsføring, skaffe, analysere og kommunisere relevant informasjon
	BØ6-1002	Investering og finansiering	Budsjettering av beslutningsrelevante kontantstrømmer, renteregning, lønnsomhetskalkyler, kostnadskalkyler, risikovurdering
	BØ6-1011	Finansregnskap med analyse	Grunnleggende regnskapsprinsipp og god regnskapsføringsskikk, Regnskapslovens vurderingsregler for eiendeler og gjeld, Regnskapsføring av inntektsskatt i aksjeselskap, Egenkapital og disponering av årsresultat, Utarbeidelse av kontantstrømoppstilling, Tradisjonell regnskapsanalyse
	BØ6-1003	Økonomistyring i bedrifter	Inntekts- og kostnadskontroll, Modeller for driftsregnskapet, bruk av normal- og standardkost, Kostnadsfordeling, Beslutningsrelevante kostnader og inntekter, Alternativ til tradisjonelle kostnadsanalyse inkludert aktivitetsbasert kalkulasjon, Budsjettering
	BØ6-2004	Anvendt finans	Avkastning og risikomål for porteføljer, systematisk og usystematisk risiko, markedseffisiens og -ineffisiens, relevant risiko og kapitalkostnad, egenkapital- og total kapitalavkastningskrav, gjeldsgrad, selskapsverdi, skattesystemet, binomiske

			opsjonsprismodellen og Black-Scholes-modellen
Administrative fag	ORG-1001	Organisasjonsteori	Samfunnsoppgave og effektivitet organisasjonsstruktur, organisasjonskultur, makt og konflikt i organisasjoner, ledelse, motivasjon og endring
	MF6-1000	Markedsføring	Kunnskaper og ferdigheter om forhold som påvirker etterspørsel etter produkt og tjenester, og dermed virksomheten sine inntekter. Fokus på modeller, teorier og maler. Lære å bruke disse som verktøy for å gjennomføre prosesser for å utvikle virksomheten sitt markedstilbud, kommunikasjon og leveranser.
	OR6-1005	Strategi	Hva er foretaksstrategi? Visjon, forretningside og mål. Verdiskaping. Konkurransefortrinn. Konkurransen og samarbeid. Intern analyse. Ekstern analyse. Valg av strategi. Implementering av strategi.
	OR6-1008	Ledelse	1.Internasjonale ledelse Internasjonale ledelse og organisasjonen sin strategiske internasjonale prosess, internasjonale ledelse fra et multikulturelt perspektiv, kulturell synergi, internasjonale kommunikasjon og forhandling 2.Endringsledelse Drivkrefter for endring, endringens innhold og omfang, endringen sin kontekst, endringsprosesser, endringsstrategier, lederstiler
Samfunns-økonomiske fag	SØ6-1000	Samfunnsøkonomi makro	Målsettinger for den økonomiske politikken, nasjonalregnskap, BNP som velferds mål, grunnleggende Keynesmodeller, arbeidsløshet, prisindekser,

			likevekt i pengemarkedet, valuta, inflasjon, pengepolitikk, kjøpekraftsparitet, kvantitetsteorien, IS-MP-modellen, økonomisk vekst, kortsiktig og langsiktig Phillipskurve.
	SØ6-1001	Samfunnsøkonomi mikro	Produksjonsteori, konsumentteori, markedsteori, effektiv ressursbruk og informasjonsproblem.
Metodefag	ME6-1000	Matematikk for økonomer	Funksjoner, derivasjon og funksjonsanalyse. eksponential- og logaritmefunksjoner, tallfølger, finansmatematikk, integrasjon
	ME6-1001	Statistikk	Analytisk og beskrivende statistikk, statistisk programvare
	ME6-1002	Samfunnsvitenskapelig metode	Innføring i vitenskapsteori og forskningsteknikk, de ulike fasene i et forskningsprosjekt, kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode
Etikk, samfunnsansvar og bærekraft	OR6-1010	Etikk og samfunnsansvar	Grunnleggende etiske prinsipper, kjerneområder innen CSR, interessentteori
	JU6-1000	Forretningsjus	Juridisk metode, avtalerett, kjøpsrett, selskapsrett markedsføringsrett, pengekravsrett, økonomisk kriminalitet, regler om tvangsfullbyrding, gjeldsforhandling- og konkurs
Valgemner regnskapsprofil			
Bedrifts-økonomiske fag	BØ6-2002	Virksomhetsorganisering- og regnskapsførerreguleringer	Innsikt i regnskapsførers rolle, god regnskapsførerskikk, utfordringer knyttet til behandling og registrering av transaksjoner og hendelser i virksomheten, organisering, internkontroll
	BØ6-2003	Årsregnskap i praksis	Regnskapsregler, praktisk

			gjennomføring av årsoppgjør, sette opp fullstendig årsregnskap, årsavslutning i et regnskapsprogram, refleksjon rundt viktigheten av årsregnskapet
	BØ6-2005	Praksis i regnskapsførervirksomhet	Tilegne forståelse for metoder, problemstillinger, prosesser og verktøy i arbeidslivet knytt til regnskapsføring.
	BØ6-2005	Videregående finansregnskap	Fordypning i regnskapsloven og god regnskapsskikk: skatt, anleggskontrakter og driftsmidler. Egenkapitaltransaksjoner. Konsernregnskap. Hovedelement, ulikheter og utvikling innen norske (GRS) og internasjonale (IFRS) regnskapsregler
	JUS-1001	Skatte- og avgiftsrett 1	Omgrep og tolkningsregler, skatteforvaltning og skattebetalingsordning, skatteplikt i Norge, prinsipp for beskatning av person og selskap, skattesubjekt, inntekt- og formuesbeskatning av person, merverdiavgift, skatte- og avgiftsregler knyttet til fast eiendom.
	JUS-1002	Skatte- og avgiftsrett 2	Formuefastsetting i næringsvirksomhet, fastsette skattepliktig inntekt og fradragberettigede kostnader i næringsvirksomhet, Utrekning av skatt for EPF, ANS og AS, Omdanning fra EPF til AS, Overdraging av virksomhet, likvidasjon av virksomhet.

Vedlegg 2 Spørreskjema

Bachelor – Spørreundersøkelse

Informasjon til respondenter av spørreundersøkelse i forbindelse med bacheloroppgave våren 2021.

Vi gjennomfører for tiden en erfaringsbasert bacheloroppgave innenfor Økonomi og Administrasjon ved Høgskolen på Vestlandet, campus Sogndal.

Opgaven vi skal skrive har følgende problemstilling:

"I hvilken grad samsvarer regnskapsbransjens kompetansebehov med tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere?"

Hensikten med oppgaven er å få et bilde av hvordan studenter og nyutdannede opplever kvaliteten og arbeidsrelevansen i studiet. Vi ønsker videre å se på hva Høgskolen på Vestlandet kan gjøre for at studiet blir bedre tilpasset regnskapsførers hverdag i dag.

Bakgrunnen for dette er at vi synes det er viktig at utdanningen reflekterer arbeidshverdagen til dagens regnskapsførere. Stemmer kart og terreng - utdanner vi gårsdagens kompetanse?

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Undersøkelsen går til alle sisteårsstudenter og tidligere studenter ved Høgskolen på Vestlandet som tar eller har tatt bachelor innen Økonomi og Administrasjon, og som har hatt praksis i regnskapsførervirksomhet eller som har valgt profilering innen regnskap.

Hva innebærer det for deg å delta?

Å delta i undersøkelsen innebærer å fylle ut et spørreskjema. Dette tar ca. 5-10 minutter. Undersøkelsen vil foregå over internett og vil være anonym.

Behandling av data fra spørreundersøkelsen:

Det er frivillig å delta i undersøkelsen, og du kan når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Det vil ikke føre til noen negative konsekvenser for deg dersom du velger å ikke delta i undersøkelsen.

All informasjon som samles inn vil bli behandlet konfidensielt og vil på ingen måte videreføres til andre. Det vil ikke bli offentliggjort data som kan identifisere den enkelte.

Svarfrist: 18. april 2021

Dersom du lurer på noe kan du kontakte oss på e-post:

1. På hvilken avdeling ved Høgskolen på Vestlandet tok du din utdanning?

Markér bare én oval.

- Sogndal
- Bergen
- Haugesund

2. Hva er din nåværende situasjon?

Markér bare én oval.

- Under utdanning
- Ferdig utdannet
- Ferdig utdannet og i relevant regnskapsjobb
- Ferdig utdannet og uten jobb
- Ferdig utdannet og ikke i relevant regnskapsjobb
- Andre: _____

3. Hadde du relevant arbeidserfaring ved endt utdanning?

Markér bare én oval.

- Nei
- Ja, jeg hadde praksis gjennom HVL.
- Ja, jeg hadde relevant jobb ved siden av studiet.

4. Hvordan oppfatter du din egen kompetanse etter endt studium på følgende områder:

Markér bare én oval per rad

	Veldig Dårlig	Dårlig	Verken bra eller dårlig	God	Veldig god
Regnskapsprogrammer	☐	☐	☐	☐	☐
Generell IT-kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Lover og regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Regnskapsanalyse	☐	☐	☐	☐	☐
Økonomisk rådgiving	☐	☐	☐	☐	☐
Ledelse	☐	☐	☐	☐	☐
Praktisk erfaring	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikasjon- og relasjonsferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Regnskapsføring	☐	☐	☐	☐	☐
Presentasjon av case-oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐

5. Digitale verktøy: I hvilken grad har du i løpet av utdanningen fått opplæring i digitale verktøy som er relevante for fagområdet.

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

6. Digitale verktøy: I hvilken grad kunne du tenkt deg mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen.

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

7. Regnskapsføring: I hvilken grad var / er du i stand til å utarbeide årsregnskap etter endt studium?

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

8. Regnskapsføring: I hvilken grad var / er du i stand til å presentere et årsregnskap etter endt studium?

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

9. Regnskapsanalyse: I hvilken grad har du hatt regnskapsanalyse i studiet?

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

10. Regnskapsanalyse: I hvilken grad var / er du i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse etter endt studium?

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

11. Regnskapsanalyse: I hvilken grad var / er du i stand til å tolke og gi råd ut i fra en regnskapsanalyse etter endt studium?

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

12. Kommunikasjon- og relasjonsferdigheter: I hvilken grad visste/vet du hva som må til for å skape gode relasjoner til kunder etter endt studium?

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

13. Hvordan opplevde du overgangen fra å være student til å begynne og jobbe med regnskap?

Markér bare én oval per rad

	Svært liten	Liten	Stor	Svært stor	Ikke aktuell
.	☐	☐	☐	☐	☐

14. Dersom overgangen var stor eller svært stor: Utdyp grunnen til dette.

15. Hvordan vurderer du studiets arbeidsrelevans i dag?

Markér bare én oval.

	1	2	3	4	5	
Svært lav arbeidsrelevans	☐	☐	☐	☐	☐	Svært høy arbeidsrelevans

16. I hvilken grad mener du at dette studieprogrammet:

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
holder følge med utviklingen i bransjen?	☐	☐	☐	☐
gir teoretisk kunnskap innen regnskap	☐	☐	☐	☐
gir praktiske ferdigheter innen regnskap	☐	☐	☐	☐
er tilpasset en arbeidshverdag innen regnskap	☐	☐	☐	☐
gir tilstrekkelig opplæring i kundekontakt?	☐	☐	☐	☐
gir praktiske ferdigheter innen rådgiving?	☐	☐	☐	☐
gir ferdigheter knyttet til presentasjon av case-oppgaver	☐	☐	☐	☐

17. Hvilke områder mener du studiet burde hatt mer fokus på? (flervalg)

Merk av for alt som passer

- Regnskapsprogrammer
- Generell IT-kompetanse
- Lover og regelverk
- Regnskapsanalyse
- Økonomisk rådgiving
- Ledelse
- Praktisk erfaring
- Kommunikasjon- og relasjonsferdigheter

Andre: _____

18. Dersom annet: Hvilke områder?

19. Ser du muligheter for endring i studiet som ville styrket utdanningens relevans i forhold til digitalisering og utvikling i bransjen?

Markér bare én oval per rad

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
.	☐	☐	☐	☐

20. Dersom mulighet: Hvilke endringer?

21. Påstand: Bruk av caseoppgaver gjennom utdanningen ville økt min forståelse for regnskapsarbeid.

Markér bare én oval per rad

	Helt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Helt enig
.	☐	☐	☐	☐	☐

22. Påstand: Bruk av caseoppgaver gjennom utdanningen ville gitt meg en bedre oppfatning av hva som kreves av meg i arbeidslivet.

Markér bare én oval per rad

	Helt uenig	Uenig	Verken uenig eller enig	Enig	Helt enig
.	☐	☐	☐	☐	☐

23. Påstand: Bruk av oppdaterte eksempler og ekte bilag gjennom utdanningen ville forberedt meg bedre på arbeidshverdagen/praksistiden.

Markér bare én oval per rad

	Helt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Helt enig
.	☐	☐	☐	☐	☐

24. Påstand: Bruk av regnskapsprogrammer gjennom utdanningen ville forberedt meg bedre på arbeidshverdagen/praksistiden.

Markér bare én oval per rad

	Helt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Helt enig
.	☐	☐	☐	☐	☐

25. Påstand: Bruk av praksisordning gjennom utdanningen ville/har forberedt meg bedre på arbeidshverdagen.

Markér bare én oval per rad

	Helt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Helt enig	Ikke aktuell
.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vedlegg 3 Samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet ***”Stemmer kart og kompass*** ***– utdanner vi gårsdagens kompetanse”?***

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å samle inn data til vår bacheloroppgave i Økonomi og administrasjon. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Vi er tre økonomistudenter ved Høgskolen på Vestlandet, avdeling Sogndal. Vi arbeider for tiden med vår bacheloroppgave innen regnskap, hvor vi forsker på følgende problemstilling:

”I hvilken grad samsvarer regnskapsbransjen kompetansebehov med tilegnet kompetanse hos nyutdannede regnskapsførere?”

I dette forskningsprosjektet ønsker vi å skaffe oss et bilde av hvordan studenter og nyutdannede opplever kvaliteten og arbeidslivsrelevansen i utdanningen, og om dette stemmer overens med bransjens kompetansebehov i dag. Ved hjelp av problemstillingen ønsker vi å kartlegge hvorvidt utdanningen reflekterer det digitale skiftet som regnskapsbransjen har gjennomgått, og på denne måten avdekke eventuelle gap mellom regnskapsførers daglige arbeidsoppgaver og kompetansen tilegnet gjennom utdanningen ved Høgskolen på Vestlandet. Dette for å på best mulig måte bidra til at nye regnskapsførere ikke går i gamle spor.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institusjonen Høgskolen på Vestlandet, avdeling Sogndal er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Vi ønsker å gjennomføre intervju for å få en dypere forståelse av problemstillingen. Derfor ønsker vi å komme i kontakt med nyutdannede studenter og arbeidsgiver for nyutdannede studenter som er relevant for vår bacheloroppgave, i tillegg til Høgskolen på Vestlandet. Du vil da få muligheten til å dele ditt subjektive perspektiv, og på denne måten bidra til å fremme viktig informasjon.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du stiller til intervju med bruk av lydopptak. Intervjuet vil ta ca. 60 minutter.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysningene vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler personopplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Intervjuet vil være helt anonymt, og informasjon som kommer frem av samtalen vil kun bli behandlet av oss og vår veileder.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Forskningsprosjektet skal etter planen avsluttes *19. mai 2021*. Opplysningene og lydopptak fra intervjuet skal ikke oppbevares lengre enn oppgitt dato, og vil bli slettet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende

- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Studenter:

Kristin Bolstad e-post: [REDACTED]

Kathinka Hyllestad e-post: [REDACTED]

Marie Hyllestad e-post: [REDACTED]

Veileder:

Jon Arve Hatlevoll e-post: [REDACTED]

Med vennlig hilsen

Kristin Bolstad

Kathinka Hyllestad

Marie Hyllestad

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Stemmer kart og kompass – utdanner vi gårdsdagens kompetanse?*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

• å delta i *intervju med bruk av lydopptak til bruk i forskningen til vår bacheloroppgave.*

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, 19. mai 2021.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 4 Intervjuguide (arbeidsgiver)

Før intervjuet (informasjonsdel):

- Litt om oss
- Litt om temaet for intervjuet (bakgrunn, formål)
- Informer om anonymitet, taushetsplikt og opptak
- Spør om noe er uklart
- Start opptak

Intervjuet:

Introduksjonsspørsmål

- Hvor lang erfaring har du innen regnskap?
- Hva er dine arbeidsoppgaver som regnskapsfører?

Dagens regnskapsfører

- Hvordan har arbeidsoppgavene til regnskapsføreren forandret seg de siste årene? Spesielt med tanke på digitalisering.
- Hvordan tror du fremtiden for regnskapsfører ser ut 3 år frem i tid?
 - Hvilke arbeidsoppgaver tror du vil få større fokus fremover?

Nyutdannede

- Hva er din erfaring med å ansette nyutdannede studenter?
 - Hvordan synes du det har vært?
- Hos nyansatte som kommer rett fra fullført studie, er det noen områder hvor du opplever at studentene har mye kunnskap?
- Hos nyansatte som kommer rett fra fullført studie, er det noe spesielt du har savnet med tanke på kompetanse?
 - Dersom ja: Er dette fagområder som burde hatt større fokus gjennom utdanningen?
 - Trengs det strengere kompetansekrav for å følge utviklingen av digitalisering?

Spørreundersøkelse

Vi har gjennomført en spørreundersøkelse blant studenter og nyutdannede som har hatt valgfag innen regnskap. Den viser at:

- Flere av studentene mener selv at de “i noen grad” er i stand til å utarbeide en regnskapsanalyse, men svarer at de “i liten grad” er i stand til å tolke og gi råd.
 - Stemmer dette med din erfaring?
 - Er dette noe du mener studentene burde kunne etter endt studium?
- Flere av studentene ønsker i stor grad mer opplæring i digitale verktøy gjennom utdanningen, og mener studiet burde hatt mer fokus på regnskapsprogram.
 - Kunne dette vært en fordel?
 - Bruker dere mye tid og ressurser på opplæring i digitale verktøy?

- Er det viktig at nyutdannede har kompetanse innenfor dette området?
- Økonomisk rådgiving er en av kompetanseområdene som studentene ønsker mer fokus på
 - Hvilke type rådgivning driver dere med?
 - Hvor viktig er det at den nyutdannede har kompetanse innenfor dette området?
- Spørreundersøkelsen viser at studentene blant annet savner mer praksiserfaring i utdanningen.
 - Hva tenker du om praksis i økonomistudiet?

Nå har vi vært innom de fire kompetanseområdene som studentene selv mener at studiet burde hatt mer fokus på.

- Er det noen andre kompetanseområder du mener at studiet burde hatt mer fokus på?

Oppsummering

- Ut i fra dine erfaringer med å ansette nyutdannede: Mener du at studiet holder tritt med det digitale skiftet bransjen har gjennomgått?
- Opplever du at studentenes kompetanse samsvarer med bransjens kompetansebehov?

Etter intervjuet:

- Informer om muligheten for å få tilsendt transkribert intervjunotat dersom ønskelig.
- Takk for at du tok deg tid til å prate med oss.

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave regnskapsfører - B06-2001

BO6-2001-BO-2021-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	05-05-2021 09:00	Termin:	2021 VÅR
Sluttdato:	19-05-2021 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgåve	Studiepoeng:	15
SIS-kode:	203 B06-2001 1 BO 2021 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	203
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	25295
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	2
Andre medlemmer i gruppen:	202, 205

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei